Dziś dodatek ilustrowany Jlustracja Poznańska i Nowiny Sportowe

Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 579

Poznań, wtorek dnia 16 grudnia 1930

Rok XXV

Niemcy a Polska

VIII. POLSKA W OCZACH NIEMIECKICH

Przeciętnego Niemca wychowywano przed wojną światową w nieświadomości faktu istnienia narodu polskiego. Niemiec, nie żyjący w bezpośredniem sąsiedztwie z ziemiami polskiemi, dowiadywał się o Polakach z debat parlamentarnych i z artykułów w gazetach; wiedział tedy, że na wschodzie państwa istnieje jakiś szczep polski, jakaś odmiana Wendów, która się opiera dobroczynnemu wpływowi kultury niemieckiej i z którą państwo ma sporo kłopotu. Wyobrażał ich sobie, jako mały ludek, nie posiadający warstwy oświeconej, nie mający własnej cywilizacji, literatury, sztuki, nauki... Takie pojęcia o Polakach spotykaliśmy często u Niemców, nawet względnie wykształconych i zajmujących poważne stanowiska społeczne.

Myśl przeciętnego Niemca nie pracuje w polityce: pozostawia on ją tym nielicznym, którzy ją dla niego wyrabiają, i karnie za nimi idzie, nietylko w postępowaniu, ale i w sposobie patrzenia na rzeczy. Jest to bardzo dogodne dla polityków.

W którym np. kraju byłoby możliwe, po wypowiedzeniu wojny przez ambasadora niemieckiego w Petersburgu dn. 1 sierpnia 1914 r., kazać całemu narodowi myśleć, że to Rosja wojnę Niemcom wypowiedziała? Całe Niemcy były o tem głęboko przekonane.

Tak samo kazano Niemcom przez długi czas myśleć, że narodu polskiego niema.

Politycy niemieccy wiedzieli, że on istnieje i starali się jak najwięcej wiedzieć o tem, co ten naród robi, nietylko w zaborze pruskim, ale także w rosyjskim i austrjackim. Wiedzieli, co w kwestji polskiej robi Rosja i Austrja, i starali się skutecznie o to, żeby oba te państwa robiły to, co leżało w interesie niemieckim.

Pojęcia wszakże, jakie politycy niemieccy mieli o Polakach, były albo fałszywe z założenia, albo przestarzałe, a gdy nawet były zgodne z rzeczywistością, prowadziły ich do mylnych wniosków.

Podczas wojny światowej, kiedy armje państw centralnych zajęły ziemie polskie, należące do Rosji, Niemcy popełnili wiele błędów w stosunku do miejscowego społeczeństwa, skutkiem tego że nie znali należycie bezpośrednio sąsiadującego z nimi i tak wielką rolę w ich widokach politycznych odgrywającego kraju, że narodu polskiego nie rozumieli.

Nie wiedzieli, jak daleko ku wschodowi sięga obszar języka polskiego i wpływy cywilizacji polskiej, wyobrażali sobie kulturę ziem polskich jako o wiele niższą od rzeczywistej, społeczeństwo jako o wiele ciemniejsze; politycznie zaś pojmowali Polaków, jako całkowite dzieci, które można niewyszukanemi pozorami, głupiemi zabawkami zaprowadzić, dokąd się podoba. Spotkało ich też wiele niespodzianek, wiele zawodów, bardzo ciężkich.

Pomimo tych nauk, które im dało życie, i dziś politycy niemieccy żyją pojęciami o Polsce i Polakach, bardzo dalekiemi od rzeczywistości. I byłoby dobrze, gdyby się zdecydowali je zrewidować, bo, jeżeli będą w nich uparcie trwali, może wyniknąć z tego wielkie nieszczęście dla całej Europy, które nie będzie najmniejszem dla Niemiec.

My wcale nie jesteśmy zaślepieni w sądach o sobie, my siebie bardzo surowo krytykujemy, często surowiej, niż trzeba, ale my czujemy w sobie wielką siłę i fizyczną, i moralną, której zamało wykazujemy w codziennem życiu, ale która się zjawia, gdy zachodzi wielka potrzeba.

Ta siła, znów niespodzianie dla Niemców, ukazała się im zdaleka w r. 1920, kiedy nieprzyjaciel ze wschodu zbliżył się do wrót naszej stolicy. Jeżeli będą chcieli koniecznie, prędzej czy później mogą ją zobaczyć zbliska.

My wiemy dobrze, iż jesteśmy biedacy w porównaniu z Niemcami, że nasze masy, z wyjątkiem ziem północno-zachodnich, są nieoświecone, że poziom ich życia jest niski, że Niemiec umie lepiej pracować i lepiej się organizować, możemy nawet się zgodzić, że na niektórych polach pracy jeden Niemiec za dwóch, trzech Polaków stanie. Nasza niewola sprawiła, że wiek dziewiętnasty, wiek postępu mas, na Polsce w porównaniu z zachodniemi narodami mało się odbił.

Ta nasza niższość oddawna była przedmiotem wielkiej naszej troski, troski, która szerokie sfery społeczeństwa polskiego pobudzała do pracy nad ludem. Poczucie też niższości budziło w nas niepokój w chwili, kiedy się zbliżało odbudowanie państwa polskiego: myśleliśmy o tem, jak wytrzymamy współzawodnictwo z innemi, oświeconemi i bogatemi państwami Europy. — Dziś jesteśmy spokojniejsi, bo nowe życie powojenne zaczyna prowadzić do zmiany kryterjów. Okazuje się, że oświata mas w Europie, z której wiek dziewiętnasty był taki dumny, poprowadzona została w niemałej mierze w kierunku fałszywym, dla przyszłości narodów zgubnym. Trzeba dodać, że w tym względzie szkołę protestancką przewyższyła tylko bezwyznaniowa, t. zw. laicka. Temu przedewszystkiem fałszywemu kierunkowi oświaty zawdzięcza dzisiejsza Europa, że masy jej mają potrzeby i wymagania, które życie coraz mniej zdolne jest zaspokoić; że chcąc za wszelką cenę poziom swych materjalnych potrzeb utrzymać, redukują coraz skuteczniej liczbę dzieci; że ludzie nudzą się na wsi i w coraz większej liczbie uciekają do miast, w których panuje coraz większe przeludnienie i gromadzi się coraz groźniejsza liczba bezrobotnych; że coraz mniej energji wyraża się w pracy, a coraz więcej w szukaniu rozrywek... Stąd także pochodzi, że Niemiec dzisiejszy jest zanadto Kulturmenschem, ażeby mierzwę widłami przerzucać, i, gdy liczba bezrobotnych zatrważająco rośnie, sprowadzać trzeba do Prus robotników rolnych z Polski, krzycząc jednocześnie, że wschodnim prowincjom państwa grozi polonizacja.

My mniej mamy oświaty, ale zato mniej mamy niemądrej, fałszywej oświaty. Jeszcześmy tego naogół nie zrozumieli, co jaskrawo się wyraża w naszej polityce szkolnej, ale rychło zrozumiemy, bo życie nas do tego zmusi.

Nawet ubogi poziom naszego życia, na który Niemcy z taką pogardą patrzą, zaczyna być naszą wyższością: bo gdy dziś Europa szybko ubożeje, łatwiej nam, przywykłym do biedy, będzie w niej żyć niż tym, którzy się zrośli byli z wysokim dobrobytem.

W jednem Niemcy mają słuszność. Nasze wewnętrzne życie polityczne przedstawia obraz smutny, obraz w ogromnej mierze barbarzyństwa, głupoty i braku charakteru. Tylko się mylą, gdy sądzą, że to długo trwać będzie. To, co jest dzisiaj, jest dziełem pokolenia, wychowanego w niewoli, którego najsłabszą stroną jest brak dojrzałego poczucia odpowiedzialności za własne państwo. To wszakże pokolenie zaczyna już schodzić z pola, a na jego miejsce przychodzi pokolenie, wychowane już w niepodległej Polsce. Przy wszystkich swoich zaletach i wadach odróżnia się ono tem, że nie posiada wstrętnej i śmiesznej psychologji wyzwolonych niewolników.

To też obraz polityczny Polski wkrótce będzie całkiem inny.

Niemcy patrzyli i patrzą na Polskę, jako na kraj, znajdujący się pod silnemi ich wpływami. Mają bodaj w tym względzie niemałą słuszność, jakkolwiek wpływy swoje niezawodnie przeceniają, jak przeceniali je podczas wojny światowej.

Jeżeli to prawda, że nazajutrz po zakończeniu wojny Solf na radzie ministrów w Berlinie oświadczył, iż rządy stronnictwa narodowego w Polsce ze stanowiska niemieckiego są niedopuszczalne i, żeby do nich nie dopuścić, nie można się cofać przed żadnemi środkami (doszło to w swoim czasie do mnie przypadkiem i przez trzecie, niestety, usta) — rozumieć należy, iż Niemcy uważali swe wpływy w Polsce za tak mocne, że pozwalały im decydować o tem, kto Polską rządzić będzie. Musieli mieć w naszem państwie do rozporządzenia wszelkie środki, skoro przed żadnemi cofać się nie chcieli.

A jednak, pomimo tych istotnych czy wrzekomych wpływów, polska polityka zewnętrzna — coprawda z wahaniami i niekonsekwencjami — poszła po drodze naturalnego sojuszu z Francją i zabezpieczenia się przeciw ambicjom niemieckim.

Łudziliby się niebezpiecznie, gdyby myśleli, że to się zmieni.

Nie zmieni się w Polsce, choćby ich agenci najgorliwiej pracowali. Nie zmieni się i we Francji, pomimo kunsztownej istotnie sieci intryg, którą tam obecnie rozwinęli.

Roman Dmowski.

Profesorowie Uniwers. Jagiellońskiego żądają wyjaśnień w sprawie Brześcia

Zbiorowe pismo do posła prof. Krzyżanowskiego, podpisane przez zgórą 100 profesorów

Kraków, 16. 12. (Tel. wł.) Profesorowie Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie wystosowali do swego kolegi prof. Adama Krzyżanowskiego zważywszy, że jest on posłem B. B., pismo, w którem żądają od niego wyjaśnień w sprawie szerzących się wiadomości o postępowaniu z więźniami w Brześciu.

Pismo to podpisało zgórą stu profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego, a więc prawie wszyscy.

Warszawa, 16. 12. (Tel. wł.) Opublikowane dziś pismo profesorów Uniw. Jagiellońskiego w sprawie Brześcia wywołało tu ogromne wrażenie — jako głos sumienia narodowego, podniesiony przez czołowych przedstawicieli kultury polskiej.

Groźne objawy kryzysu gospodarczego

Wzrost liczby bezrobotnych — Zwolnienia z fabryk — Zastój w handlu — Ciężkie położenie rolnictwa

Warszawa, 15. 12. (Tel. wł.). Objawy kryzysu gospodarczego stają się z dnia na dzień coraz groźniejsze.

Według sprawozdania państwowego urzędu pośrednictwa pracy, w tygodniu od 30 listopada do 6 grudnia, bezrobocie w Polsce wzrosło o 17.450 osób. Ogólna liczba bezrobotnych w Polsce wynosi 229.333 bezrobotnych. Wszystko wskazuje na to, że ta fala bezrobocia z tygodnia na tydzień będzie się zwiększać.

W Łodzi za przykładem Szeiblera i Grohmana, którzy zamknęli fabryki na przeciąg 3 tygodni, poszły 3 inne wielkie fabryki. Na Górnym Śląsku wielkie kopalnie i huty zdecydowały już w najbliższym czasie przeprowadzić redukcję robotników. W Bielsku na tle dążenia do redukcji płac wybuchł ostry zatarg między robotnikami i pracodawcami.

W przemyśle metalurgicznym przeprowadza się obecnie również sprawę redukcji i w ostatnią sobotę przed świętami tysiące robotników metalurgicznych znajdzie się bez pracy.

W Warszawie liczba bezrobotnych wynosi 16.500, w tej liczbie pracowników umysłowych było 3.900. W porównaniu z poprzednim tygodniem ilość bezrobotnych wzrosła o 700.

W handlu nielepiej. Mimo zbliżającego się okresu świątecznego i fali t. zw. „wyprzedaży" na warunkach niejednokrotnie niższych od cen fabrycznych, ruch w sklepach jest bardzo mały i już dziś należy się liczyć z tem, że wielka ilość sklepów nie wykupi patentów.

Co do sytuacji w rolnictwie wystarczy jedynie wskazać na codzienne długie spisy licytacyj.

Groźnym objawem jest również ostatni spadek kursu akcyj i papierów wartościowych.

Echa procesu moskiewskiego

Interwencje rządu angielskiego

Londyn, 16. 12. (Tel. wł.) Min. Henderson złożył wczoraj w Izbie panów oświadczenie, iż na interwencje ambasadora brytyjskiego w Moskwie w sprawie oskarżeń skierowanych przeciwko Belgji a powtórzonych przez oficjalne agencje i prasę sowiecką w związku z procesem Ramzina, nadeszła odpowiedź od Sowietów, która jednakże nie zadowala rządu brytyjskiego.

W odpowiedzi swej bowiem rząd sowiecki powołuje się tylko na to, iż jakkolwiek oskarżeni w czasie procesu przyznawali Anglji rolę jednego z państw, które miały służyć interwencją i pomocą zbrojną, to jednak sąd nie dał wiary temu oskarżeniu i przeszedł nad niem do porządku.

Wobec tego rząd brytyjski polecił swemu przedstawicielowi w Moskwie, aby interwenjował w tej sprawie ponownie i zakomunikował stanowisko brytyjskie rządowi sowieckiemu.

Pożyczka zapałczana

Dnia 12. grudnia b. r. Rada Ministrów uchwaliła projekty ustaw: o monopolu zapałczanym i o zaciągnięciu 6 i pół procentowej pożyczki zagranicznej. Dnia 13 grudnia podpisał p minister Matuszewski obydwa te projekty, a dnia 15 grudnia zostały one w druku rozdane posłom. Według zapowiedzi p marszałka Świtalskiego projekty te będą wniesione do Sejmu razem z budżetem. a zatem dzisiaj, 16 grudnia. Niema co mówić, — mamy w tem dowód prawdziwego „wyścigu pracy".

Do obu projektów, z których pierwszy jest przystosowaniem dotychczasowej ustawy o monopolu zapałczanym z dnia 15. lipca 1925 do warunków pożyczki, a drugi upoważnieniem rządu do jej zaciągnięcia, dodano tekst umowy między rządem a t. z. Spółką Akcyjną do Eksploatacji Państwowego Monopolu Zapałczanego w Polsce, a właściwie Svenska Tändsticks Aktiebolaget, czyli szwedzkim koncernem Kreugera

W myśl tej umowy rząd otrzymuje 6 i pół procentową pożyczkę w sumie nominalnej 32.400.000 dolarów po kursie 93 proc., płatną w ciągu 35 lat, począwszy od 1. kwietnia 1931 roku. Z sumy tej 4.350.000 dolarów będzie odrazu potrąconych na wykup poprzedniej pożyczki zapałczanej z roku 1926, reszta zaś, wypłacona w dwóch ratach po kursie emisyjnym, będzie — jak już o tem donosiliśmy — obrócona na następujące cele:

1) 18.052.000 zł dla Banku Gospodarstwa Krajowego tytułem zwrotu oprocentowania i częściowej amortyzacji pożyczek, zaciągniętych przez Skarb Państwa w tymże banku;

2) 50.000.000 zł na przedterminową spłatę długów państwowych, czyli na cele interwencyjne dla podtrzymania kursu innych pożyczek państwowych;

3) 25.000.000 na budowę portu w Gdyni;

4) 15.000.000 na budowę kabla telefonicznego Warszawa — Cieszyn z odnogami;

5) 30.000.000 na inne cele inwestycyjne;

6) reszta na lokatę w listach zastawnych i obligacjach długoterminowych. a zatem częściowo na nowe kredyty. częściowo zaś na zwolnienie „zamrożonych" w kredycie długoterminowym funduszów państwowych.

W zamian za to Szwedzi otrzymują.

1) przedłużenie dzierżawy monopolu zapałczanego o 20 lat, czyli do 30 września 1965 roku;

2) rozszerzenie monopolu na wyrób przywóz i wywóz nietylko wszelkiego rodzaju zapałek, ale także półfabrykatów, a więc drewienek (pręcików), taśmy na pudełka. samych pudełek. a nadto wszelkiego rodzaju zapalniczek:

3) objęcie na własność, aż do końca dzierżawy monopolu, wszystkich ruchomości i nieruchomości, dotąd dzierżawionych od państwa:

4) podwyższenie ceny zapałek na 415 — 430 zł za skrzynię. zawierającą 5 000 pudełek, z której to sumy państwo otrzyma około 170 zł tytułem opłaty monopolowej i czynszu dzierżawnego. co ma ogółem dać skarbowi według dzisiejszego stanu konsumpcji zapałek około 24.000.000 zł rocznie;

5) cena powyższa, nie obejmująca specjalnego dodatku przewozowego będzie uzależniona od cen robocizny drzewa, chloranu potasu i fosforu. wyrażonych w złocie;

6) swobodny wywóz fabrykatów i półfabrykatów, wolny od wszelkich danin i opłat wywozowych;

7) specjalne ulgi celne na surowce półfabrykaty, narzędzia i maszyny. potrzebne spółce do wyrobu zapałek:

8) zryczałtowanie wszelkich bezpośrednich podatków państwowych i monopolowych w sumie 84 zł od 1 miljona zapałek czyli od wartości netto około 1000 zł po potrąceniu opłaty monopolowej i dzierżawy na rzecz skarbu;

9) zniesienie dotychczasowej kontroli rządowej nad dzierżawcą i ograniczenie się państwa do kontrolowania ilości zapałek sprzedanych w kraju i wywiezionych, ilości i jakości zapałek w pudełku, stanu zapasów i surowców, oraz przynależności państwowej personelu; rząd zrzeka się natomiast wglądu w księgi handlowe spółki.

Na skutek tej umowy cena detaliczna pudełka zapałek będzie podniesiona na 10 groszy (zapowiadaliśmy to przed wyborami). Szwedzi zarobią na tej podwyżce 5 miljonów rocznie. co podnosi oprocentowanie pożyczki do 9,44 proc, o ile n b. nie ciężą na niej jeszcze jakie prowizje i koszta administracyjne

Tak wygląda pożyczka zapałczana Dyskusja w Sejmie zbada bliżej jej warunki, które już na pierwszy rzut oka wydają się dosyć ciężkie. Jak wiadomo, p. minister Matuszewski podpisał umowę na drugi dzień po wyborach, a więc gdy już wiedział, że wyszła taka większość, która wszystko uchwali?

M. K.

Stare grzechy

W piątek, 12. b. m. Rada Ministrów zatwierdziła zamknięcie rachunkowe za lata 1926—1929 oraz upoważniła ministra skarbu do przedłożenia Sejmowi kredytów dodatkowych za cały ten okres, a nadto za rok 1929/30.

Napozór sprawa ma tylko formalne znaczenie. Wszystko to, za wyjątkiem zamknięć rachunkowych za r. 1928/29, było już w Sejmie. Ponowne wniesienie tych rzeczy jest potrzebne dlatego, że z chwilą rozwiązania poprzedniego Sejmu automatycznie upadły wszystkie sprawy, będące w toku załatwiania, a zatem w nowym Sejmie trzeba je rozpoczynać na nowo. od samego początku, czyli od wniesienia.

A jednak w tej formalności kryje się doniosła treść polityczna. Wiadomo, że walka o kredyty dodatkowe i zamknięcie rachunkowe była głośnem źródłem konfliktu między rządem a Sejmem i powodem rozwiązania tego ostatniego. Sprawa b. ministra Czechowicza, a zwłaszcza słynnych 8 milj., przybrała tak ostry, a dla rządu niemiły charakter, że nie było innego wyjścia poza „niedopuszczeniem do głosu" poprzedniego Sejmu.

Samo rozwiązanie Sejmu oczywiście nie mogło być ostatecznem załatwieniem tych spraw. Pozostała wszak konstytucja, nakładająca na rząd obowiązek przedkładania parlamentowi zamknięć rachunkowych art. 7); pozostała równie ważna, jak konstytucja, odpowiedzialność przed społeczeństwem za gospodarkę groszem publicznym. Rozwiązanie Sejmu odwlokło, ale nie załatwiło sprawy zamknięć rachunkowych i przekroczeń budżetowych. Stare grzechy pozostały.

Dopiero wynik wyborów przyniósł rządowi upragnione rozwiązanie. Większość „jedynkowa" niewątpliwie udzieli rządowi absolutorjum ze wszystkich zamknięć oraz zatwierdzi wszystkie przekroczenia budżetowe. A jest tego — rachunkowo rzecz biorąc — około 1 miljarda, **netto zaś około 800 miljonów za trzy lata: 1927/8, 1928/9 i 1929/30.**

Skończy się i sprawa b. ministra Czechowicza, pomyślnie dla niego i dla tych, za których miał odpowiadać. Nowy Trybunał Stanu z pewnością uwolni p. Czechowicza, niekoniecznie dlatego, że na 12 członków będzie miał 9 lub 10 przedstawicieli B. B., ale dlatego, że „merytoryczna ocena" Sejmu, której zażądał poprzedni Trybunał, wypadnie dla b. ministra skarbu oczywiście przychylnie.

Stare grzechy zostaną formalnie odpuszczone, a grzesznicy odzyskają — także formalnie — utraconą niewinność. To będzie jeden z najważniejszych skutków wyniku wyborów.

Niezależnie od tego ogólnego wniosku, są w tej sprawie pewne znaki zapytania, na które w braku szczegółowych wiadomości narazie nie umiemy dać odpowiedzi. Pamiętamy mianowicie, że najwyższa Izba Kontroli odmówiła rządowi absolutorjum z nielegalnych wydatków za okres 1927/8 w sumie 6 89 miljonów. Odnośna uchwała N. I. K. została podana do wiadomości poprzedniego Sejmu. Otóż zachodzi pierwsze pytanie: Czy zamknięcia rachunkowe za rok 1927/28 będą Sejmowi przedłożone wraz z tą uchwałą N. I. K., czy też przy pomocy jakiejś „interpretacji" uchwała ta będzie zmieniona?

Pytanie drugie: Czy uwagi N. I. K. o zamknięciach rachunkowych za rok 1928/9 i sprawozdanie z kontroli za rok 1929/30 będą przedłożone Sejmowi w takim stanie, w jakim sporządziła je N. I. K. za urzędowania p. Wróblewskiego w ustawowym terminie, t. j. przed końcem września, — czy też później, już za urzędowania nowego prezesa N. I. K. p. Friedmann-Krzemieńskiego opracowania te uległy zmianom? A jeśli uległy, to — jakim?

Te i inne jeszcze kwestje wyjaśnią się w czasie obrad sejmowych nad zamknięciami i przekroczeniami. Społeczeństwo będzie pilnie śledziło te obrady, aby wyrobić sobie własny sąd o tych sprawach, niezależny od przegłosowania ich przez posłuszną większość rządową. Albowiem ostatni głos — niezależnie od takich czy innych wyników głosowania — musi mieć zawsze poczucie prawa i słuszności, które nigdy nie pogodzi się z tem, aby wydanie pieniędzy państwowych na cele wyborcze, jednej partji, do czego się wyraźnie przyznano, nie było grzechem

M. K.

Mydło Regera

ze względów estetycznych, wzorem znanych fabryk zachodnio-europejskich **sprzedaje się tylko w oryginalnem opakowaniu.**

Pw 7 775 R 1 660

U początku obrad parlamentarnych

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Warszawa, 15 grudnia.

Rozpoczyna się już sezon polityczny w pełnym rozkwicie. Obywatele, którzy niedawno, przy wyborach, mieli sposobność wypowiedzieć swoją wolę o systemie rządzenia, zaczną teraz zbierać plon, jaki wydało ich stanowisko. Powoli poczyna się wszystko uwydatniać.

Przedewszystkiem rachuby jakiekolwiek na to, że nowy rząd przedstawi parlamentowi swoje stanowisko w sprawach najważniejszych, jakie dzisiaj opinję publiczną i kraj emocjonują, zawiodły. Zapowiedzi, że premjer Sławek przedstawi parlamentowi exposé, w którem wypowie się w sprawach polityki zagranicznej oraz w sprawie przesilenia gospodarczego, zawiodły całkowicie. Będziemy mieli jedynie exposé ministra skarbu, niewątpliwie utrzymane w tonie optymistycznym.

A tymczasem życie boleśnie smaga każdego. Z niepokojem przeciętny obywatel spogląda w przyszłość zatroskany, jak podoła trudnościom i zobowiązaniom, jakie na niego spadają. Wygląda to może na paradoks, lecz w naszych stosunkach mimo biedy jeszcze „najlepiej" się mają urzędnicy państwowi i samorządowi, którzy otrzymują co pierwszego swoje pobory. Wprawdzie zasadnicza regulacja płac urzędniczych nie nastąpiła, i obecne pobory nie mogą zadowolić personelu urzędniczego. Nie mniej urzędnicy mają się o tyle „najlepiej", że w terminie dostają swoją należność, że w ramach swego budżetu mogą gospodarować. Tymczasem inne zawody doznają nieustannych zawodów i dzisiaj do rzadkości należy regularna wypłata poborów.

Nie podobna w takich warunkach normalnie gospodarować, wszędzie powstają już nie luzy, lecz zwyczajne dziury budżetowe, łatane kosztem niezaspakajania najprymitywniejszych potrzeb. Odbija się to np. na wychowaniu dzieci, które nie we wszystkich dzielnicach jest bezpłatne. W Kongresówce wielu urzędników musiało z tej konieczności poczynić... oszczędności. Poczyniono oszczędności na wikcie, co się musi odbić fatalnie na wydajności pracy. Katastrofa taka odbija się także na sferach robotniczych, bo nawet ten robotnik, który pracuje, nie otrzymuje swych należności w terminie.

Gdy mamy powszechny stan ściągania pasa, widzimy równocześnie drugi objaw: narastanie drożyzny. Idzie ona systematycznie i dotyka najszerszych mas. Zatem na terenie Warszawy widzimy usiłowania ratowania budżetu miejskiego przez podwyższenie, narazie zamierzone, opłat tramwajowych o 5 groszy, opłat gazowych o takąż sumę. Czy te zamiary podwyżkowe zostaną zrealizowane? Bodajże tak.

A już napewne w niedalekiej przyszłości zostaną podwyższone opłaty na zapałki i t d., wynikające z przedłożenia rządowego o pożyczce zapałczanej. Przy istniejącej większości parlamentarnej dla nikogo nie ulega wątpliwości uchwalenie wniosków rządowych. Podwyżka ceny pudełka zapałek o 30 proc jest pozornie drobna, ale dla mas bardzo dotkliwa.

Tak samo dotknie najszerszych sfer zamierzone podniesienie czynszów mieszkalnych o 36 proc. na wytworzenie funduszu rozbudowy. Przez podniesienie opłat mieszkaniowych państwo chce uzyskać nowe źródła finansowe, jakkolwiek sami autorzy budżetu na rok przyszły orjentują się znakomicie w tem, iż w proponowanej wysokości przerasta on możność płatniczą społeczeństwa. Jakżeż będzie można ściągać nowe opłaty?

To są nowe żywotne kwestje, których nie rozwiąże wcale żadna siła ani też ograniczenie możności sprawowania przez parlament kontroli nad życiem państwowem. Dzisiejsi kierownicy państwowi posiadają mentalność, urobioną w czasie wojny. Wskutek tego są mało wrażliwi na subtelności samego życia. Mało mają zrozumienia dla zagadnień gospodarczych. A tych się nie da rozwiązać... rozkazem.

Dołączają się tutaj również trudności międzynarodowe, o których przedziwnie cicho w prasie rządowej. Ministerjum spraw zagranicznych, zamknięte w pałacu bruehlowskim, odcina się od życia i nie szuka kontaktu, by podzielić się z społeczeństwem swemi troskami i szukać w niem poparcia dla swego stanowiska. Przekonamy się niebawem, gdy p. Zaleski zechce stanąć przed komisją spraw zagranicznych, że będzie się starał położenie przedstawić w formie najidealniejszej, jakkolwiek rzeczywistość jest od tego bardzo odległa.

Przychodzą jeszcze trudności natury moralnej. Na imię im: Brześć. Były one już przedmiotem rozważań w łonie rządu. Staną się przedmiotem debaty w parlamencie. Odbiją się najżywszem echem w całym kraju i zagranicą. Prasa oficjalna dotąd milczy. A kraj czeka z wytężeniem ech z stolicy. Idzie po kraju tymczasem cichy pogłos, budzący odpowiednie nastroje, pogłębione przedziwną tajemnicą, jaka się upowija około tej sprawy.

Bez kwestji sytuacja jest dla kół kierowniczych bardzo trudna. Położenie ich wewnętrzne komplikuje fakt wyjazdu marszałka Piłsudskiego poza granice Polski. Tembardziej, że nastąpił on akuratnie w momencie dla tych kół najdrażliwszym: w przeddzień dyskusji brzeskiej i w przeddzień rozważań zagadnień gospodarczych. Niewątpliwie koła te otrzymały dyrektywy od J. Piłsudskiego, który — jakikolwiek będzie szef rządu, jakkolwiek będzie się nazywał premjer — pozostanie zawsze czynnikiem decydującym, tak, jak jest czynnikiem decydującym i w pełni odpowiedzialnym w całej epoce pomajowej...

H. W.

Składajcie ofiary na pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu! Zebrane pieniądze wracają znów przez prace przy budowie do społeczeństwa. Konto nasze w P. K. O. nr. 207 470.

20% i nawet 50% RABATU

niczego nie dowodzi:

TANIO kupuje lityłko ten, który przed kupnem, nie łudząc się rabatami, najpierw zbada efektywną cenę i stwierdzi jakość towaru.

Związek Drogerzystów Rzeczyp. Polskiej

Poznań, w grudniu 1930 r. Pw 7692-50.145

Zgagę i inne zaburzenia żołądkowe

usuwa szybko sól owocowa Karposal

Cena Zł. 4.00. Sposób użycia załączony.

KARPOSAL Karpińskiego

nw 5969

Aparat fotograficzny

jest najpraktyczniejszy podarek gwiazdkowy

Foto Br. Machal a - Poznań

27 Grudnia 2 Pw 7698-50.42

Dzisiejsze posiedzenie Sejmu

Sprawa regulaminowa — Świetna replika prof. Winiarskiego — Sprawa Brześcia — B. B. przeciw nagłości wniosku Klubu Narodowego

Warszawa, 16. 12. (Tel. wł.). — Dzisiejsze posiedzenie Sejmu rozpoczęło się o godz 11,20. Marszałek podał najpierw do wiadomości pismo prezydenta Najwyższej Izby Kontroli, w którem stwierdza on, że wiadomości o rzekomych wynikach kontroli wykonywania budżetu, zarządzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli, które pojawiły się w prasie, nie pochodzą od N. I. K. i że żadnych informacyj N. I. K. ani pośrednio ani bezpośrednio nie udzieliła.

Dalej marszałek zawiadomił, że otrzymał od prezesa Najwyższej Izby Kontroli sprawozdania kontroli państwa z działalności za okres budżetowy 1929-30. Do Sejmu wpłynął rządowy projekt ustawy o uchyleniu przepisów wyjątkowych, związanych z pochodzeniem. narodowością, rasą lub religją obywateli Rzplitej. Ministerstwo skarbu nadesłało projekty ustaw o monopolu zapałczanym i o pożyczce zagranicznej Na wniosek marszałka postawiono pierwsze czytanie tych projektów na porządku dziennym dzisiejszego posiedzenia.

Przystąpiono do wniosku nagłego posłów z B. B. w sprawie regulaminu — Przemawiał nasamprzód referent Podoski z B. B., któremu replikował w świetny sposób poseł Winiarski z Klubu Narodowego Pos. Podoski mówił o „uzdrowieniu parlamentaryzmu" przy pomocy regulaminu Poseł Winiarski wykazywał, że propozycje, przedstawione przez B B. zmierzają do ograniczenia opozycji i do osłabienia odpowiedzialności izby za jej czyny

Kolejno przemawiali poseł Pużak (P P. S.), poseł Babski (Klub Chłopski), Zahajkiewicz (Ukrainiec) i Sommerstein (Żyd).

Izba z napięciem oczekuje dyskusji w sprawie Brześcia. Ponieważ jednak porządek dzienny jest ogromnie rozciągły, przeto należy się obawiać. że sprawa wniosku Klubu Narodowego co do Brześcia przyjdzie albo bardzo późno pod obrady, albo może nawet spadnie z porządku dziennego. W kuluarach mówią, że klub B B. postanowił głosować przeciwko nagłości tego wniosku. (w)

Rokowania polsko-litewskie w Berlinie

W sprawie uregulowania zajść granicznych i w sprawie komunikacji rzecznej

Berlin, 16. 12. (Tel. wł.) Wczoraj rozpoczęły się w Berlinie rokowania polsko-litewskie w sprawie uregulowania zajść granicznych oraz w sprawie komunikacji na odcinkach rzecznych po obu stronach granicy polsko-litewskiej.

Przewodniczy delegacji polskiej p. Szumlakowski, dyr. gabinetu ministerstwa spraw zagran.

W poniedziałek, dnia 15. b. m. w południe p. Szumlakowski złożył wizytę przewodniczącemu delegacji litewskiej, posłowi litewskiemu w Berlinie Sidzikauskasowi. który wkrótce potem rewizytował p. Szumlakowskiego w gmachu poselstwa polskiego w Berlinie.

Pierwsze plenarne posiedzenie obu delegacyj odbyło się wczoraj w godzinach popołudniowych w gmachu poselstwa litewskiego.

Na posiedzeniu wczorajszem przedstawiono projekt konwencji o małym ruchu granicznym. Projekt polski przewiduje porozumiewanie się władz administracyjnych, a więc starostów polskich i litewskich, naczelników powiatowych, w razie zajść, o ile takowe wynikają na tle obowiązujących pomiędzy obu państwami umów granicznych lub na skutek samej praktyki ruchu granicznego. Z braku porozumienia co do załatwienia incydentu sprawa ma być przekazana władzom centralnym razem z wynikiem dochodzeń lokalnych władz administracyjnych. Porozumienie między władzami administracyjnemi, ograniczające się w ten sposób, iż nie może naruszać uprawnień osób prywatnych, chodzi w zakres kompetencyj sądów lub poszczególnych resortów rządowych.

Wykonanie umowy unormowane jest klauzulami protokółu końcowego, przewidującego spotkanie urzędników granicznych obu państw, nie później niż miesiąc po wejściu w życie umowy. Delegacja polska przedstawiła również projekt umowy dotyczącej żeglugi rzecznej. Jak wiadomo, rzeczna granica polsko-litewska wynosi przeszło 170 km. Projekt przewiduje wolne użytkowanie wód, wolną żeglugę w porze dziennej za wykluczeniem przybijania do brzegu przeciwnego z wyjątkiem niebezpieczeństwa, użytkowanie w razie konieczności ścieżek holowniczych po przeciwnej stronie, przepisy ogólne i ewidencyjne. Ważne są paragrafy. odnośne do utrzymania brzegów pod względem bezpieczeństwa żeglugi i ludności. Projekt polski będzie podstawą jutrzejszej porannej konferencji, na której Litwę reprezentować będą prócz posła Sidikauskasa. pp. Nowakas i Dymsza.

W drodze na Maderę

Piłsudski kładł sobie pasjansa

Warszawa, 16. 12. (Tel. wł.) Prasa sanacyjna wysłała z Piłsudskim specjalnego sprawozdawcę, który telegrafował z drogi. Gdy pociąg ruszył, Piłsudski zażądał herbaty i kart do pasjansa. Karty odnaleziono po przeszukaniu trzech walizek. Natomiast brakło w nich cukru, o którym zapomniano w Warszawie. Kupiono go dopiero w bufecie w Koluszkach. (w)

Rozbicie rokowań o płace w rolnictwie

Jak nam donoszą z Wielkop. Tow. Kółek Rolniczych, pertraktacje polubowne z organizacjami robotników rolnych w sprawie kontraktu taryfowego na przyszły rok nie doprowadziły do konkretnego rezultatu i spór będzie rozstrzygnięty przez nadzwyczajną komisję rozjemczą w Warszawie z końcem miesiąca.

Prof. Marjan Zdziechowski o Brześciu

W „sanacyjnem" wileńskiem „Słowie" ukazał się artykuł prof. Marjana Zdziechowskiego p. t. „Idea ochrony w dziejach ludzkości". W artykule znalazł się ustęp następujący:

„Czyż więc nie trzeba tłumaczyć dziecku, wpajać mu w duszę słowem i przykładem uczucia życzliwości, dobroci, litości dla zwierzęcia? Gdyby to należycie i powszechnie rozumiano, gdyby okrucieństwo stało się u nas przedmiotem **obrzydzenia i pogardy**, nie byłoby potrzeby pisywania artykułów o tajemnicach Brześcia"...

Przypominamy, że tenże sam prof. Marjan Zdziechowski, przez dziesiątki lat oddany kierunkowi piłsudczyków. wystąpił w swoim czasie z płomiennym protestem z powodu sprawy generała Zagórskiego.

Jest ironją losu, że wspomniany artykuł prof. M. Zdziechowskiego, poruszający sprawę Brześcia, ukazał się w tem samem piśmie. na którego łamach jego naczelny redaktor, poseł z B. B. p. Cat-Mackiewicz wystąpił niedawno z apologją... okrucieństwa i brutalnych metod.

Brześć

Prasa warszawska przytacza z „Myśli Narodowej" cytaty z artykułu sen. Z. Wasilewskiego, poświęconego sprawie Brześcia. Autor pisze m. in.:

„Darmobyśmy szukali tutaj djalektyki takich czy innych „interesów" społecznych; w grę wszedł sadyzm, czynnik pozaspołeczny, a żaden układ stosunków społecznych nie ma nań wpływu. Pada ofiarą poprostu godność ludzka".

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.89½ zł. w Gdańsku na Warszawę 8.91½ zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 marek niem. w dewizach 212.36 do 212.66 zł, gotówką 211.96 zł; za 100 guldenów gd. w dewizach 172.93 zł do **173.19 zł, gotówką 172.59 zł.**

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen.

Poznań, 16. 12. 1930 r.

Spędzono: wołów 87, buhajów 195, krów 388, świń 1689, cieląt 780, owiec 210, razem 3349 zwierząt.

Płacono za 100 kg. żywej wagi za: (Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowemi).

BYDŁO:

Woły:	
Pełnomięsiste wytuczone nieoprzęgane	116—120
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	104—110
Mięsiste tuczone starsze	084 - 096
Miernie odżywione	070—080
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	110—116
Tuczone mięsiste	096—106
Nietuczone, dobrze odżywione starsze	080—090
Miernie odżywione	070—074
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	120—130
Tuczone mięsiste	104—116
Nietuczone. dobrze odżywione	086—100
Miernie odżywione	070—080
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	116—126
Tuczone mięsiste	104—112
Nietuczone. dobrze odżywione	090—10
Miernie odżywione	070—080
Młodzież:	
Dobrze odżywione	070—080
Miernie odżywione	060—070
Cielęta:	
Najprzedniejsze cielęta wytuczone	140—150
Tuczone cielęta	124—134
Dobrze odżywione	110—120
Miernie odżywione	100—106
OWCE:	
Wytuczone pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy	140—152
Tuczone starsze skopy i maciórki	120—136
Dobrze odżywione	090—116
ŚWINIE (TUCZNIKI):	
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi	142—148
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi	134—140
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi	126 132
Mięsiste świnie ponad 80 kg żywej wagi	114—124
Maciory i późne kastraty	124—134
Świnie bekonowe	120—128

Przebieg targu spokojny.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 16. 12. 1930 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań. ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg..

Standardy: a) żyta 694,5 gr (118,2 f w h.), b) pszenicy 744 gr (126.4 f w h.) c) jęczmienia przemiałowego 667 gr (113,1 f. w. h.); d) owsa 568.5 gr (78,1 f. w. h.)

„Ceny transakcyjne"

Żyto 30 tonn parytet Poznań	0,00—19,00

„Ceny orjentacyjne" parytet Poznań

Żyto	18.00— 18,50
Usposobienie słabsze.	
Pszenica	22,50— 24,00
Usposobienie słabsze.	
Jęczmień przemiałowy	20,00— 21,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	25,00— 27,00
Usposobienie spokojne.	
Owies	19,25— 20,50
Usposobienie stałe.	
Mąka żytnia wł work. 65%	30,75
Usposobienie słabe.	
Mąka pszenna 65% wł. work	42,75— 45,75
Usposobienie słabe.	
Otręby żytnie	11.25— 12,25
Otręby pszenne	12,50— 13,5
Otręby pszenne (grube)	14,50— 15,50
Rzepak	41,00— 43,00
Groch Victoria	27,00— 32,00

Ogólne usposobienie słabsze.

Uwagi: Obroty na odmiennych warunkach: 22,5 tonn owsa i 30 tonn pszenicy.

Wobec zwiększonej podaży i mniejszej możności zbytu, tendencja na rynku zbożowym słabsza.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 16. 12. 1930 r.

Dzisiejsze zebranie giełdowe miało przebieg spokojny, robiono liczniejsze tranzakcje, z których jednakże większa część nie kwalifikowała się do notowania.

Z papierów państwowych płacono w dalszym ciągu za 5 proc. poż konwersyjną 49 proc., za 5 proc. premj. dolarowe 52.— i za 4 proc. poż. inwestycyjną 97.— Z papierów lokacyjnych P. Z. K ofiarowano 8 proc. listy dolarowe po 90 proc oraz 6 proc. listy żytnie po 17.— Pozatem oddawano 4 proc. listy zastawne konwert. po 40 proc. bez notowania.

Z akcyj bankowych względnie przemysłowych notowano jedynie Herzfelda, za który płacono 27.50, pozatem robiono mniejsze tranzakcje Bankiem Kwilecki Potocki po. 48.— w oddaniu oraz Bankiem Polskim po 152.50 i **Cegielskim po 37.— w placeniu.**

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału).

5% Pożyczka konwersyjna 49% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt. 90.—% O.

(Kurs w złotych).

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 17.— O
5% Pożyczka premjowa serja II 52.— P.
4% Premj. Pożyczka Inwestycyjna 97.— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Herzfeld - Victorius I — II em. zł. 27½ P.

Tendencja spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 16. 12. 1930 r.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjedn. tr.: 8.896, sp.: 8.916, kup.: 8.876.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124,65	124,96	124,34
Gdańsk	173,23	173,66	172.80
Londyn	43,32½	43,43	43 22
Nowy Jork	8,914	8,934	8,894
Nowy Jork kabel	8,923	8,943	8,903
Paryż	35,01½	35 14	34,97
Praga	26,47	26,53	26,41
Szwajcarja	173,03	173,46	172,60
Włochy	46.73	46,85	46,61
Berlin	212.60		

Tendencja słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż inwest.		99,01
5% poż premj. dol.	54,75	54,50
3% poż bud		50,00
5% poż. konw.		50,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	155,50—155,00
Bank Zachodni	0,00— 70.00
Sole Potasowe	0,00— 92.00
Elektrownia w Dąbr.	0,00— 48,00
Częstocice	31,00— 32,50
W. T. F. Cukru	0,00— 31,50
W. T. Węgla	0,00— 36 00
Lilpop	0,00— 21.00
Modrzejów	0,00— 9 50
Norblin	0,00— 31,00
Ostrowieckie Zakłady	44,00— 45.00
Parowozy	0,00— 19,00
Rudzki	0,00— 11,75
Starachowice	0,00— 13,75

Tendencja niejednolita.

Komentarz.

Z papierów państwowych słabsza poż. inwestycyjna i dolarówka. Kolejowa i budowlana utrzymane. Dla listów zastawnych tendencja słabsza, dla akcyj niejednolita. Z bankowych słabszy Bank Polski, utrzymany Zachodni. Sole Potasowe utrzymane Elektr. w Dąbrowie mocniejsza, z cukrowych Częstocice mocniejsze, Cukier utrzymany, Węgiel słabszy, z metalurgicznych jedynie Parowozy mocniejsze, reszta akcyj słabsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg reszta za 100 kg

Berlin, 16. 12. 1930 r.

Pszenica march. 75—76 kg	245.00—247.00
Tendencja mocna.	
Rewers na pszenicę z dnia 13. XII. 1930 r.	0.00 261.00
Tendencja mocna.	
Żyto march 70—71 kg	156.00—157,50
Tendencja mocniejsza.	
Żyto mekl. statkiem cif Berlin 70—71 kg. sprzedaż	0.00—170,00
Tendencja mocniejsza.	
Jęczmień march. brow od st. załadowania	202,00—219,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	190,00—194,00
Tendencja spokojna	
Owies march od st. załad	141,00—147,00
Tendencja mocna.	
Mąka pszenna	29 00—36.75
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia przemiał do 60%	23 60—26 75
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	09.75— 10.25
Tendencja cicha.	
Ospa żytnia	9.00— 9.50
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	24 00—31.00
Groch jadalny	23.00—25.00
Groch pastewny	19,00—21.00
Bób polny	17,00—18.00
Wyka	18 00—21.00
Makuch rzepakowy	9.20— 9 90
Makuch lniany	15,20—15.50
Wytłoki suche paryt Berlin	5.50— 5.90
Śrót Sova	12 80 - 13 20
Słoma żytnia pras drut.	0,70— 0,80
Słoma pszenna pras drut.	0,60— 0,70
Słoma owsiana pras drut.	0,60— 0,70
Słoma jęczm pras drut.	0,60— 0,70
Słoma żytnia dł wiąz.	0,75— 0,95
Słoma psz pras sznur	0,60— 0,75
Słoma żytnia pras sznur.	0,70— 0.85
Sieczka	1,45— 1,60
Tendencja spokojna.	
Siano zwykłe handlowe	1,30— 1,70
Siano dobre i pokos	1,80— 2.30
Tymoteusz luźny	2.85— 3,15
Siano koniczynowe	2,60— 3,00
Siano Mielitz luźne Warta)	1,60 — 1 80
Siano Mielitz luźne (Havel)	1.20— 1,50
Tendencja cicha.	

Ogólna tendencja mocniejsza.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 16. 12. 1930 r.

Wypłaty na Warszawę	46 90—47.10
Noty wielkie	46,75—47,15

Rząd p. Steega

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Paryż, w grudniu.

Przechodnie, wracający z piątku na sobotę późno w nocy do domu, widzieli z niemałem zdziwieniem liczne samochody, zajeżdżające przed gmach ministerstwa spraw zagranicznych. Parterowy salon Quai d'Orsay był rzęsiście oświetlony. — Czyżby p. Briand urządzał jakie oficjalne, przedwstępne przyjęcie — pytali źle poinformowani?

Nie byli oni może tak dalece od prawdy, jak by się to mogło na pozór wydawać. Minister spraw zagranicznych otworzył bowiem p. Steegowi swe salony, w których senator departamentu Sekwany przyjmował przyszłych ministrów. Nowy też gabinet p. Steega przyszedł na świat w lokarneńskiej atmosferze i takąż, pod względem polityki zagranicznej, nosi etykietę.

Jaka jednak szersza myśl polityczna przyświecała jego powstaniu? — Żadna. W czasie bowiem ostatnich narad, z pokątnych rozmów i intryg nie było mowy o jakimkolwiek programie, a tylko o porachunkach partyjnych. Radykali, czując się bliscy „zwycięstwa", mieli jedynie na widoku zlikwidowanie polityki narodowej. Prysły też z dnia na dzień, jak czar jaki lewicowy, piękne hasła, rzucane przez nich, o konieczności „republikańskiej zgody stronnictw". Objawiła się ona bowiem w sposób następujący: W czasie pierwszej fazy przesilenia, kiedy rząd próbował utworzyć p. Barthou, główna kwatera radykałów rzuciła klątwę na grupę p. Marina, z którą za nic współpracować nie chciała; gdy z kolei nowy gabinet tworzył p. Laval, klątwę rzucono ponadto na osobę p. Tardieu; w trzeciej wreszcie fazie rzekomy duch pojednania radykałów doprowadził do gabinetu p. Steega, który jest niczem innem, jak rządem kartelu lewicy.

Jeżeli bowiem przyjrzymy się jego składowi, to przekonamy się z łatwością, iż podobny on jest jak brat rodzony do rządu, jaki w lutym uformował p. Chautemps, a który przewalił się przy pierwszym kontakcie z większością narodową Izby. Ta zaś pozostała nietylko taką samą, ale wzmocniły się jej siły, gdyż wzrosła ogólna solidarność wobec wyzywającego stanowiska radykałów. Dlatego też wszelkie usiłowania p. Steega, by do swojego zespołu pozyskać p. Maginot, czy nawet p. Flandin spełzły na niczem. Prawda, że 5 republikanów lewicowych z p. Leygues na czele, jako ministrem spraw wewnętrznych, zgodziło się wejść do nowego gabinetu. Uczynili to jednak indywidualnie. Według uchwały tej grupy, jest możliwem, iż zostaną z niej za to wykluczeni. Ich udział zatem nie przyniesie nowemu rządowi tak pożądanych głosów stronnictw centrowych.

To też już dzisiaj można powiedzieć, iż ma on przeciwko sobie grupę Marina, liczącą około 85 członków; grupę Maginot-Reynaud, na którą składa się 31 posłów; 59 republikanów lewicowych z p. Tardieu; 18 demokratów ludowych z p. Champetier de Ribes. Do tych zaś należy prawdopodobnie jeszcze doliczyć 17 posłów z grupy p. Franklin-Bouillon, około 25 niezależnych, no i wreszcie może także 11 komunistów. Te cyfry dodane do siebie przedstawiają poważną liczbę około 246 głosów, do których najprawdopodobniej przyłączą się niektórzy posłowie z lewicy radykalnej.

W tych warunkach jasnem jest, że egzystencja nowego wydania kartelowych rządów zależy od stanowiska, jakie względem nich zajmą socjaliści. Bez nich żadną miarą blady gabinet p. Steega nie będzie mógł się utrzymać. P. Blum, a zatem po części II-ga międzynarodówka mogą znowu w losach Francji odegrać złowrogą rolę, wyciskając na rządzie piętno międzynarodowych aspiracyj. Należy zauważyć, iż w czasie ministerjalnych „pertraktacyj", socjaliści trzymali się pozornie na uboczu. Chodziło im oczywiście o niealarmowanie opinji, którąby z ogromnym sceptycyzmem przyjęła gabinet Steeg-Briand-Daladier, gdyby wiedziała, iż egzystencja rządu zależy od poparcia p. Bluma i ski.

Jest prawdopodobnem, iż poparcie to będzie udzielone. Mówi się bowiem, iż nieprzejednane veto, sformułowane przeciwko p. Tardieu przez radykałów było inspirowane przez socjalistów. Faktem bowiem jest, iż przeciwko byłemu prezesowi ministrów prowadzą nikczemną wprost kampanję, chcąc go, jeżeli nie wmieszać w aferę Oustrica, gdyż jest to niemożliwem, to przynajmniej rzucić nań chociaż cień podejrzenia, stosując się do zdania Voltaire,a: „mentez, mentez, il en restera toujours quelque chose"... Poza tem, wspólnie z radykałami, ośmielają się oskarżać p. Tardieu iż to on w pierwszej linji stanął na przeszkodzie utworzenia szerokiego, republikańskiego rządu i mienią go nawet „chef de bande"!

Te nastroje świadczą najlepiej, jak wielce pomylił się Senat obalając rząd narodowy p. Tardieu. Sądził, iż w ten sposób doprowadzi do rozejmu partyjnego, a tymczasem przyczynił się do utworzenia rządu walki, co zaostrzy tylko zatargi pomiędzy republikanami narodowymi a lewicą. Jest rzeczą naturalną, iż lewica nie omieszkała za intonować pochwalnych hymnów na cześć nowego prezesa ministrów.

Wszystko to jednak razem sytuacji nie zmieni: rząd p. Steega jest rządem paradoksalnym, bo nie mającym za sobą większości społeczeństwa, a wyłoniony jest z mniejszości parlamentarnej. Co zaś do samej osoby premjera, to w kołach narodowych czynione są duże zastrzeżenia.

O innych współpracownikach p. Steega, a mianowicie o p. Barthou, jako ministrze wojny, o p. Leygues, ministrze spraw wewnętrznych, można co najmniej powiedzieć tyle, że brakuje im energji, a pierwszemu autorytetu do zawiadowania tak odpowiedzialnemi ministerstwami. Oświata w rękach p. Chautempsa może stać się nietylko świecką, ale i masońską. Co zaś do p. Brianda, to niezawodnie w otoczeniu zapamiętałych radykałów-lokarnistów z p. Daladier, jako przywódcą, czuje się on doskonale, gdyż ich akcja wspólna za pojednaniem francusko-niemieckiem i rozbrojeniem może spowodować nową transfuzję krwi do pacyfistycznych zastępów.

I wszystko byłoby jak najlepiej, gdyby nie uprzykszone nawoływania Kassandry parlamentarnej, ostrzegającej nową załogę kartelową, przed niebezpieczeństwem pierwszego kontaktu z dotychczasową większością narodową i jej niezaprzeczonym kierownikiem, p. Tardieu. Na samą myśl o tem, radość wielu „triumfatorów" przeradza się w melancholję.

Horoskopów co do najbliższej przyszłości gabinetu p. Steega nie trudno stawiać w sposób absolutny. Powiedzmy tylko tyle, że pesymiści wróżą mu los p. Chautempsa, optymiści kilkutygodniową egzystencję. Jedni zaś i drudzy są zdania, iż nie odpowiada on bynajmniej aspiracjom narodowym, wobec tego jakkolwiek rząd jest utworzony, to jednak przesilenie trwa w dalszym ciągu. Natychmiastowa dymisja p. Riché, jednego z podsekretarzy stanu w nowym rządzie mogłaby być jego zapoczątkowaniem.

I. Briares.

Poważny spadek kursu akcyj

Przedwczesne były fanfary prasy „sanacyjnej" po wyborach z powodu zwyżki kursów na giełdzie. Zwyżka ta — jak łatwo było przewidzieć — okazała się krótkotrwałą.

„Chwilowe wybuchy optymizmu" — że zacytujemy jeden z żydowskich dzienników, życzliwych dla rządu — „Nasz Przegląd":

„nie mogą być trwałe o ile nie opierają się na mocniejszym gruncie wyraźnej konjunktury. Zaliczyć do niej trzeba prosperację rolnictwa i przemysłu pociągających za sobą handel. Sytuacja taka jeszcze nie istnieje. Ceny zboża są niskie, nie pokrywające kosztów produkcji. Sztandarowe przemysły cechuje brak zamówień. Liczba bezrobotnych wykazuje tendencje zwyżkowe. Czy rząd powiększy zamówienia dla instytucyj publicznych, niewiadomo. Nie mogą obstalunki te z przyczyn budżetowych być zbyt obfite. Chyba w budownictwie, lecz i tu granice nie mogą być zbyt szeroko wytknięte".

„Gazeta Warszawska" donosi, co następuje:

„Na giełdzie akcyjnej zaznaczył się w tygodniu ubiegłym dalszy spadek kursów, spowodowany wzmożoną podażą materjału. Pomimo, że akcje spadły znowu do poziomu niebywale niskiego, nie było na nie nabywców ponieważ dotkliwy brak gotówki wpływał hamująco na wszelkie operacje. W dziale papierów bankowych uległ dość dużej zniżce Bank Polski, podczas gdy inne akcje tej grupy wskutek minimalnego zaofiarowania utrzymały się w granicach dotychczasowych. Listy zastawne i pożyczki państwowe w okresie sprawozdawczym większym wahaniom nie ulegały".

Boże Narodzenie to święto słodyczy

staropolska choinka była obwieszona łakociami

cukier krzepi

nw 6021

Wielka katastrofa kolejowa na pograniczu polsko-sowieckiem

Wilno, 16 12. (PAT). Z pogranicza donoszą o wielkiej katastrofie jaka wydarzyła się w nocy z 13 na 14 bm. na linji kolejowej Zasław — Mińsk. W dn. 13 b. m. w nocy wyruszył z Mińska pociąg wojskowy, wiozący 300 żołnierzy i starszyznę sowiecką w kierunku granicy polskiej. W pobliżu stacji Zacharcze pociąg najechał na przeszkodę i runął z nasypu do głębokiego rowu. Kilkunastu żołnierzy zostało zabitych, a wielu odniosło ciężkie rany. Przybyła na miejsce wypadku komisja śledcza znalazła w szynach 2 żelazne drągi nieco zaś dalej szyny były odśrubowane. — Kierownik stacji Zacharcze oraz 7 osób ze służby kolejowej zostali aresztowani.

Kobieta współczesna nie poddaje się już cierpliwie bólowi głowy. Gdy ten ból, nieunikniony przy dzisiejszym tempie życia, zaczyna jej dokuczać, zażywa szybko 1—2 oryginalnych tabletek Aspiriny, które sprawiają jej ulgę.

Istnieje tylko jedna ASPIRINA BAYER

Każde opakowanie i każda tabletka oryginalnej Aspiriny opatrzone są znakiem BAYER.

nw 5078

Dlaczego nie mamy wyglądać zawsze na lat 20?

Należy tylko przywrócić naturalny kolor siwiejącym włosom nie licującym z całością młodego wyglądu. Wszak można z łatwością to osiągnąć i przytem tak skutecznie, że nikt nie będzie w stanie domyśleć się zabiegu, pod warunkiem jednak, że do tego celu użyta będzie znana na całym świecie, nieszkodliwa farba do włosów

L'ORÉAL - PARIS

Do nabycia wszędzie nw 5971

BLACK TULIP
AU REVOIR
CALIFORNIAN POPPY

3 ULUBIONE ZAPACHY NA CAŁYM ŚWIECIE

J. E. ATKINSON Ltd.
ISTNIEJE OD 1799
DOSTAWCY NAJWYŻSZEGO DWORU
DO NABYCIA WE WSZYSTKICH PIERWSZORZĘDNYCH MAGAZYNACH I PERFUMERJACH

J. E. ATKINSON Ltd.
LONDYN PARYŻ

nw 5859

GRYPIE zapobiega PARAMINT „ERBE", pastylki desinfekujące jamę ustną i krtań, smaczne, o wypróbowanem działaniu.
Sprzedają apteki i drogerje.

Pw 7228-49,89

DZIAŁ GOSPODARCZY

Dziś w RADJO
Godz. 20.15
Jan KIEPURA

Konjunktury

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub tygodniu następująco:

	8. 12	9. 12	10. 12.	11. 12	12. 12	13. 12
Pszenica						
Warszawa	—	28,50	—	28,50	28,25	—
Poznań	—	24,75	24,75	24,75	24,75	24,75
Lwów	—	24,75	24,75	—	24,75	—
Lublin	—	—	—	—	—	—
Żyto						
Warszawa	—	19,50	—	19,50	19,25	—
Poznań	—	18,50	18,50	18,75	19,00	19,00
Lwów	—	19,25	19,25	—	19,25	—
Lublin	—	—	—	—	—	—
Jęczmień						
Warszawa	—	20,00	—	20,00	20,00	—
Poznań	—	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50
Lwów	—	17,75	17,75	—	17,75	—
Lublin	—	—	—	—	—	—
Owies						
Warszawa	—	23,50	—	23,50	23,50	—
Poznań	—	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00
Lwów	—	18,00	—	—	—	—
Lublin	—	—	—	—	—	—

Rynki amerykańskie są w dalszym ciągu opanowane całkowitym bezwładem, który przejawia się w bardzo słabej tendencji. Olbrzymi nadmiar pszenicy ciąży nad rynkiem katastrofalnie, i nie pozwala nawet myśleć o najlżejszej poprawie cen. Na rynkach europejskich sytuacja zasadniczej zmianie nie uległa. Niektóre tylko giełdy wykazują usposobienie mocniejsze — szczególnie rynki skandynawskie. Na rynku austrjackim pod wpływem nieco lepszej tendencji, panującej na rynku węgierskim ceny utrzymały się na poziomie poprzedniego tygodnia. Obroty są jednak bardzo małe. Transakcje na giełdzie praskiej ożywiły się ostatnio dzięki wzmożonej podaży i silnemu zainteresowaniu. Ceny mają jednak skłonność do zniżkowania. Na rynku niemieckim pszenica wykazuje stałe wahania, które sfery handlowe przypisują wiadomościom o mającej nastąpić zmianie rozporządzenia o przemiale. Żyto utrzymuje się na dotychczasowym poziomie. Jęczmień jest silnie poszukiwany i wskutek tego zyskał na cenie około 1 RM.

Na rynkach krajowych obroty nieco wzrosły przy mocniejszej tendencji.

Zwierciadłem odbijającem najlepiej trudności, jakie przeżywa polskie rolnictwo, jest konsumcja nawozów sztucznych. Zużycie ich spadło w sezonie jesiennym 1930 w wręcz zastraszający sposób. Donosi o tem ostatni numer Instytutu badania konjunktur gospodarczych, stwierdzając, że w porównaniu z sezonem jesiennym 1929 r., rolnicy nabyli mniej nawozów azotowych o 10 proc., nawozów fosforowych mniej o 40 proc., a nawozów potasowych mniej o 48 proc.

Bydło i mięso

Tendencja na rynku świń zniżkowa w dalszym ciągu, podaż w kraju zwiększyła się, popyt zmalał z powodu braku odpływów do Czechosłowacji. Jak wiadomo, z dniem wczorajszym tj. 15 grudnia weszła w życie nowa stawka celna w Czechosłowacji, która wynosi już niemal 0,90 zł. od 1 kg. żywca, wobec czego nasz eksport do Czechosłowacji ulegnie dalszym ograniczeniom, co wywoła jeszcze większy spadek cen na rynku krajowym.

Na ostatniej targowicy w Poznaniu trzoda chlewna zniżkowała przeciętnie o 20 zł. na 100 kg. Owce, które dotychczas nie ulegały większym wahaniom, notowały o 8 zł. niżej. Ceny na bydło rogate obniżyły się w granicach od 8—15 zł. na 100 kg. Jedynie cielęta zwyżkowały o 2 zł. na 100 kg., co zostało spowodowane żywszym popytem z powodu świąt.

Masło

Po krótkotrwałej silnej depresji nastąpiła w ub. tygodniu nagła poprawa sytuacji, wyrażająca się przedewszystkiem wydatnem polepszeniem cen eksportowych i wzrostem popytu na rynku krajowym. Przyczyn tej raptownej zmiany należy szukać w zwiększonem zapotrzebowaniu w okresie przedświątecznym i w pewnej mierze również w charakterystycznej dezorjentacji rynku i niepewnej sytuacji. Zwyżka cen objęła przedewszystkiem rynek niemiecki, na którym miarodajne notowania berlińskie w czasie od 5 do 13 grudnia b. r. były trzykrotnie podwyższane z 128 na 141Rm. za 50 kg. tak, że ostatnie notowania (z dn 13. b. m) wynoszą 141 Rm. za I gat. i 128 Rm. za II gat. Również Danja zareagowała na zmianę tendencji rynkowej kilkakrotną zwyżką w ciągu ostatnich dni Na rynkach angielskim i belgijskim tendencja mocniejsza.

Na rynku krajowym daje się zauważyć ożywienie, spowodowane polepszeniem się sytuacji zagranicą. Przeciętne ceny hurtowe masła loco skład kształtowały się w końcu ub. tygodnia w Poznaniu za 1 kg. w złotych: masło mleczarskie deserowe I gat. 5,20, II gat. 5,00, wiejskie 4—4,40. Podaż masła jest dostateczna. Koła handlowe spodziewają się zwyżki cen masła w najbliższych dniach.

Jaja

Zbliżające się święta, oraz zmniejszenie się produkcji spowodowane spadkiem temperatury wpłynęły ożywiająco na tendencję, która w ostatnich tygodniach kształtowała się słabo na skutek nasycenia rynków odbiorczych towarem. Na rynkach berlińskim i londyńskim ceny naogół niezmienione, jedynie tendencja na jaja duńskie i holenderskie mocniejsza Na rynku praskim ceny lekko zniżkowały, rynki belgijski, wiedeński i włoski bez zmiany. Na ogół daje się wyczuwać pewne wyczekiwanie wydatniejszej zwyżki cen, która według przewidywań kupców, powinna nastąpić w najbliższych dniach.

Na rynku krajowym ceny detaliczne i na targach utrzymane, w województwach zachodnich nawet podniosły się w ostatnich dniach. Natomiast w transakcjach eksportowych nastąpił pewien zastój z powodu nasycenia rynków zagranicznych.

Przemysł włókienniczy

Łódzki przemysł włókienniczy przeżywa w tej chwili trudności, jakich za czasów niepodległości państwa polskiego nie było. Niemal wszystkie fabryki pracują przy zredukowanej liczbie godzin zatrudnienia robotników. Kilka największych zakładów przemysłowych zamknęło przędzalnie, tkalnie i farbiarnie z powodu braku zamówień. — W przemyśle bielskim napłynęły dodatkowe zamówienia w listopadzie w bardzo dobrych ilościach wobec tego przemysł przeszedł już całkowicie na produkcję tkanin letnich na najbliższy sezon sprzedaży. Zapasy towaru zimowego, znajdujące się w fabrykach, oddawane były już w połowie listopada jako towar partyjny po cenach zniżonych. Przemysłowcy podnoszą skargi na zbyt niskie ceny fabryczne tkanin wełnianych, mało co różniących się od kosztów własnych. W handlu hurtowym tkaninami wełnianemi panował w dalszym ciągu zastój. W handlu detalicznym sprzedaż materjałów jest bardzo ograniczona, a kupiectwo z ledwością może podołać bieżącym zobowiązaniom wobec przemysłu. Słaby zbyt handlu wpłynął na znaczne zwiększenie się protestów wekslowych.

Przemysł futrzany

Obroty handlowe w branży futrzanej w roku bieżącym zmniejszyły się w znacznym stopniu. Handel uważa za główny powód tego faktu odczuwany ogólny kryzys gospodarczy i niekorzystne warunki atmosferyczne, ujawniające się w powolnem zbliżaniu się zimy. Pomimo iż ceny niektórych artykułów zniżkowały o 50 procent w stosunku do roku ubiegłego w handlu panuje przerażający zastój i niema niestety widoków ożywienia rynku.

Dotąd rynek polski zaopatrywał się w surowiec niemal wyłącznie w Niemczech i to via Lipsk lub Gdańsk. Drogą tą kupowano również surowiec rosyjski. Rzecz oczywista, że pośrednictwo to kosztowało drogo. Obecnie przedstawicielstwa handlowe Sowietów zorganizowały bezpośrednią dostawę futer rosyjskich. Kupcy twierdzą, że surowiec ten jest niestety źle wyprawiony i ufarbowany. Hurtownicy uskarżają się na dumpingową politykę sowiecką, która pozwala wprawdzie nabywać tańszy towar, ale obala całkowicie kalkulację drożej nabywanego towaru niemieckiego oraz zapasów zeszłorocznych.

Drzewo

Ciągłe trudności w zbycie materjałów tartych na rynku wewnętrznym powodują, że tartacznicy naogół w małych ilościach nabywają surowiec w zachodniopolskich dyrekcjach lasów państwowych mimo, że ceny na surowiec kształtują się o ca. 40—50 proc. niżej w porównaniu z r. ubiegłym. Ostatnio za m. sześc. materjału sosnowego na rynku wielkopolskim notowano (ceny hurtowe franco wagon): kantówka 75—80 zł, belki 90—100 zł, deski podłogowe obrzynane 26 m/m. 90—95 zł, 30 m/m 95—100 zł, stolarka 120—125 zł. Za deski dębowe płacono 150—180 zł. W detalicznych obrotach ceny kształtowały się o ok. 20 proc. wyżej. Obniżenie cen ofiarowanych za surowiec w lasach państw. wpłynąć powinno na rozwój handlu zagranicznego w dziale półwyrobów i wyrobów drzewnych zwłaszcza z Anglją, gdzie dumping sowiecki zaznaczył się szczególnie silnie, a dokąd Rosja w okresie zimowym nie będzie w stanie dostarczyć drzewa drogą morską z uwagi na zamarzanie portów sowieckich. W sferach drzewnych panuje przekonanie, że prowizoryczna polsko - niemiecka umowa drzewna, która wygasa 31 grudnia rb., nie będzie przedłużona na rok następny. Przewidywania te oparte są na zaistniałej różnicy cen żadanych i ofiaroawnych. Gdy w r ub. Niemcy płacili za sosnowe bloki I kl. 55-60 mkn., to obecnie ofiarują 35—38 mkn., co osłabia zainteresowanie rynkiem niemieckim. Charakterystycznym przykładem w tym względzie jest fakt, że gdy w roku ub. lasy państw. na ziemiach zachodnio - polskich wyrobiły znaczne partje surowca dla Niemiec, to obecnie wyróbka drzewa okrągłego uskutecznia się w całych długościach, jako materjał **przeznaczony dla rynku wewnętrznego.**

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Bilans Banku Polskiego za pierwszą** dekadę grudnia r. b. wykazuje zapas złota 562 milj. 121 tys. zł., t. j. o 50 tys. zł. więcej niż w poprzedniej dekadzie. Pieniądze i należności zagraniczne zaliczone do pokrycia zmniejszyły się o 20 milj. 251 tys. zł. do sumy 281 milj. 134 tys. zł., również i niezaliczone do pokrycia zmniejszyły się o 7 milj. 420 tys. zł. do sumy 117 milj. 803 tys. zł. Portfel wekslowy wykazuje zmniejszenie o 21 milj. 140 tys. zł. i wynosi 659 milj. 749 tys. zł. Pożyczki zastawowe zmniejszyły się o 152 tys. zł. do sumy 74 milj. 448 tys. zł Inne aktywa zmniejszyły się o 17 milj 641 tys. zł. i wynoszą 144 milj. 744 tys. zł. W pasywach pozycja natychmiast płatnych zobowiązań wzrosła o 520 tys. zł. (233 milj. 99 tys. zł.) Obieg biletów bankowych spadł o 58 milj. 275 tys zł. (1.274 milj. 218 tys. zł.) Stosunek procentowy pokrycia obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku wyłącznie złotem wynosi 37.29 proc. (7.29 proc. ponad pokrycie statutowe), pokrycie kruszcowo walutowe 55.94 proc. (15.94 proc. ponad pokrycie statutowe), wreszcie pokrycie złotem samego tylko obiegu biletów bankowych wynosi 44.11 proc. — W dekadzie objętej powyższym bilansem, Bank Polski uskutecznił na rachunek skarbu państwa wypłatę pierwszej pełnej raty półrocznej, skonsolidowanego długu państwa wobec Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej w kwocie 4 477.400 dolarów, co po przerachowaniu na złote wynosi 39.960. 795 złotych.

(k) **Ku uwadze ubiegających się o koncesje na wolne składy soli.** W myśl rozporządzenia ministra skarbu z 24 listopada rb. na miejsce obecnie istniejących wolnych składów soli (okręgowych) z 1 lipca 1931 r. mają być wprowadzone w życie koncesje na wolne składy soli (powiatowe). Ministerstwo skarbu podaje do wiadomości, że koncesje te (powiatowe) są zastrzeżone dla dotychczasowych koncesjonarjuszy wolnych składów i hurtowej sprzedaży soli. Jednocześnie min. skarbu komunikuje, że podania o koncesje na wolne składy soli należy składać tylko do właściwych izb skarbowych, nie zaś do min. skarbu.

(k) **Pomorska Drukarnia Rolnicza**, S. A w Toruniu, ul. Bydgoska 56, w której drukuje się miejscowy organ „sanacyjny", redagowany i wydawany przez dr. Adama Brzega, stawiła do sądu powiatowego w Toruniu wniosek o udzielenie jej odroczenia wypłat. Termin sądowy wyznaczono na 10 stycznia 1931, godzinę 11, w pokoju nr. 7 sądu powiatowego.

(k) **Sejmik Związku Spółdzielni Polskich.** W dniu 17 i 18 grudnia odbędzie się w Warszawie w gmachu Stow. Techników doroczny sejmik Zwiazku Spółdzielni Polskich. Na porządku obrad znajdzie się szereg referatów, które wygłoszą m. in. prezes Kleniewski, dr. Całkosiński, dyr. Legis. J. E. ks. biskup Adamski, patron honorowy Zw. Spółdzielni. Związek Spółdzielni Polskich zrzesza w obecnej chwili 645 spółdzielni w tem 320 spółdzielni kredytowych, 90 rolniczo - handlowych, 139 rolniczo - przemysłowych i 96 mieszkaniowych i mieszkaniowo - budowlanych.

(k) **Przedłużenie terminu likwidacji wyrobów wódczanych.** Dnia 31 grudnia rb. upływa termin likwidacji znajdujących się w handlu detalicznym wyrobów wódczanych, które nie odpowiadają przepisom skarbowo - administracyjnym o rejestracji (§ 340 rozp. min. skarbu z 7. 2. 1928 r. Dz. Ust. R. P. Nr 60, poz. 556). Min. skarbu, uwzględniając życzenia zainteresowanych sprzedawców przedłużyło ten termin specjalnym okólnikiem na rok t. j. do 31 grudnia 1931 r.

Z ZAGRANICY

(z) **Zawieszenie wypłat przez Bank United States.** Bank of United States, który zawiesił wypłaty, mimo oficjalnie brzmiącej nazwy jest bankiem prywatnym, spółką akcyjną, o kapitale 25 milj. dol., rozporządzającą ponad 200 milj. dol. depozytów. Upadłość wywołała tem większe wrażenie i tem większą depresję na giełdzie, że bank ten spólnie z trzema innemi był w trakcie dokonywania fuzji, która wytworzyłaby nową instytucję o miljardzie dolarów aktywów. Prezesem tej nowej instytucji miał zostać Case, obecny prezes rady Federal Reserve Bank of New York. Pod naciskiem rządu Stanów 23 banki rozpoczęły wspólną akcję celem ratowania interesów depozytarjuszy upadłego banku.

(z) **Przymusowy syndykat plantatorów buraków i producentów cukru w Rumunji.** Rząd rumuński przygotował projekt ustawy w sprawie przymusowego zsyndykalizowania się wszystkich plantatorów buraków oraz producentów cukru w Rumunji. Powodem tego była odmowa cukrowni w Zaroja w sprawie przystąpienia do kartelu.

(z) **Fuzja wielkich przedsiębiorstw amerykańskich.** Trzy wielkie przedsiębiorstwa z Wallstreet, prowadzące światowe interesy, a mianowicie: Brown Brothers & Co., W. A. Harriman & Co. i Harriman Brothers & Co., sfuzjonowały się i rozpoczynają z dniem 1 stycznia 1931 r. wspólną działalność **pod firmą Brown Brothers, Harriman & Co.**

Odpowiedzialność

„Gazeta Bydgoska" pisze o pełnej i nieprzerwanej odpowiedzialności Piłsudskiego za rządy pomajowe, co następuje:

„Dlaczegoż są te zmiany szefów rządu? Dlaczegoż Piłsudski nietylko faktycznie, ale także formalnie nie kieruje nieustannie władzą wykonawczą? Wypływa to z taktyki obozu rządowego, który chce osłaniać osobę Piłsudskiego i w momentach przykrych wysuwa innych ludzi. Ma to na celu wpajanie w społeczeństwo tego przekonania, iż Piłsudski nie jest wszystkiemu winien, iż on nie jest w stanie wszystkiego skontrolować i rozmaitym błędnym pociągnięciom zapobiec. W pewnych chwilach wypływa znowu Piłsudski jako zbawca, aby następnie schować się za parawan.

„Otóż społeczeństwo musi wiedzieć, iż za to, co robi i działa obóz „sanacyjny", jest odpowiedzialny Józef Piłsudski, nietylko w czasie kierowania formalnego rządem, ale za cały okres regime'u pomajowego. Nie chcemy przez to powiedzieć, iż tylko on, ale on przedewszystkiem. Uświadomić to sobie jest naszym obowiązkiem przedewszystkiem w tej chwili, kiedy Piłsudski znalazł się znowu za kurtyną, a na scenę wystąpili jego ludzie.

„Dzisiejsza ciężka, prawie beznadziejna sytuacja gospodarcza, rozdęty budżet, zmniejszenie się naszego znaczenia zagranicą Polski — to następstwa rządów Piłsudskiego. Ostatnie wybory do Sejmu i do Senatu, kaźnia brzeska, kneblowanie prasy, zamykanie drukarń, roznamiętnienie wewnętrznych walk — to były właśnie zjawiska, które miały miejsce w okresie premjerostwa Józefa Piłsudskiego.

„Obecnie na czoło sceny wystąpili: Sławek, Świtalski, Pieracki, Składkowski i inni. Ale przecież oni sami stwierdzają, iż wodzem ich jest Piłsudski, iż z jego jednej głowy wypływają wszystkie „wielkie" myśli, które oni chcą realizować.

„Przypominamy to w chwili, kiedy Piłsudski Józef wyjeżdża na Maderę".

Echa aresztowań w Piłce

Piłka, 14 grudnia.

Donosiliśmy swego czasu o aresztowaniach w Piłce pow. czarnkowskiego, gdzie uwięziono 9 osób w związku z nieprzychylną demonstracją wobec p Raczyńskiego z Stajkowa, przywódcy BB. w pow. czarnkowskim. Sędzia śledczy zwolnił zaraz tych ludzi z wyjątkiem gospodyni ks. prob. Palmowskiego p. Berty Słowy, którą zatrzymano w więzieniu śledczem w Poznaniu. P. Słowy znajdowała się w więzieniu od 1 listopada do 10 grudniia, a więc blisko 6 tygodni. W d. 10 b. m. o godz. 3 po poł. zwolniono ją z więzienia. Równocześnie doręczono jej akt oskarżenia o przestępstwo z par. 125 k. k. (zakłócenie miru powszechnego). Akt oskarżenia z tego samego paragrafu doręczony został też wyżej wspomnianym 8 mieszkańcom Piłki.

Założona została skarga przeciw przetrzymaniu p. Słowy przez 6 tygodni w więzieniu śledczem.

Ważny precedens

Skazanie za lichwę mieszkaniową

Radom, 16. 12. (PAT) Sąd Okręgowy w Radomiu rozpatrywał ostatnio sprawę o lichwę mieszkaniową. Jest to pierwszy tego rodzaju proces w Radomiu. Oskarżoną była niejaka Felicja Michalska, która zażądała i przyjęła tytułem odstępnego za wynajęcie pokoju 600 zł niezależnie od obowiązkowego komornego. Sąd Okręgowy przychylając się do wniosku prokuratora, skazał Michalską na 3 miesiące więzienia.

Z P. P. Żegluga Polska

Gdynia, 15. 12. (Tel. wł.) Prezes rady nadzorczej Państwowego Przedsiębiorstwa Żegluga Polska, p. prezydent Cyryl Ratajski, pozostający na tem stanowisku od samego założenia Żeglugi Polskiej, ustąpił z niego w tych dniach.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Jak pracuje rzeźnia miejska

Inwestycje — Ile Poznań zjada mięsa — Wielki popyt na świnie — Cielęcina również ma duży zbyt

W ubiegłym roku magistrat m. Poznania poczynił w kilku zakładach miejskich szereg poważnych inwestycyj. M. in. specjalnie się zajął rzeźnią miejską i przyległemi terenami targowemi. Ukończono budowę mostów i wiaduktu dla bocznicy kolejowej kosztem 110,606,36 zł. Łączna zatem suma wydatków na budowę nowego targowiska wynosi obecnie 2,614,101,46 złotych.

W starej rzeźni ukończono rozoczętą już dawno budowę nowego generatora do fabrykacji sztucznego lodu. Koszty wynoszą 183,119,37 zł. Produkcja obu generatorów całkowicie pokryła zapotrzebowanie. Ze względu na przeładowanie starej chłodni postawiono nową kosztem 80,062,87 zł. Pobudowano również stajnię i wozownię, na co wydano 9,135,95 zł. Koszta wszystkich inwestycyj, przeprowadzonych w roku 1929/30 wynoszą ogółem 73,175,07 zł. Resztę prac rozłożono na przeciąg kilku lat.

Na samem targowisku ustawiono nową wagę do bydła o nośności 10,000 kg. Kosztowała ona 12,935 zł. Ponadto zakupiono dla rzeźni dwie wagi za 4,476,60 zł. Tak samo laboratorjum bakterjologiczne powiększyło swój stan posiadania o 1 sterylizator za 2,123 zł; 1 mikroskop za 3,811 zł. Zakupiono też jeden trychinoskop projekcyjny za 4,104,55 zł. oraz szereg innych narzędzi i aparatów, przyczem i restauracja otrzymała kilka prezentów.

W ciągu całego roku odbyło się 157 targów, przyczem spęd wynosił 256,209 zwierząt. Biorąc pod uwagę cyfrę z roku 1928 zmniejszył się on o 4,44 proc. Bydła rogatego było ogółem 47.571 sztuk, w tem wołów 5,986, buhajów 9,376, krów 32,209. Cieląt przysłano 41,866, owiec 28,260, tuczników 137.251, chudych świń 190, prosiąt 1,071. Największy spęd bydła wykazuje miesiąc lipiec (r. 29) — 28.028 sztuk, najsłabszy listopad — 15,590 sztuk. Koleją nadeszło 149,864 zwierząt, 106,345 zwieziono drogą kołową. Wysłano zaś koleją 70,231 zwierząt, drogą kołową. 5,703, a do rzeźni oddano 180,285.

W ciągu roku ubiegłego ubito w rzeźni ogółem 215,010 zwierząt, co w stosunku do r. 1928/29 (209,736 sztuk) oznacza wzrost o 2,51 proc. Cyfrą tą objęte są 18,392 sztuki bydła rogatego (w tem 2,137 wołów, 4,859 buhajów; 10,970 krów), 46,868 cieląt, 37,356 owiec, 908 kóz, 109,726 świń, 118 prosiąt, dwa koźlęta, 1,552 konie i 88 źrebiąt. Największy ubój bydła przypadł na lipiec r. 1929 (21,100 sztuk, najniższy na wrzesień (16,057).

W stanie bitym przewieziono do miasta ogółem 18,772½ sztuk zwierząt w tem 2,381 sztuk bydła, 8,332½ sztuk świń, 5,206 cieląt, 184 owce i 2,669 kóz. Jak z powyższego wynika, największym popytem cieszy się mięso wieprzowe. Cielęcina również ma powodzenie, o czem świadczy cyfra ubitych cieląt. Najmniejszy odbyt mają owieczki; padło ich w ciągu całego roku tylko 184.

Wywieziono z miasta ogółem 9,594¾ sztuk zwierząt, a mianowicie 62¼ sztuk bydła (do Łodzi), 9,360½ owiec (do Francji, Katowic i Łodzi), 57 świń (do Katowic) i 1,115 koni (do Belgji). Wynika z powyższego, iż miasto spożyło mięsa w okresie od 1 kwietnia 1929 r. do 31 marca 30 r. 18,315.515 kg, z czego na bydło przypada 4,372,137,99 kg, na jałowiznę 122,400 kg, na cielęta 1,562,201 kg, na owce i kozy 725.206,36 kg, na świnie 11,437,833,75 kg, na prosięta 1,416 kg i na konie 94,320 kg.

Oględzin mięsa dokonywało pod kierownictwem dyrektora szereg lekarzy weterynaryjnych. Laboratorjum bakterjologicznem zarządzał prof. dr. Runge. Na skutek ściśle przeprowadzonych badań stwierdzono gruźlicę u 5.267 sztuk bydła rogatego (28,63 proc. ubitego bydła) i u 2,667 świń, (2,43 prc. ubitych świń). Zakwestjonowano ogółem 527 całych zwierząt i 665 ćwiartek

(tr)

Sprytni oszuści

Zarabiali poważne sumy na „transakcjach" samochodowych

Na niezwykły pomysł szybkiego wzbogacenia się wpadli handlarze bydła Maksymiljan Bąk, Alfons Smołka, Teodor Cempel i Feliks Bąk wszyscy z Bralina. Uważali oni, że operacje samochodami przynoszą większe korzyści od handlu bydłem. To też do pracy w nowej dziedzinie zabrali się z młodzieńczym iście zapałem i na transakcjach tych zarobili duże pieniądze. Inna rzecz, że cała ta robota trąciła grubo oszustwem. Przy kupnie samochodów zwykle wpłacali drobną kwotę, a natomiast przy sprzedaży, pobierali zwykle pełną sumę. W ten sposób narazili kupców z Bydgoszczy i Poznania na poważne straty, dochodzące do 80 tys. zł, gdy sami wpłacili ogółem tylko około 5 tys. zł. Jeden z kupców Jan Sajduk z Bydgoszczy stracił aż 16 tys. zł. Pozatem w sidła oszustów wpadli A. Slabke, M. Kuźnik, C. Rowiński i wielu innych.

W rezultacie wszystko się wydało i panowie z Bralina dostali się w ręce prokuratora. W sądzie okręgowym odbyła się przeciwko nim rozprawa. Prokurator wykazując celową akcję oszukańczą oskarżonych wniósł o ukaranie ich więzieniem od półtora do dwóch lat. Trybunał pod przewodnictwem sędziego dr. Cyprjana poszedł jednak dalej i zasądził M. Bąka i T. Cempla każdego na 3 lata więzienia, natomiast A. Smołce i F. Bąkowi wymierzył po 2 lata więzienia z policzeniem aresztu prewencyjnego. (z)

Tajemnica jeziora

Utopiona na własną prośbę

Od kilku dni zajmuje się policja sprawą utonięcia w jeziorze w Słowikowie (pow. mogileński) 23-letniej Ireny Karlickiej, służącej z Trzemżala również w pow. mogileńskim. Już krótko po wydobyciu zwłok padło podejrzenie na Wojciecha Kaniastego z Trzemżala, który tego samego wieczora wyszedł równocześnie z Karlicką.

Początkowo Kaniasty zaprzeczał, że to on popełnił zbrodnię, jednak po pewnym czasie złożył obszerniejsze zeznanie przyznając się, iż Karlicką utopił na jej nalegania i prośby. (k)

KALENDARZYK

Wtorek, 16 grudnia 1930.

Słońce: wschód 7,57; — zachód 15,38; — długość dnia 7 godz. 41 min.

Księżyc: wschód 3,57; — zachód 13,13; — po ost. kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw Pozn: Wtorek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska — 5 st. C., pochmurno, wiatr północno-wschodni. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 2 st. C., najniższa — 6 st. C.

Przepowiednia pogody na środę: Silniejszy mróz, miejscami nieznaczne opady śnieżne.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Dziś + 2.57 m.

Kal. rz.-kat.: Adelajda Cesarzowa; jutro Łazarz B.

Kal. słow.: Zdzisław; jutro Żyrosław.

Nocna służba aptek.

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ulica Fr. Ratajczaka 12.
Apteka pod Białym Orłem, St. Rynek.
Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha, nar Niegolewskich.

Wilda: Apteka pod Koroną, Górna Wilda nr. 61.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Tow. Przyjaciół Serbo-Łużyczan.** Zebranie odbędzie się dziś, we wtorek o godz. 8 wieczorem w Kole Towarzyskiem (Bazar, wejście z ul. Nowej). Przypominając o tem w ostatniej chwili, prosimy o udział w zebraniu wszystkich, interesujących się życiem Serbo-Łużyczan.

— **4 Kompanja Marynarzy Powstańców.** Z powodu ważnych spraw odbędzie się zebranie w niedzielę, dnia 21 bm. o godz. 11 w lokalu p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8.

— * **Z Sodalicji Marjańskiej Nauczycieli.** Zebranie odbędzie się dnia 21 bm. w salce SS. Elżbietanek przy kościele parafjalnym na Jeżycach. Od godz. 9 sposobność do spowiedzi w kaplicy SS. Elżbietanek, o godz. 10.30 nabożeństwo tamże. **Goście z kół nauczycielskich mile widziani.**

— * **Absolwenci III. (dawn. V.) szkoły wydziałowej w Poznaniu.** Zebranie organizacyjne Koła Absolwentów odbędzie się dnia 18 bm. o godz. 19,30 w auli III szkoły wydziałowej przy ul. Różanej. Zaprasza się wszystkich absolwentów. — Za komitet (—) Gruszczyński.

WYKŁADY

— * **Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej, Komitet m. Poznania** przystępuje do dalszego ciągu cyklu wykładów. Następny wykład wygłosi p. major Meissner, na temat: „Organizacja Obrony Przeciwlotniczej z ziemi"; odbędzie się w dniu 17 grudnia br o godz. 20 w Coll. Medicum przy ul. Fredry 10 na sali Śniadeckich. Równocześnie donosimy, że dalszy ciąg wykładów rozpocznie się 10-go stycznia

— * **Z Stow. Kobiet z wyższem wykształceniem.** Dnia 16 bm. o godz. 20 odbędzie się w sali Śniadeckich przy ulicy Fredry 10 wykład p. dr. Karpińskiej „Z przeszłości Wielkopolski" z przeźroczami oraz wybór deleg. na zjazd w Krakowie. O liczny udział członków prosi Zarząd.

— * **Poznańskie Koło T. N. S. W.** urządza w czwartek, 18 bm. o godz. 18 w Seminarjum Naucz Męskiem posiedzenie, na którem prof. Adam Miętus wygłosi odczyt p. t. „Zagadnienie ideału wychowawczego Polski współczesnej". Po odczycie dyskusja. Wstęp wolny; goście mile widziani.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Z Stow. Młodych Przemysłowców.** Tradycyjne łamanie opłatka i uroczyste rozdanie gwiazdki dzieciom po zmarłych członkach (jubileuszowe, ponieważ uroczystość ta jest 50 z rzędu) odbędzie się w niedzielę, 21 bm. o godz. 19 na sali Domu Rzemieślniczego I ptr. (wejście na salę od strony plantów). Na powyższą uroczystość zaprasza zarząd członków towarzystwa wraz z rodzinami.

WYSTAWY

— * **Wystawa huculsko - zakopiańska** w sali „Boulevard" przy pl. Nowomiejskim 5 (otwarta dnia 3 bm.) potrwa do dnia 21 bm. Jest ona otwarta codziennie od godz. 9—9,30. Bogactwem swych pięknych eksponatów wzbudziła bardzo duże zainteresowanie.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Licytacja psów.** W piątek, dnia 19 bm. o godz. 10 odbędzie się na dziedzińcu taboru miejskiego przy Wolnicy 1 publiczna licytacja psów bezpańskich. Są na sprzedaż: 5 niem. owczarków, 3 psy podwórzowe, 2 polowczyki tresowane, jamnik, 2 foksterjery.

— * **Zarząd Stow. Oficerów w stanie spoczynku — oddział w Poznaniu** donosi członkom oraz panom oficerom, przeniesionym w stan spoczynku, którzy jeszcze do stowarzyszenia nie należą, iż sekretarjat stowarzyszenia mieści się obecnie w kasynie ofic. D. O. K. VII, plac Działowy nr. 2. Wszelką korespondencję z stowarzyszeniem należy wysyłać do sekretarjatu. Osobistych informacyj udziela sekretarz stowarzyszenia w godzinach od 12 do 13 i od 17 do 18. Członkowie mają prawo korzystać z lokalu stowarzyszenia po kilka razy w tygodniu wieczorem, gdzie mogą urządzać swoje zebrania koleżeńskie.

— * **Sodalicja Panien Urzędniczek.** — Adoracja wynagradzająca odbędzie się w czwartek, dnia 18 bm. o godz. 19,30 w kaplicy sodalicyjnej.

— * **Z Sodalicji Pań Nauczycielek.** W niedzielę, 21 bm. o godz. 9 odbędzie się msza św. w kaplicy sodalicyjnej OO. Jezuitów; po mszy św. zebranie miesięczne. W piątek, dnia 19 bm. o godz. 17 odbędzie się zebranie zarządu w Marianum.

— * **Tow. Powstańców i Wojaków — Łazarz-Górczyn.** W niedzielę, 21 bm. będzie wydawał skarbnik w lokalu zebrań Kasyno Obywatelskie pomiędzy godz. 11 do 13 bony na odbiór gwiazdki dla dzieci; dla członków z Górczyna wydaje gwiazdkę p. Wallheim, ul. Marsz. Focha.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Zrzeszenie Tokarzy (metalowcy)** odbyło dnia 14 bm. w lokalu p. Jarockiego swe walne zebranie. Obrady zagaił prezes p. Hofman, witając zgromadzonych, poczem po przeczytaniu protokółu przedkładali poszczególni członkowie zarządu sprawozdania, ilustrujące działalność zrzeszenia. Po przeprowadzonej dyskusji, udzielono zarządowi pokwitowania. Dalsze przewodnictwo oddano w ręce p. Jakubiaka, poczem przystąpiono do wyboru nowego zarządu, którego skład jest następujący: Hofman — prezes. Wróblewski — wiceprezes, Jezierski — sekretarz, Szmyt — zast. sekretarza, Szafranek — skarbnik. Na rewizorów kasy wybrano pp Żaka i Ratajskiego. Po przemówieniu prezesa omówiono jeszcze cały szereg spraw wewnętrzno-organizacyjnych, poczem zamknięto obrady. (z.)

— * **Walne zebranie Bratniej Pomocy Stud. W. S. H. w Poznaniu** odbyło się w sobotę przy obecności 164 osób. Po sprawozdaniach władz dokonano wyboru nowego zarządu, w skład którego weszli pp.: Moskau Antoni — prezes, Mertka Józef — I wiceprezes, Wiśniewski Roman — II wiceprezes, Napieralsik Lucjan — sekretarz, Mrówczyński Bogdan — skarbnik, członkowie — Pietrykowski Józef, Jmieliński Stanisław, Błażczak Ludwik, Borysewicz Wacław, Reczuch Albin i Dowojna Witold. Komisja rewizyjna: Laubert Stanisław — przewodniczący, Majewski Józef — zast. przew., członkowie — Mierzwiak Jan, Fijot Tadeusz, Grzegorzewski Jan, Stobiecki Kazimierz. Z ważniejszych uchwał wymienić należy mianowanie p. prez. Maciejewskiego Franciszka i p. prez. Hebdę Leopolda członkami honorowymi, przeistoczenie funduszu żelaznego na budowy domu akademickiego oraz opłatę 3 zł rocznie na zasilenie tego funduszu. Wybór nowych władz, składających się w większości z członków ub. zarządu, daje najlepszą gwarancję, iż ciągłość pracy będzie nadal zachowana, co ze względu na rozwój instytucji jest rzeczą niezmiernie doniosłą.

— * **Stypendja szkolne i akademickie.** Wydział wojewódzki rozpatrywał sprawę dorocznych stypendjów szkolnych. Przyznano po jednem stypendjum dla dzieci pracowników i urzędników krajowych, dzieci urzędników państwowych i dla dzieci inwalidów i wdów wojennych. Na rok 1930-31 przyznano 8 stypendjów akademickich dla akademików Uniwersytetu Poznańskiego, 3 dla studentów politechniki warszawskiej, po dwa dla politechniki we Lwowie i akademji górniczej w Krakowie, 3 stypendja dla studentów akademji medycyny weterynaryjnej we Lwowie, 1 dla Akademji Sztuk Pięknych w Krakowie, 3 dla studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu, 3 dla studentów politechniki w Gdańsku. Razem wyznaczono 22 stypendja akademickie i 3 stypendja dla szkół średnich. Stypendja dla studentów Uniwersytetu Poznańskiego rozdzielają się w sposób następujący: wydział prawny i ekonomiczny 2, wydział matematyczno-przyrodniczy 1 wydział humanistyczny 2, wydział lekarski 2 i wydział rolniczo-leśny 1. (k.)

— * **Sadzenie drzew.** Jak wiadomo ostra zima w r. 1928-29 wyrządziła w naszym drzewostanie w parkach, ogrodach i na ulicach wiele szkód. Około 1 500 drzew padło ofiarą mrozu, wskutek czego liczne ulice postradały na lato swą zieloną szatę. Dyrekcja Ogrodów Miejskich przystąpiła w bieżącym roku do obsadzania ulic nowemi drzewami. Dotąd wysadzono przeszło 1 500 drzewek. Obecnie sadzi się drzewa na Górnej Wildzie, ul. Traugutta, Wjazdowej, Ceglanej itd. (z.)

— * **Z targu.** Dnia 15 b. m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 4,40—5,00 zł: masła mleczarskiego 5,20—5.80 zł; twarogu 1.00—1.20 zł; mendel jaj 3,20—3,90 zł; litr śmietany 1,60—2,00 zł; litr mleka pełnego 32—34 gr; za mięso: 1 kg słoniny świeżej 2,40 do 2.60 zł; słoniny wędzonej 3,40—3.60 zł; wieprzowiny 2,20—2,60 zł; wołowiny 2.40 do 3,20 zł; cielęciny 2,00—2,80 zł; skopowiny 2,60—3.00 zł: koziny 1,40—1.60 zł; smalcu 3,40—4,00 zł; za drób: kura 3.00 do 5,00 zł; perlica 3,00—4.00 zł; kaczka 2.50 do 5,00 zł; 1 kg. tucznej gęsi 2,80 zł; para gołębi 1,30—1,50 zł; sarnina 3.00—5.00 zł za 1 kg.; bażant 5,00—6.00 złotych. królik 3.00—4,00 zł; kuropatwy para 2.50 do 4,50 zł; zając 6—7 zł: za ryby: 1 kg karpia 4,00—4.40 zł; szczupaka 4,40—4,80 zł; lina 4,00—4,40 zł; okonia 2,80—3,20 zł; karasia 2,40—2,80 zł; 1 kg. białych ryb 1,40—1,60 zł, 1 kg. węgorza 5,20 zł; sandacza (mrożonego) 6,00 zł; 1 kilogram suma 4.00 zł. Za ryby śnięte płacono 60—80 gr mniej. Płacono za jarzyny: główka kapusty białej i włoskiej 10—20 gr; modrej 15—20 gr; 1 kg ziemniaków 6—8 gr; 50 kg 2.00 do 2,50 zł; 1 kg marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20 gr; szpinaku 30—50 gr; za kg. jarmużu 30—40 gr: pietruszki 50 do 60 gr; 1 kalafjor 0,40—1 60 zł; 1 kg bobu 1,20 zł; główka zielonej sałaty 20—30 gr. Za owoc: 1 kg. jabłek 1,20—2,40 zł; gruszek 1,20—1,60 zł; borówek 2.80 zł; winogron 4,00—4,40 zł; 1 kg. żórawin 2.00 zł; 1 kg. orzechów włoskich 4,00 zł; 1 kg. świeżych śledzi 0,80—1,20 zł. — Targ mało ożywiony, dowozy niewielkie, ceny naogół bez zmian. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Zgon w kościele.** U Karmelitanek Bosych przy ul. Niegolewskich zasłabł nagle podczas nabożeństwa 48-letni Kazimierz Lisiak, zamieszkały przy ul Niegolewskich. Mimo natychmiastowej p

Czytelnikom Naszym przejeżdżającym przez

Berlin

przypominamy, że otrzymają najświeższe numery

„Kurjera Poznańskiego"

we wszystkich kioskach gazetowych

na dworcach i w wielkich **hotelach**

mocy pogotowia ratunek był spóźniony i Lisiak zmarł na udar serca. Zmarły był z zawodu drukarzem; nagły jego zgon w pełni męskiego wieku wywołał serdeczny żal wśród kolegów. (k.)

— * **Ostrożnie z weronalem.** Wczoraj Pogotowie Lekarskie (tel 55-55) opatrzyło i przewiozło do lecznicy miejskiej 22-letnią robotnicę Adelę Roj, zamieszkałą przy ul. Siemiradzkiego 2, która zażyła zbyt wielką ilość weronalu. Było trudno przywrócić pacjentce przytomność. (k.)

— * **Wypadki samochodowe.** Na placu Świętokrzyskim zderzył się samochód P. Z. 11 464 z tramwajem linji nr. 4. — Przy zderzeniu samochód został lekko uszkodzony. — Na ulicy Marszałka Focha uderzona została przyczepką motocyklu P. Z. 45 120 p. Genowefa Nowaczykowa z Swarzędza i została lekko pokaleczona. (z.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Ostrzeżenie.** Na terenie Poznania pojawił się niejaki Henryk Fryderyk Gembalski, pochodzący ze Lwowa. Gembalski znany jest nietylko z wymowy podczas kwestowania, ale również jako notoryczny przestępca. Ulubionem zajęciem Gembalskiego są zbiórki i kwesty, uprawiane oczywiście bez pozwolenia władz. Głównie kwestuje G. na rzecz jednodniówki „Echo Inwalidy" i na cele Związku Inwalidów Wojennych. Gembalski jednak nawet nie jest członkiem Zw. Inwalidów, a projektowana przez niego „jednodniówka" i inne ewentualne pomysły kwestarskie służą jedynie jemu osobiście. Władze policyjne, ścigające oszusta, proszą publiczność o pomoc w ujęciu oszusta. (k.)

— * **Dziecko porzucono w pociągu.** W przedziale 4 klasy przybyłego do Poznania pociągu osobowego znaleziono wczoraj 6-tygodniowego chłopca. Niemowlę zawinięte było w poduszkę, do której była przyczepiona kartka z napisem „Do zakładu niemowląt w Poznaniu". Maleństwo umieszczono w zakładzie miejskim dla niemowląt przy św. Wojciechu 16. (k.)

— * **Zuchwalstwo bandytów.** Na Starym Rynku zagadnął p. Stęszewskiego z Krzeszkowa w pow. szamotulskim nieznany osobnik, prosząc o papierosa. Przy częstowaniu nieznajomy wyrwał Stęszewskiemu z ręki paczkę z towarami wełnianemi i zbiegł niepoznany. — Na Drodze Dębińskiej 3 nieznanych osobników napadło na Michała Szymańskiego z G. Wildy 119. Jeden z nich uderzył Szymańskiego w twarz, a dwaj inni wyrwali mu walizkę z srebrnem i obrusami. Napastnicy zdołali ujść niepoznani. (z.)

— * **Kradzieże.** Na terenach dawniejszej P. W. K. w nocy na 14 bm. pozrywano i skradziono druty telefoniczne na przestrzeni około 100 metrów. Poszkodowaną jest Dyrekcja Poczt i Telegrafów w Poznaniu. — Przed Starostwem Krajowem skradziono rower p. Michałowi Kijanowskiemu marki Dürkopp. Również skradziono pozostawiony chwilowo bez nadzoru rower męski nr. rej. 10 170, własność Edmunda Bręczewskiego. — Z terenów fabryki wódek Akwawit w Głównej skradziono około 350 kg. ołowiu. — Przy budowie stawu na Golęcinie, prowadzonej przez Jana Budzisza przy ul. św. Wawrzyńca 30, używano do odwożenia ziemi kolejki polnej. W tych dniach skradziono tam 5 związków szyn kolejowych, które znaleziono podczas rewizji w składnicy firmy „Metalowiec" na dworcu towarowym. Właściciel kupił żelazo od nieznanych osobników. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Śmiertelny wypadek przy pracy.** Podczas rozbierania murów starej obory na folwarku Koło w powiecie leszczyńskim padający mur przywalił 35-letniego robotnika Piotra Gęboczka z Machni w powiecie śmigielskim. Okaleczenia były tak ciężkie, że w dwie godziny po wypadku nastąpiła śmierć. Jak się okazało w dochodzeniach, zmarły nie przestrzegał ostrożności i sam zawinił swój śmiertelny wypadek. (k.)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Czarnków.** (Z obchodu listopadowego.) Państw. seminarjum nauczycielskie urządziło ostatnio uroczyste przedstawienie z okazji setnej rocznicy powstania listopadowego. Słowo wstępne wygłosił prof. Węgliński. Następnie chór wykonał „Warszawiankę" z towarzyszeniem orkiestry. Dramat Wyspiańskiego „Warszawianka" wyreżyserowany był bardzo sumiennie i przyczynił się wielce do uświetnienia programu.

— (Z ostatniego jarmarku.) Na ostatni jarmark zjechała się tłumnie żydowska czereda tandeciarzy. Ludność niestety kupowała tandetę według jej mniemania za bezcen. Sklepy chrześcijan świeciły natomiast pustkami. Ceny na produkty rolne oraz żywy inwentarz były bardzo niskie. Ludność okazywała chęć do kupna, ale z powodu braku gotówki nabywała tylko tandetę. (cn.)

Śrem

Agencję „Kurjera Poznańskiego" przejmuje z dniem 1 stycznia 1931 r. p.

Jan Kaczmarek

firma „Ramka"

Śrem, ul. Mostowa.

Zamówienia oraz przedpłatę na **styczeń 1931** i dalsze miesiące uskuteczniać prosimy **tylko u p. Jana Kaczmarka.** Powyższa agencja przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat.

— * **Środa.** (Z Tow. śpiewu św. Cecylji.) Jedno z najstarszych tutejszych towarzystw, Chór kościelny, obchodziło w dniu 30 listopada złoty jubileusz swego istnienia. Rozpoczęto uroczystości nabożeństwem, podczas którego chór jubileuszowy odśpiewał Mszę Gollera Es-dur. — Okolicznościowe kazanie wygłosił ks. prepozyt Meissner. Po nabożeństwie uformował się z wszystkich miejscowych organizacyj i delegacyj z całego dekanatu ze sztandarami wspaniały pochód, który ruszył na salę posiedzeń, gdzie prezes p. M. Ryll zagaił uroczyste posiedzenie. — Przewodnictwo zebrania powierzono burmistrzowi miasta p. Polskiemu. Po serdecznem przemówieniu p. burmistrza nastąpiło przeczytanie protokółu z 50-letniej działalności, w którym przedstawiono ważniejsze momenty z życia tak tow. jak chóru. Po złożeniu życzeń przez władze, stowarzyszenia i delegacje zebranie zakończono. Wieczorem odbył się koncert wokalno-instrumentalny. Koncert udał się wspaniale. Repertuar składał się z utworów Nowowiejskiego, Moniuszki i Surzyńskiego. Publiczność nie szczędziła oklasków. Po serdecznej przemowie ks. prepozyta Meissnera i dźwiękach „Jeszcze Polska nie zginęła" zakończono uroczystość.

— * **Rogoźno.** (Impreza Wincentek.) Tow. Pań św Wincentego a Paulo urządziło herbatkę towarzyską, na którą obywatelstwo licznie przybyło. Czysty zysk w sumie 390,64 zł przeznaczono dla biednych. Do uświetnienia wieczoru przyczynił się w dużej mierze śpiew p. Tomkiewiczówny, artystki z Poznania, która wraz ze swą towarzyszką pianistką bezinteresownie ofiarowała swój występ na rzecz biednych. Bardzo udatne były tańce dwojga dziewcząt oraz deklamacje dwóch panów. (ske.)

— * **Września.** (Spółka Osadnicza.) W b. miesiącu odbyło się walne zgromadzenie Spółki Osadniczej. Zagaił je prezes Rady Nadzorczej p. aptekarz Konieczny i przedstawił bieg prac w ubiegłym roku. Sprawozdanie z czynności zarządu odczytał p. Błaszczyk. W ubiegłym roku rozwijała się spółka dość pomyślnie. M. in sprzedano magistratowi pewien obszar gruntów i nabyto z rąk żydowskich place budowlane, które w krótkim czasie wszystkie rozprzedano. Spółka Osadnicza posiada około stu członków, z których dwudziestu kilku postawiło własne domy, uzyskawszy od magistratu pożyczki budowlane.

— (Pożegnanie przełożonej.) Przełożona szkoły wydziałowej żeńskiej p. Helena Sadowska opuściła Wrześnię obejmując kierownictwo szkoły powszechnej na Wildzie w Poznaniu. Pani Sadowska ma wielkie zasługi około rozwoju tutejszej uczelni, to też społeczeństwo żegnało ją z szczerym żalem. W dowód uznania gorliwej i sumiennej jej pracy, żegnały korporacje miejskie p. S. w sali ratuszowej. Odpowiednie przemówienie wygłosił pan burmistrz Sołtysiak, poczem wręczył p. S. ładny upominek. Grono matek urządziło osobne pożegnanie w auli szkoły, dając dowód swej wdzięczności i szacunku dla długoletniej wychowawczyni młodzieży.

— (Walne zebranie Tow. Pomocy Naukowej.) Walne zebranie Tow. Pomocy Nauk. im. Karola Marcinkowskiego zagaił prezes powiatowy p. hr. Mycielski, sekretarzował p. aptekarz Konieczny. Sprawozdanie z czynności komitetu zdał ks. prob. Konarski, poczem przedstawił przebieg walnego zebrania w Poznaniu. Listę kolektorów w powiecie uzupełniono nowemi osobami, aby na cele Tow. Pomocy Nauk. uzbierać w powiecie jak największe sumy. Jako delegatów na walne zebranie w Poznaniu wybrano pp. hrab. Mycielskiego, ks. prob. Konarskiego, maj Szyftera, aptekarza Koniecznego i szambelana Grabskiego. Uchwalono odwołać się raz jeszcze do dawniejszych stypendystów z powiatu o zwrot pobranych kiedyś stypendyj. P. dyr. Fedyk przedstawił stan kasy, a po zbadaniu książkowości przez pp. A. Prądzyńskiego i prof. Wąsa udzielono skarbnikowi pokwitowania. (y.)

— * **Leszno.** (Pożar w fabryce fortepianów.) W warsztacie stolarskim fabryki fortepianów Juljusza Bettinga powstał pożar i zniszczył materjał drzewny wartości około 4 tys zł. Ponadto powstało na kilka tysięcy złotych szkód wskutek podniszczenia budynku. Jak się okazało ogień powstał od rozpalonego pieca, obok którego ułożone były deski. (k.)

Z ruchu oświatowego T.C.L. w Wielkopolsce

Inowrocław.

Dnia 3 grudnia odbyło się w Inowrocławiu walne zebranie Komitetu powiatowego T. C. L., zwołane przez prezesa ks. prob. Włodarczyka z Parchania. Ze sprawozdań jakie zarząd Komitetu złożył wynika, że czytelnictwo nie rozwija się w takiem tempie jak w innych powiatach i to wskutek opieszałości niektórych podkomitetów. Obecny na zebraniu sekretarz Zarządu Głównego T. C. L. p. Nowiński referował właśnie sprawę ożywienia podkomitetów wiejskich i stworzenia cyklu wykładów popularnych. Bardzo skromną jest również subwencja wydziału powiatowego, gdyż na cały rok przyznano T. C. L. na zakup nowych książek tylko 500 zł.

W zarządzie podkomitetu T. C. L. na miasto Inowrocław nastąpiły zmiany o tyle, że stanowisko prezesa zajął sędzia p. Zygmunt Buchelt, gdyż ks. dziekan Kubski wskutek nawału pracy duszpasterskiej z prezesury zrezygnował.

Strzelno.

4 grudnia zwołał ks. prob. Szczepański z Kościeszek, prezes Komitetu T. C. L na powiat strzeliński walne zebranie Towarzystwa do Kruszwicy. Na zebranie przybyli licznie delegaci poszczególnych podkomitetów, dając obraz rozwoju pracy oświatowej T. C. L. w powiecie. Ogółem uruchomionych jest 20 bibljotek, z których niejedne funkcjonują bardzo dobrze. Mniejszą żywotność okazują placówki T. C. L. położone za Gopłem, i to wskutek utrudnionej komunikacji tej części powiatu z miastem Strzelnem, gdzie jest siedziba Komitetu powiatowego. Obecny na zebraniu sekretarz zarządu głównego p. Nowiński proponował podział powiatu pod względem pracy T. C. L. na dwa okręgi z utworzeniem autonomicznych Komitetów i to: Komitet T. C. L. Strzelno - wschód z siedzibą w Kruszwicy, oraz Komitet T. C. L. Strzelno - zachód z siedzibą w Strzelnie. Doświadczenie wykazało, że decentralizacja jest lepsza od centralizacji, to też przy uskutecznieniu takiego podziału praca T. C. L. pójdzie w bardziej ożywionem tempie. Ponieważ w Kruszwicy samej niema bibljoteki T. C. L., przeto ksiądz prezes Szczepański zwoła raz jeszcze zebranie obywateli Kruszwicy, oraz przedstawicieli T. C. L. wchodniej części powiatu, celem ukonstytuowania Komitetu, oraz wytknięcia programu pracy.

Mogilno.

Powiat mogileński pod względem pracy oświatowej T. C. L. podzielony jest na dwa okręgi i to okręg Mogilno - północ z siedzibą w Mogilnie oraz Mogilno - południe z siedzibą w Trzemesznie. Ostatnio odbyło się zebranie Komitetu T. C. L. na północną część powiatu mogileńskiego, zwołane przez prezesa ks. prob. Jagodzińskiego z Wylatowa. Ze sprawozdań jakie złożył Zarząd Komitetu wynika, że praca w powiecie napotyka na wielkie trudności i nie rozwija się w takiem tempie, jak obecne stosunki tego by wymagały.

Sekretarz zarządu głównego p. Nowiński omawia właśnie sprawę ożywienia placówek wiejskich przez urządzenie wykładów z przezroczami i zainteresowanie tem samem społeczeństwa do spraw oświatowych, a głównie do wypożyczania książek z bibljoteki. Nowo wybrany prezes komitetu ks. prob. Nowicki z Palędzia Kościelnego chce właśnie w tym kierunku pracować i w najbliższych dniach sprowadzi z zarządu gł. w Poznaniu kilka seryj przezroczy celem wyświetlenia ich w większych wioskach powiatu.

1 200 zł. za odnalezienie spadkobierców.

Adwokat amerykański George C. Brown z Grand Rapids, Michigan U. S. A., prosi o pomoc przy wyszukaniu spadkobierców po zmarłej w Ameryce katoliczce ś. p. Marji Górnej, która przybyła do Ameryki około 1880 r. i zmarła tam, pozostawiając po sobie majątek.

Marja Górna urodziła się w byłym zaborze pruskim między 1858 a 1866 r. Ojcem jej był Jakób G ó r n y, a matką Marja G ó r s k a.

Za ułatwienie w odszukaniu spadkobierców wyżej wymieniony adwokat zapłaci 1200 złotych. Sprawa jest b. pilna

SPORT

Różne

W czasie świąt hala i sala gimnastyczna Ośrodka będą zamknięte dla trenujących klubów, stowarzyszeń i kursów od 22 do 27 bm włącznie.

Zakończenie kursu walki wręcz, odbywającego się w Ośrodku, odbędzie się w piątek. Kurs przeszło 22 uczestników. W sobotę zaś 27 osób kończy kurs przodowniczek ćwiczeń cielesnych.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Zw. Zawodowy Pracowników Przemysłu Gastronom.-Hotelowego w Polsce, Okręg Poznański.** Zebranie nadzwyczajne we wtorek. 16 bm o godz 1 w nocy na sali p Jarockiego. ul. Masztalarska.

— **Tow. Sceniczne „Gwiazda"** zwołuje zebranie na środę. 17 bm. c godz 19,30 na sali p. Tomczyka, ul. Wroniecka 13.

— **Klub Mandolinistów „Sempre vivo".** Lekcje odbywają się regularnie we wtorki i piątki od godz. 20 pod kierownictwem p. Feliksa Kapały w lokalu „Cukierni Słowiańskiej", ul. Marsz. Focha 70.

— **Koło Śpiewu im. Moniuszki.** Zebranie miesięczne odbędzie się w środę, 17 bm. o godz. 20 w Domu Rzemieślniczym (sala cechowa)

— **Kolarze!** Zebranie plenarne Pozn. Tow. Cyklistów i Motorzystów odbędzie się 17 bm. o godz 20 na sali p Jarockiego. ul. Masztalarska 8. Z powodu bardzo ważnych spraw przybycie każdego członka konieczne.

— **K. S. „H. Cegielski" sekcja pływacka.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 17 bm. o godz. 18 w sali własnej przy Górnej Wildzie 180.

— **Koło Absolwentek VI Szkoły Wydziałowej.** Sekcja języka francuskiego ma zebranie w środę, dnia 17 bm. o godz. 19,30 w szkole przy ul. Różanej

— **Stow. św. Zyty** przeniosło z dniem 15 bm. biuro stręczen oraz jadłodajnię do własnego domu przy ul. Piekary 2 (tel. 29-62).

— **Koło Muzyczno-Sceniczne „Dzwon".** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 17-go bm. w sali u p. Jasika przy ul. Kraszewskiego 16 o godz. 20.

— **Filja Czeladzi Piekarskiej** Związku Rob i Rzem Z. Z P. Zebranie plenarne odbędzie się w środę, 17 bm. o godz. 15 w sali p. Świtalskiego przy ul. Podgórnej 13.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Jarosławska. Ostrowo pod Janikowem. 5 zł. — B. St. 5 zł. — Dr. Seweryn Chmielewski 20 zł. — Z. H. z podziękowaniem 2 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 830,40 zł.

Na ubogich m. Poznania: Szmidt, ul. Kraszewskiego 4 10 zł. — A. W. 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 719,50 złotych

Na kaplicę SS. Karmelitanek: St. Ch. 10 zł.

— * **Z Teatru Szkolnego** (ul. Bukowska 16). Od dawna tajemniczo zapowiadana i oczekiwana z niecierpliwością „rewja humoru", przygotowana i napisana przez uczniów gimn. im. Paderewskiego p. t. „Nasza młodzież" — ukaże się po raz pierwszy na deskach Teatru Szkolnego w piątek, dnia 19 bm o godz. 17. Będzie to lekcja przerwa i matura, ukazane w krzywem zwierciadle parodji, wszystko podlane sutą beztroską wesołością i pełne prawdziwie młodzieńczego temperamentu. Reżyseruje prof. St. Krzyżańska. Przedstawienie będzie powtórzone w sobotę, 20 bm i niedzielę, 21 bm. o godz. 17. Bilety w księgarni p J. Jachowskiego przy ul. Gwarnej.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Madame Butterfly".
Środa, 17. 12. „Verbum nobile" i „Flis".
Czwartek. 18. 12. „Siła przeznaczenia".
Piątek, 19. 12. „Verbum nobile" i „Flis".
Sobota, 20. 12. „Fiołek z Montmartru" — operetka Kalmana — premjera.
Niedziela, 21. 12. wieczorem „Fiołek z Montmartru".
Poniedziałek, 22. 12. „Siła przeznaczenia".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Przedsprzedaż biletów w biurze ogłoszeń „Par", ul. 27 Grudnia 18. od godz. 10 do 17. W niedziele i święta w teatrze Wielkim od godz. 11,30 do 13,45.

Teatr Polski

DZIŚ — „Radość kochania".
Środa. 17 12. „Radość kochania".
Czwartek, 18. 12. Jedyny występ Teatru „Comedie Francaise" w Paryżu „Tedra" z Mme Pierrat.
Piątek, 19. 12. „Otello". — Premjera.
Sobota, 20. 12 „Otello".
Niedziela, 21. 12 o godz. 3 pool. „Dziadzio Piernik i babcia Bakalja". (Ceny zniżone).
Niedziela, 21. 12. „Otello".
Poniedziałek, 22. 12. „Radość kochania".
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Gdy kawaler zostaje papą".
Środa 17 12 „Gdy kawaler zostaje papą!"
Czwartek, 18. 12. „Gdy kawaler zostaje papą!"
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

Teatr Popularny

DZIŚ — „Wierna kochanka".
Środa, 17. 12. „Wierna kochanka".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej nabywać można w księgarni p. Dippla. plac Wolności nr 11, tel. 17.94, a w kasie teatru na godzinę przed każdem przedstawieniem; w niedziele i święta przez cały dzień od godziny 11 przed południem.

Stronnictwo Narodowe

Koło Poznań - Śródmieście

Zebranie miesięczne odbędzie się w środę, dnia 17 b. m., o godz. 7 i pół w sali Stronnictwa przy św. Marcinie 65.

Referat o obecnej sytuacji politycznej wygłosi p. red. Jerzy Herniczek

Poza tem na porządku obrad sprawy organizacyjne. O liczny udział członków (przedewszystkiem tych co pracowali przy wyborach) i wprowadzonych przez nich sympatyków prosi

Zarząd

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

SALON LISTOPADOWY W WARSZAWIE

Słynną kamienicę Baryczków na rynku Starego Miasta obrał sobie Instytut Propagandy Sztuki dla swoich wystaw — zanim się na własny gmach zdobędzie, co chyba nieprędko nastąpi. Po pierwszej świetnej wystawie sztuki ludowej oglądamy tam równie doskonałą wystawę współczesnej sztuki polskiej pod nazwą „Salon Listopadowy". Otwarcie jej stało się naprawdę sensacją artystyczną. Tembardziej, że stosunki „wystawowe" w Warszawie oddawna przestały być zdrowe i brak było wyraźnie ośrodka, któryby ujął coraz bardziej wartki prąd polskiej sztuki plastycznej w określone łożysko.

Jest rzeczą ciekawą, a rola Instytutu Propagandy Sztuki może się tu stać jednym jeszcze więcej dowodem, jak daleko w czasach dzisiejszych sięga rola państwa, które skutecznie — robi to się jakby samo przez się — wkracza w coraz inne dziedziny życia i obejmuje protektorat nawet nad tak niezależną z natury rzeczy panią, jak sztuka, zastępując w tem czynniki, które dawniej tę samą rolę spełniały: mecenasów prywatnych, mniej lub więcej wysoko postawionych. Wskazywał na tem objaw na tem samem miejscu kiedyś, przy innej okazji, Ludwik Puget. Czy to jest objawem zbiednienia społeczeństwa, którego nie stać już dzisiaj na wykonywanie tej opieki, czy też wynikiem coraz silniej zaznaczającej się w wszystkich dziedzinach roli państwa i wtedy w zgodzie z ogólnym rozwojem dzisiejszej epoki, który tak szybko nie przeminie, nie chcemy przesądzać. Zawsze spoczywać tu będzie niebezpieczeństwo „etatyzacji" sztuki, co w pewnych warunkach mogłoby wytworzyć konflikty i jest — gdyby sztukę pojmować wyłącznie tak, jak się ją dotychczas nieraz pojmowało, to znaczy jako arystokratyczny kwiat, udający się w atmosferze dostojnej izolacji od życia codziennego i socjalnego, — zupełnym paradoksem.

Ale nawet w przeciwnym razie, włączając słusznie sztukę w ogólną kanwę życia społecznego, jest to widowisko oryginalne. Instytut Propagandy Sztuki jest jawnem narzędziem opieki państwowej — tak jednak dobrze pomyślanem, że oddano je w ręce wybitnych artystów i dozwolono im działać. Gdyby sądzić z pierwszych występów Instytutu, to „upaństwowienie artystów" dokonane w sposób bezbolesny, a nawet przyjemny, wyszło sztuce na dobre — i oby dalszy ciąg działalności Instytutu był taki, jaki obiecują jego pierwsze występy.

Salon Listopadowy — którego komisarzem jest prof. Karol Stryjeński, a członkami jury Michał Boruciński, Felicjan Kowarski, Władysław Skoczylas, Jan Stefanowicz i Jan Szczepkowski, co samo już jest gwarancją jego w wysokiego poziomu — przekształci się niewątpliwie w instytucję stałą. Na obecnej wystawie potrafił on zgrupować dzieła bardzo wybitne artystów, idących w pierwszych szeregach polskiej sztuki współczesnej, reprezentowanych nie ilościowo, ale za to jakościowo pierwszorzędnie. W organizacji wystawy — mającej być rodzajem stałego przeglądu sztuki polskiej — uwględniono rozmaite kierunki. Jednem z pierwszych wrażeń, które odnosi się przy zwiedzaniu, jest ogromna rozmaitość, bogactwo i bujność życia. Niech w kąt się schowają wszyscy pesymiści, jęczący o upadku sztuki. Prawda, że trzeba umieć wybrać dzisiaj więcej, niż kiedykolwiek — a wtedy też ustaną inne głosy, płaczące z powodu rzekomej „nadprodukcji sztuki". Sztuki prawdziwej, pierwszorzędnej, oddzielonej od plew, nigdy i nigdzie niema zadużo, a dobrze, jeżeli jest jej dosyć. Jeśli się zaś potrafi ją oddzielić i zbliżyć do tych, którzy mogą być jej konsumentami, a karmią się namiastkami, wtedy może się znaleźć wyjście z obecnego trudnego położenia.

I to właśnie „wyorganizowanie" sztuki z potopu pseudomalarstwa i organizacja zetknięcia z żądnym jej widzem i konsumentem, a także ich wychowanie i „produkcja" może stanowić bardzo owocną w skutkach działalność Instytutu Propagandy Sztuki..

W barwnym korowodzie przesuwają się Czajkowskiego „Krajobraz z dębem", świetny „Portret p. W. S. u Baryczków Ślendzińskiego, Sichulskiego „Motywy z Medyki", doskonały akt Wacława Borowskiego, niezwykle oryginalne krajobrazy Rafała Malczewskiego. Każdy z nich wystawia rzeczy, w których w pełni ujawnia swoją indywidualność i styl. Akt Borowskiego ujmuje ciało ludzkie w kształt niezwykle zwarty, obrysowany w bryłę, kompozycje dokładnie obmyślaną. Różni on się sposobem uchwycenia tematu zupełnie od takiej np. „Modelki" Weissa, w której na pierwszy plan, nie ujmując nic doskonałości kompozycji obrazu, wysuwa się ciepło kolorytu, miękkość żywego, gorącego ciała, zmysłowe działanie barwy. Obydwaj artyści z odmiennych wychodzą założeń i odmienne, acz świetne osiągają wyniki. Jeszcze inny jest Boruciński w „Letnim wieczorze", w którym akt zużyty jest dla oddania subtelnej harmonji i m e l o d j i linji.

W każdym z wymienionych dzieł sztuki zarówno linja jak i barwa inne spełnia zadanie, na inne, chociaż wspólne każdej sztuce, jej właściwości położony jest nacisk. Pautsch jest kapitalny w Martwej naturze", wykazując i w tym temacie charakterystyczną dla niego dynamikę barwy i kształtu. Dwa kolorowe rysunki Pruszkowskiego są poprostu wirtuozerją w najlepszym stylu, łącząc oszczędność środków z maximum osiągniętego efektu artystycznego. Kędzierski w „Rybaku" daje symfonję świetlną, rzeczy Roguskiego są dobrze wybrane i charakterystyczne dla jego swoistego, dziwnie szlachetnego malarstwa. Skoczylas wystawił „Święto żydowskie" i „Targ w Kazimierzu", jedną z najlepszych jego rzeczy, interesujących także tematem, Bo przecież piękne to miasteczko jest dzisiaj Mekką naszych malarzy — bodajże wprowadził je w modę Pruszkowski — jeżdżą oni tam, spędzają długie miesiące podobnie jak kiedyś starsza generacja w Zakopanem. Interesujące w natężeniu barw są „Martwe natury" Romualda Witkowskiego. Na uwagę zasługuje Stefan Filipkowicz („Akt przed lustrem"), Ignacy Pieńkowski, Tymon Niesiołowski, Wacław Wąsowicz, Stanisław Kamocki, Felicjan Kowarski, Tadeusz Grombecki. Ten ostatni wystawia realistyczny portret marszałka Daszyńskiego.

„Różowy marmur "Henryka Kuny poświęca promieniami świtu. Pierwszorzędne są dwie „Głowy" Rzeckiego, oryginalny „Jan Kochanowski" Pietkiewicza, tak samo „Głowa Łukasińskiego" Strynkiewicza, nie mówiąc już o Jana Szczepkowskiego „Fragmencie pomnika Bogusławskiego". Znać w tych rzeczach poczucie bryły, umiejętność operowania płaszczyznami oraz konstruktywnego, plastycznego widzenia. Nie wszystko, co zasługuje na uwagę, wymieniamy, zdążamy bowiem na trzecie piętro, gdzie rozsiadły się pokoiki „Ładu". Rozwieszona przez poręcz schodów cudowna różowa tkanina jedwabna (z polskiego jedwabiu z Milanówka) odrazu daje pojęcie o wysokiej kulturze artystycznej, którą oddychają prace artystów „Ładu". Znamy je zresztą z Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu, a trzeba stwierdzić, że od tego czasu „Ład" nie ustaje w pracy. Tkaniny i dywany Kintopa, Grodeckiej, Nowaczyńskiej, Plutyńskiej, Bukowskiej są niezwykle subtelne, meble Bielskiej, Karpińskiej, Czesława Knothe, Sigmunda wcielają norwidowski ideał sztuki pracy, w którym „użyteczne nigdy nie jest samo", bo „piękno wchodzi nie pytając bramą". Nowością są meble tanie (pokoje po tysiąc kilkaset złotych) o wykwintnym artystycznym kształcie, do których użyto prostego materjału — politurowanej sosny. Znaczenie tego właśnie wysiłku jest interesujące bardzo, artyzm pięknego mebla dostępny staje się bowiem szerokim warstwom. Na osobne podkreślenie zasługuje ceramika o polewach nieustępujących doprawdy sławnej ceramice japońskiej, tak są dobre technicznie i tak oryginalne w działaniu barwnem. Wydobycie z materjału jego przyrodzonego piękna udaje się artystom „Ładu" doskonale. Podkreślić należy tę cechę w szczególności jako znamię drogi, na którą weszła sztuka nowoczesna.

Salon listopadowy jest jednym więcej dowodem, że era nadchodząca zapisze się niewątpliwie w historji sztuki polskiej świetnemi głoskami.

Jerzy Drobnik.

ŻYCIE KULTURALNE

MUZYKA

Laureaci konkursu melcerowskiego. Z Warszawy piszą nam: Wynik konkursu, rozpisanego przez Kasę im. H. Melcera. o którego rozstrzygnięciu już donosiłem, jest istotnie poważny. Ma on także niemałe znaczenie dla Stowarzyszenia Młodych Polskich Muzyków w Paryżu, gdy trzej nagrodzeni względnie odznaczeni kompozytorzy, są tego zrzeszenia członkami. Mianowicie p. F. Łabuński, nagrodzony za suitę orkiestralną „Sielanka" jest prezesem Stowarzyszenia, p. Tadeusz Szeligowski, odznaczony za utwór orkiestrowy, jest wiceprezesem, zaś p. Jan Maklakiewicz, którego koncert skrzypcowy zdobył pierwszą nagrodę, znajduje się w gronie członków. Utwory te, łącznie z odznaczoną kompozycją p. Maliszewskiego, będą wykonane w styczniu na koncercie piątkowym Filharmonji. (mw)

RUCH REGJONALISTYCZNY

Instytut Wydawniczy Szkoły Morskiej w Gdyni. Państwowa Szkoła Morska w Gdyni, która obchodziła w dniu 8 grudnia uroczystość dziesięcioletniego istnienia w zaraniu swojem miała ciężką walkę z brakiem polskich podręczników z dziedziny nauk żeglarskich. Przez kilka pierwszych lat radzono sobie powielanemi skryptami, aż w roku 1927, dzięki ofiarności personelu nauczycielskiego, który oddał pod zastaw posiadane papiery wartościowe i przy pomocy ministerstwa przemysłu i handlu uruchomiono maleńką zecernię. Na zwyczajnej bostonce Instytut Wydawniczy wydał kilkanaście dzieł, będących dorobkiem polskiej wiedzy nautycznej. Książki instytutu, wydrukowane do roku 1929, w ilości 12 650 egzemplarzy. traktują o nawigacji, astronomji żeglarskiej, locji, dewiacji kompasu, meteorologji, budowie okrętów i mechanice. Najnowszem wydawnictwem jest „Prawo Morskie", praca dr. Aleksandra Majewskiego, który poraz pierwszy w polskiej literaturze prawniczej zebrał i rozpatrzył wszystkie ustawy i przepisy, regulując stosunki w dziedzinie morskiej. Obecnie. po przeniesieniu Szkoły Morskiej z Tczewa do Gdyni, Instytut Wydawniczy zwiększy znacznie zakres działalności, ponieważ uzyskał nowoczesną maszynę drukarską. Kierownik Instytutu, prof. dr. A. Majewski ma w przygotowaniu dalszy ciąg dzieł, które w całości stworzą kiedyś całość polskiej literatury morskiej. (S. B.)

POLONICA WŁOSKIE

„Przygoda Stasia" Prusa ukazała się w perjodyku „Nuova Autologja" w ciągu października b. r. w pięknym przekładzie J. Gromskiej. Tytuł osobnej odbitki: Bolesław Prus „L'avventura di Stas", Roma (1930) str. 40. (P)

VARIA

Książki pod choinkę. Autorzy „dziecinni" i księgarnie wydawnicze przygotowały jak corocznie, niemały wybór podarunków książkowych dla dzieci i młodzieży, aby ułatwić rodzicom wywiązanie się z „gwiazdki" w sposób przyjemny i pożyteczny dla obdarowanych. Zaczynając od najmłodszych czytelników, „Książeczka Wandzi", wydana w Poznaniu drukiem Spółki Pedagogicznej a napisana przez p. Helenę Sobańską spełni dobrze te oba zadania. Są to krótkie opowiastki prozą o czteroletniej Wandzi, przedstawiające jej dziecięce przeżycia, a pełne sentymentu i przepojone umiejętnie schowanym „morałem", przeważnie z zakresu dobroci serca. Barwnie ilustrowana książeczka powinna uradować swoje czytelniczki. M. Arct ofiarowuje najmłodszym konsumentom beletrystyki „Światek dziecięcy" Or-Ota, ilustrowane przez p. W. Romeykównę wesołe wierszyki, trochę starszym zaś przedkłada zbiór wierszy Konopnickiej „W domu i w świecie", ilustrowany przez A. Gawińskiego, a dodać trzeba, że M. Arct co roku wydaje przynajmniej jeden tomik Konopnickiej, aby uczcić niewygasłą pamięć poetki.

Z prozy zajmie młodych czytelników M. Buyno-Arctowej również przez Arcta wydana powieść „Serca i serduszka": przygody dziewczynki, którą opiekują się kolejno różni ludzie. Nowe wydanie „Pereł Księżniczki Marji", również pióra p. Arctowej, znajdzie pewnie tak samo wdzięczny odgłos. jak wydanie pierwsze. Wreszcie dwie powieści historyczne dla starszej młodzieży zajmą poczesne miejsce w jej bibljoteczkach. W pewnej mierze łączą się one ze sobą, mianowicie W. Gomulickiego „Życie dla Ojczyzny" obejmuje czasy od konstytucji majowej do rzezi Pragi, zaś nowo wydana W. Dembicza „Groza" zaczyna się po konstytucji, idzie przez powstanie kościuszkowskie i kończy się rzezią Pragi. Wstęp do niej napisał prof. H. Mościcki.

Książki nadesłane

J. Domaniewski: „Ptaki naszych lasów" 2 tomiki. Nakładem Księgarni św. Wojciecha — Poznań 1930.

J. Domaniewski: „Ptaki naszych gór". Nakładem Księgarni św. Wojciecha — Poznań 1930.

Artur Śliwiński: „Powstanie listopadowe". Wyd. Arcta w Warszawie 1930.

DLA SZKOŁY

WYSZEDŁ NOWY PODRĘCZNIK HISTORJI ŚREDNIOWIECZNEJ.

Zasłużony badacz historji średniowiecznej, autor wielu cennych dzieł, (np. o Ludwiku Węgierskim, Władysławie Węgierskim i in.) prof. Uniw. Jag. Dr. Jan Dąbrowski, od szeregu lat pracuje nad podręcznikami szkolnemi. Po serji podręczników historji polskiej dla szkół niższych przystąpił do napisania książek dla klas wyższych. Obecnie ukazała się historja średniowieczna.

Ponieważ autorem jest wybitny uczony i to specjalista od średniowiecza strona więc naukowa książki nie może budzić żadnych wątpliwości. W doborze materjału podręcznik odbiega od dotychczasowego szablonu. Za podstawę wykładu służy historja Polski. Na wstępie autor podaje ciekawy obraz ziem polskich w czasach przedhistorycznych i początkach wczesnego średniowiecza. Kończy swe opowiadania ustępem o oddziaływaniu kultury polskiej na kraje sąsiednie. W układzie materjału autor uniknął szczęśliwie najtrudniejszej rzeczy w historji średniowiecznej — zbytniego rozproszkowania materjału i starał się zgrupować fakty koło najważniejszych proplematów kulturalnych i politycznych.

Książka jest pojęta jako podręcznik a nie jako „czytanki historyczne", dlatego też autor starał się przedstawić cały materjał równomiernie i dać przegląd faktów możliwie jasno i przystępnie. Język książki jest poprawny, sposób opowiadania spokojny i dokładny. Na końcu znajdują się tablice genealogiczne Piastów i Jagiellonów, przegląd najważniejszych wypadków oraz wskazówki bibljograficzne. Wartość książki podnosi obok dobrego wyboru i układu niezwykle staranne wydanie przez firmę K. L. Jakubowskiego. Na specjalną uwagę zasługują skrzętnie zebrane i doskonale zaprodukowane ilustracje (352) i mapki (13). Jest to od wielu lat pierwszy podręcznik historji średniowiecznej, przypominający podobne wydawnictwa zagranicą. (Dr. K. Ch.).

POLSKA MAPA OBECNEJ ROSJI.

Najtrudniejszą chyba pracą Instytutu Kartograficznego im. Eug. Romera we Lwowie było wykonanie wielkiej (bo czteroarkuszowej) mapy ściennej europejskiej Rosji. Wspaniałe ścienne mapy prof. Romera opracowywane są z niezwykłą pieczołowitością przy pomocy najnowszych i możliwie najlepszych źródeł kartograficznych danego obszaru. Tymczasem wiadomo że źródeł takich trudno domagać się od Związku Republik Rad. Administracyjne granice w Bolszewji ciągle się zmieniają, w północnej części kraju jest jeszcze dużo „nieodgadniętych zagadek" geograficznych, a te, które niedawno zostały rozwiązane, napróżno czekają kartograficznego opracowania w europejskiem znaczeniu słowa.

Mimo takich trudności, chluba naszej kartografji, lwowski Instytut, wydał tę mapę, dając z gruntu nowy i aktualny obraz stosunków geograficznych. Mapa wykonana została według znanej metody hypsometrycznej, tak jak i wszystkie zresztą mapy fizyczne Romera. Na żadnej może nie udał się tak znakomicie dobór barw jak na mapie Rosji. Uboga na pozór rzeźba niżu wschodniej Europy wystąpiła całą gamą odcieni. Kaukaz odcina się już z daleka ciemną lecz wyrazistą plamą; liczne rzeki i mnóstwo miejscowości zupełnie nie zaciemniają szczegółów ukształtowania lądu. Granice administracyjne wyznaczono w subtelny, lecz wyrazisty sposób. Cała mapa wykonana jest w podziałce 1 do 2 miljonów, czyli że odległość 1 centymetra na mapie równa się 20 kilometrom terenu. W dodatkowej mapce bocznej (t. zw. „kartonie") wyróżnił autor całość Związku Radzieckiego od Oceanu Spokojnego po Bałtyk, zaznaczając barwami tylko republiki związkowe; jest to więc bardzo pouczający obraz obecnego stanu Rosji. Dzięki wspaniałemu wykonaniu technicznemu mapy szkoła nasza zyskała znowu cenną i metodycznie opracowaną pomoc naukową. (I. Mł.)

Poziom inteligencji dzieci szkół powszechnych. Dr. Halina Jankowska przeprowadziła w Wilnie badanie inteligencji dzieci szkół powszechnych według skali Binet-Simon-Terman. Wyniki badań ogłosiła w „Polskiem Archiwum Psychologji". Badania te mają tem większą wartość że Dr. Jankowska dokonała tłumaczenia Binet-Simon-Terman i dostosowała je do właściwości językowych i zwyczajów polskich. Ogółem zbadano 1018 dzieci. Z porównania danych, dotyczących dzieci polskich z odpowiedniemi danemi. dotyczącemi dzieci amerykańskich wynika. że dzieci wileńskie wykazują niższą inteligencję, niż dzieci szkół amerykańskich. Ilustrują to bardzo szczegółowo zestawione wykresy.

Mundur, film i publiczność

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Berlin, 14 grudnia.

Zajścia, spowodowane wyświetlaniem filmu Remarque'a „Na zachodzie bez zmian", i stanowisko władz tutejszych zwróciły ogólną uwagę na stosunek niemieckiej opinji publicznej do b. armji cesarskiej, Reichsheeru oraz militaryzmu wogóle. Naszem zdaniem należy rozróżnić tu dwa momenty: reakcję publiczności na film oraz umysłowość cywila wobec człowieka umundurowanego.

Demonstracje nacjonalistów a zwłaszcza niezręczne postępowanie władz na ten dodatni rezultat, iż na całym świecie przypomniano sobie istnienie dawnego ducha militarystycznego, niezmienionego mimo pozorów, panującą chęć odwetu i zakłócenia spokoju europejskiego. Słowem ubiegły tydzień był wysoce niepomyślny dla niemieckiej propagandy. Podkreślamy jednak tutaj, wbrew zdaniu wielu nieprzyjaznych Niemcom dziennikarzy, iż film, oparty na książce Remarque'a, zresztą szeroko tu rozpowszechnionej, przy obecnem nastawieniu człowieka ulicy, podatnego dla hitlerowskiej propagandy, może spowodować protesty i zaburzenia Posuniemy się nawet dalej, śmiąc twierdzić, iż w krajach jak np. Polska, Francja, Włochy itd. o silnem narodowem uświadomieniu ludności i uczuciach poszanowania dla siły zbrojnej, film taki jak „Na zachodzie bez zmian" może wywołać uzasadnione krytyki. Zapewne, iż nietylko dzieło Remarque'a było filmowane i że angielski „Journeys' end" przedstawia również w sposób drastyczny a może nawet bardziej deprymujący losy wojskowych, zamkniętych w rowach strzeleckich i poddanych demoralizującemu bombardowaniu nieprzyjacielskiemu do tego stopnia, iż więzy koleżeńskie (które u Remarque'a są jedyną jasną stroną życia żołnierskiego) zdają się ustępować zwierzęcości, strach zaś oficerowie topią we wódce, a o ojczyźnie wogóle nikt nie wspomina. Trzeba tu jednak zaznaczyć różnicę nastrojów, panujących w krajach zwycięskich, których obrońcy wywalczyli wawrzyny, a w Niemczech, gdzie nędza w okopach przyniosła upokorzenie klęski i gorszą jeszcze nędzę w domu. Tyle co do filmu i nastrojów publiczności.

Jak zaznaczyliśmy, wykroczenia berlińskie zwróciły uwagę na ducha, panującego w Niemczech. Niestety powód zapewne w niedalekiej przyszłości nie będzie istniał, a militaryzm pruski bezkarnie pozostanie stałem dla pokoju europejskiego niebezpieczeństwem. Każde pojawienie się oddziałów Reichsheeru na ulicach powoduje zbiegowisko bałwochwalców „liberji cesarskiej" i musztry mało co zdemokratyzowanej przez republikę wejmarską. Niedawno temu „Deutsche Allgemeine Zeitung" dopominała się parad wojskowych na Unter den Linden, galowych mundurów oraz orderów. Wiadomo, że po manewrach defiladę odbiera od wojsk sędziwy rezydent republiki w cesarskim mundurze feldmarszałkowskim. Dla żołnierzy defilada ta ma być „zupełnie szczególnem wyróżnieniem" jak pisze Fangohr w książce „Unser Reichsheer". Do typowo militarystycznych tradycyj należy nadawanie ustępującym generałom (von Heye) prawa noszenia munduru danego pułku.

Zapewne, iż Reichsheer nie jest armją narodową w tem słowa znaczeniu, w jakiem była dawna armja cesarska. Związki między narodem a siłą zbrojną nie są tak ścisłe, jak za czasów monarchji. Prądy komunistyczne nurtują szerokie masy ludności. Obserwując przez kilka minut idącego przez ulicę oficera, którego postawa i monokl przypominały gwardyjskie tradycje, zauważyć można było młodzieńców o typach semickich, bez krawatek odwracających sie i prowokujących wojskowego półgłosem lub spluwających za nim. Oficer zdawał się nie zauważać tych obelg. Zmieniły się czasy! Inaczej odpowiedzieli w Saverne na odruch niechęci do munduru pruskiego cesarscy oficerowie generał Deimling, major von Reuter i porucznik von Forstner.

Ten stan rzeczy zmieni się jednak z chwilą, kiedy członkowie siły zbrojnej, po wysłużeniu lat przewidzianych umową, wrócą do życia cywilnego Żołnierzy Reichsheeru przygotowują fachowo do zawodu cywilnego. Istnieją wysoko postawione szkoły wojskowe administracji i gospodarstwa, rękodzieła, przemysłu i techniki, wreszcie rolnictwa i leśnictwa. Wojskowy, opuszczający szeregi armji Rzeszy, ma fach w ręku i odgrywać będzie w swojem środowisku poważną rolę,, przyczyniając się do zacieśnienia więzów pomiędzy ludnością cywilną, a „człowiekiem umundurowanym". Będzie on najlepszym propagatorem tych tradycyj, które nie zmieniły się od czasów Fryderyka Wielkiego. Stanie się w razie potrzeby wykwalifikowanym i gorliwym instruktorem. M. N.

Wiadomości z Gdyni

Nowe lokale rozrywkowe.

Na ulicy Świętojańskiej, w domu p. Stankiewicza, otwarta będzie w najbliższym czasie nowa kawiarnia, połączona z dancingiem.

Z wiosną roku przyszłego dotychczasowy właściciel kina „Morskie Oko", p. Schmidt, przystąpić chce do budowy nowego wielkiego kinematografu. Dotychczasowy budynek „Morskiego Oka" będzie prawdopodobnie służył celom teatralnym.

Elektryfikacja miasta.

Przy ulicy Starowiejskiej, pomiędzy budynkami magistratu, wykończa się budowę stacji rozdzielczej. Gdynia nie posiada własnej elektrowni i dzierżawi energję elektryczną z Gródka i Rutek.

Plan inwestycyjny Miejskich Zakładów Elektrycznych na rok 1930/31 przewiduje ułożenie kabli o niskiem i wysokiem napięciu, oświetlenie szeregu ulic, budowę transformatorni i elektryfikację przyległych gmin. Kosztorys tych inwestycyj przekracza 1 miljon złotych.

Budowana stacja rozdzielcza ma być puszczona w ruch w ciągu miesiąca lutego roku przyszłego.

Szwedzka linja połączy Gdynię z bliskim Wschodem.

Prasa szwedzka informuje, że w roku 1931 „Svenska Orient Linien", utrzymująca regularną komunikację w odstępach jednomiesięcznych z Gdańska do Aleksandrji i Konstantynopola, włączy Gdynię do portów, obsługiwanych przez to poważne przedsiębiorstwo okrętowe.

Operacja bez... lekarza

Wyjątkowy wypadek w dziejach chirurgji zaszedł na okręcie zdążającym z Nowego Jorku do Brisbane w Australji. Na parowcu tym jechał kapitan R. W. Crome z dziewięcioletnim synkiem, któremu podróż morska miała dać nowe siły po świeżo przebytem ostrem zapaleniu płuc. Nagle na pełnem morzu dziecko znów ciężko zachorowało. Na pokładzie nie było lekarza. Kapitan Crome sam zbadał chłopca, znalazł bliznę, pochodzącą jeszcze z poprzedniej operacji i doszedł w końcu do przekonania, że dziecko cierpi na złośliwy eksudat, jaki się często tworzy po zapaleniu płuc. Niebezpieczeństwo było poważne i nie należało tracić czasu. Kapitan nie namyślał się długo i jakkolwiek nigdy nic z zawodem lekarza nie miał wspólnego, bez narkozy przystąpił do operacji. Zabieg udał się nad wyraz dobrze, tak, że gdy parowiec przybył do Brisbane, mały pacjent mógł się już poruszać o własnych siłach. (wl)

Co powinien wiedzieć edisonowski stypendysta?

W amerykańskich szkołach średnich odbywają się corocznie egzamina, podczas których uczeń ma wykazać jak najbystrzejszą orjentację w rozwiązywaniu zagadnień życia codziennego. Kto z egzaminu takiego wyjdzie zwycięsko, otrzymuje tytuł edisonowskiego studenta z czem związane jest znaczne stypendjum, oraz zwolnienie od wszelkich opłat uniwersyteckich. Tego roku zgłosiło się do konkursu 50 młodych ludzi, komisji egzaminacyjnej zaś przewodniczył Henry Ford! Kandydatom zadano szereg zgoła niezwykłych pytań; n. p.: „Co należy robić, by można na łożu śmierci odpowiedzieć na pytanie, czy życie dało pomyślne rezultaty czy też nie". Inne znów pytanie brzmiało: „Czy doradzałby pan bratu, by został artystą czy też nie, i dlaczego?" — albo: „Czy uważa pan za dobre zasady wychowania, które odpowiadałyby wszystkim?" (wl)

Zdrowy rozsądek żony filmowego „gwiazdora"

Maurycy Chevalier, słynny francuski aktor filmów dźwiękowych, znajduje się od kilku dni w Londynie, występując w „Dominion Theatre", gdzie otrzymuje jako honorarjum: nie mniej jak 4 000 funtów szterlingów (około 170 tys. złotych) tygodniowo. Chevalier jest od niedawna jednym z najbardziej ulubionych aktorów. Szczególnie przepada za nim płeć piękna. Wiele z jego wielbicielek nie wie prawdopodobnie nawet, że Chevalier jest żonaty i w dodatku szczęśliwy. Jego żona, nim zastała panią Chevalier, była znaną aktorką paryską, nazwiskiem, Yvonne Ballie. Jest ona kobietę nietylko uroczą i młodą, lecz snać posiada również wiele zdrowego rozsądku, sądząc z oświadczeń wobec przedstawicieli prasy angielskiej, którzy ją witali w hotelu po przybyciu wraz z mężem do Londynu.

„Zainteresowanie jakiem otacza ogromna liczba kobiet mego męża — powiedziała p. Chevalier — nietylko mnie nie oburza ani obudza mojej zazdrości, lecz przeciwnie sprawia mi prawdziwą radość. Maurycy jest artystą, pracuje i stara się podobać publiczności. Gdy to mu się udaje, jest szczęśliwym i cieszy się, że jego wysiłki nie poszły na marne. Słusznie więc, że i ja myślę i odczuwam to samo. Gdy przyjeżdżamy gdzieś na występy, i tłumy wielbicieli a szczególnie wielbicielek oczekują mego męża, wiem co mam czynić: wycofuje się dyskretnie i usuwam, zanim jeszcze tłum zdąży otoczyć swego ulubieńca. Gdy zaś jesteśmy w naszej willi w Hollywood, zajmuję się tylko sprawami domowemi. Mamy tam kilku przyjaciół, często jednak odwiedzają nas przyjaciele z Francji — a wówczas mam wiele pracy w kuchni, by pozwolić im zapomnieć, iż są w Ameryce... gdy zasiędą do stołu. Wolne chwile poświęcam grze w golfa, tenisa i pływaniu. Jedyną moją serdeczną przyjaciółką jest Mary Pickford. Najchętniej jednak Maurycy i tak przebywamy w naszej willi w Cannes — niestety, nie często możemy tam mieszkać".

S. F.

Aeroplan „Marszałek Piłsudski"

na którym Kubala i Idzikowski próbowali przelecieć ocean, był zaopatrzony w aparat radjowy

MARCONI

W Marconiego przyrządy zaopatrzone są prawie wszystkie polskie radjostacje, większość stacyj nadawczych Europy, okręty i aeroplany pasażerskie.

Czy może być lepsze świadectwo dla stwierdzenia doskonałości ?

MARCONI

Warszawa, Marszałkowska 142
Lwów, Akademicka 14
Łódź, Piotrkowska 84

nw 5970

Dwa głośniki w domu

nawet sobie tego wyobrazić nie można. W żadnym domu jednak nie było za dużo książek. I dlatego zawsze mile widzianym prezentem na Gwiazdkę jest książka.

nw 5968

Londyńskie koty otrzymają klub i własne wydawnictwo

Powieściopisarz Michael Joseph, którego ostatnia książka p. t. „W towarzystwie kotów" cieszy się coraz bardziej wzrastającem powodzeniem wśród przyjaciół i protektorów tego domowego zwierzątka, postanowił utworzyć „Klub kotów" Z klubu tego — zdaniem oryginalnego literata — wyłoni się statut regulujący żywot spokojnego kociątka w domach angielskich, zapobiegając równocześnie by kota uważano, jak dotąd, za zwierzę niższego gatunku niż pies, czyniąc z niego jedynie zabawkę dla ludzi. „Celem zapewnienia znakomitego statutu społeczno - prawnego kotom — oświadczył sir M. Joseph, rozpoczniemy już wkrótce nad nim pracę pod ochroną specjalnego honorowego komitetu. Mamy również zamiar wydawać „Koci miesięcznik" i spodziewam się, że będę miał zaszczyt otrzymania godności prezesa komitetu".

Według twierdzeń pana M. Joseph, każdy kot posiada swój własny wybitny charakter i istnieją nawet takie, które posiadają tak wybitnie wyrobioną indywidualność, że trudno nawet doszukać się równej u pewnych ludzi. Posiada on w swojem mieszkaniu niemniej jak trzydzieści przedstawicieli kociej rasy.

Innych zmartwień snać cny pan Michael Joseph już nie ma. S. F.

Ofiary na Budowę Pomnika Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

144 **do kasy komitetu wpłacono do dnia 9. 12. 1930.** 928 2 dw

K. Rubach, Pszczółczyn	2,—
J. Ramo, Brody	2,—
M. Stroińska, Szczawa	2,—
X. A. Jaśko, W. Hajduki	5,—
Urząd Poczt. Telegr., Lubliniec	5,50
M. Jaraczewski, Bodzewo	5,—
Fr. Wawrzyczko, Siemianowice	5,—
J. Skrzypek, Bobrowniki	5,—
L. Leitgeber, Poznań	20,—
M. Mozolewska, Inowrocław	5,—
J. Klimkiewicz, Inowrocław	5,—
L. Urbański, Inowrocław	3,—
A. Paszyczyńska, Brzeżany	6,—
T. Fiala, Marmań	5,—
M. Radecka, Brzeżany	1,50
J. Banaś, Nadole	6,—
Fr. Felskowski, Lubieszyn	5,—
B. Stoltmann, Łubiana	1,—
X. R. Brożek, Kąclowa	3,—
J. Domagalski, Maków	3,—
X. A. Stefański, Mielec	5,—
Z. Watachiewicz — Nowy Sącz	10,—
B. Szymanowski, Zagórz	1,—
Z. Jastrzębski, Stachowce	1,—
X. J. Z., Ropczyce	2,—
M. Nowak, Skala	2,50
C. Michelowa, Piaski	15,—
J. Piekarski, Szczakowa	3,—
W. Dewekowa	2,—
Kordylewiczowie, Poznań	7,—
X. Pref. T. Peik, Leszno, od uczniów sem. naucz. męsk. w Lesznie	30,—
T. Jankowski, Krzywiń z prośbą o zdrowie i błog. Boże	5,—
W. Woźniakowa, Pławin	5,—
A. Jurkiewiczówna, Pakość	5,—
M. Jeszkówna „	2,—
A. Wrzos, Inowrocław	20,—
Fr. Gawrych, Sławno	4,—
St. Bukalski, Gniezno	5,—
A. Grabowski, Owieczki	10,—
Janaszkowie, Gdynia	20,—
Korpal, Gniezno	5,—
P. Mencel, Bydgoszcz	2,—
Adm. Gazety Bydgoskiej:	
N. N.	5,—
Fl. Koszko	5,—
Razem zł	10,—
Cz. Boronicz, Poznań	5,—
L. Nowak, Kościan	3,—
R. Fischbach, Kościan, z prośbą o zdrowie	20,—
T. Bredefeldt, Chełmno	10,—
E. Kaszewski, Bieńkówka	1,—
Szymankiewicz, Rawicz	5,—
X. Prof. P. Stark, Lwów	10,—
I. Sebestyańska, Kraków	2,—
K. Kruszyna, Makoszowy	2,—
J. Miotk, Luzino	4,—
L. J. Szumińscy, Opalenica, w pewnej intencji	2,—
Łatusowie, Opalenica	5,—
J. Majchrzak, Oborniki:	
Z. Majchrzak	2,—
M. Majchrzak	3,—
L. Majchrzak	4,—
M. Majchrzakowa	10,—
J. Majchrzak	10,—
Razem zł	29,—
M. Piechalska, Olkusz	3,—
Fr. Jaworski, Olesno	1,—
Z. Ornatowska — Nowy Targ	10,—
M. Simonówna, Nowy Sącz	5,—
F. Jagura, Skierniewice	2,—
M. Piątkowa, Wieliczka	2,—
F. Krzyszkowski „	15,—
J. Burghardowa, Stryj	10,—
R. Sikorski, Stojanów	1,50
Fr. Hyjkowa, Rzeszów	5,—
H. Stabratowa — Przemyślany	10,—
W. Jaworkowa — Przemyślany	3,—
L. Górecka, Mława	6,—
Wł. Bill, Łódź	10,—
J. Zielonka, Kaźmierz	5,—
G. Krupa, Jasło	2,—
R. Bośiak Wielowieś	2,—
M. Branna, Dąbrówka Leś.	5,—
L. Sroka, Pakość	5,—
M. Szmytówna, Otorowo	5,—
Wańczyk, Nowawieś	5,—
J. Krajniak, Biechowo	5,—
Wł. Kubacki „	5,—
F. Dąbrowska, Poznań	5,—
K. Dudzińska, Poznań, z prośbą o błog. i zdrowie dla synka	5,—
M. Przewoźny, Kocborowo	10,—
J. M. Maślaniec, Lwów	2,—
H. Szabatówna, Wysoka	5,—
A. Skorupa, Tarnów	3,—
W. Kopaczyński, Tarnów	2,—
Fr. Grzesiak, Pacanowice	10,—
B. Zupkowski, Subkowy	2,—
K. Kosobudzki, Świecie	5,—
Z. Frandzówna, Turja	2,—
Sod. Marj. Pań. Będzin	15,—
St. Ciszak, Będzin	2,—
Wł. Węgielewska, Tylowo	5,—
B. M. Katrycz, Tłumacz	5,—
K. Kubaczewski, Środa, z prośbą o łaski	3,—
A. Jankowiak, Wronki, z podz. za odebr. łaski	3,—
W. Manentowiczówna, Lubosina	10,—
A. Pempera, Deborzyce	1,—
Z. Dymiszkiewiczowa, Radom	2,—
A. Sobkowiak, Grodzisk	12,25
Matuszeski, Gostyń	5,—
W. Król, Borowiec, z prośbą o zdrowie żony	10,—
H. Meyza, Poznań	10,—
M. Czerwiński, Poznań	2,—
M. Surmianka, Gulcz	5,—
Fr. Kaczor, Chodzież	1,—
St. Banaszkiewicz, Buk — zebr. na ślubie w domu pp. Werwińskich	11,—
J. Kłosowska, Środa	2,—
I. Szukalski, Łagiewniki	7,—
M. Stanikowska, Kępno	10,—
M. Kowalkowa „	5,—
St. Przybylski, Gołaszewo	2,—
P. Hadkiewicz, Nowoziółki	3,—
A. Morawska, Romanów	5,—
Fr. Sołtysiakowa, Poznań	10,—
K. Klonowski, Poznań	5,—
M. Rogowski, Brzozów	3,—
M. Białobłocka, Granowiec	5,—
St. Farasiewicz, Łuck	5,—
F. Malcherek, Ruda	4,—
B. Chrul, Bielewszczyzna	2,—
X. J. Wawer, Ćmielów	5,—
E. A. Leichertówny, Konstancin	5,—
A. Ciesiołkówna, Ocieszyn	5,—

Konto P. K. O. 207 470. — Sekretarjat Al. Marcinkowskiego 21.

RADJO

Programy radjofoniczne:

Środa, dnia 17 grudnia 1930 r.

Poznań, (335 m) godz. **7.15** gazeta poranna; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godzina **14.00** komunikaty PAT, notowania giełdy pien. i zboż. - towarowej; godz **17.45** koncert popołudniowy z Warszawy; godz. **18.45** Świat książek (wygł. J. E. Skiwski); godz. **19.00** radjogawęda żołnierska; godz. **20.00** „Silva rerum"; godz. **20.30** koncert muzyki lekkiej. Wykonawcy: Orkiestra 57 p. p. pod. bat. por. A. Szałkowskiego, Irena Felicka (sopran), Tadeusz Waxman (cytra), prof. Marjan Sauer (akompanjament); godzina **22.00** sygnał czasu, komunikaty PAT, sport. i policyjne; godz. **22.15** muzyka taneczna z cukierni „Polonja"

Katowice (409 m) godz. **12.10** koncert gramofonowy; godz. **15.50** „radjokronika" i audycja dla dzieci; godz. **16.45** koncert gramofonowy: godz. **17.45** koncert popularny, godz. **19.35** — **23.00** program Warszawy

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** koncert gramofonowy.; godz. **15.10** radjokronika godz. **16.15** kwadrans dla najmłodszych; godz. **16.45** muzyka gramofonowa; godz. **17.15** „Rodin i jego sekretarz" — wygł. Witold Hulewicz: godz. **17.45** koncert popularny; godz **20.00** kwadrans buchaltera: godz. godz. **20.15** feljeton p. t. „Rzeczy najmniejsze": godz. **20.30** koncert wieczorny: godz. **20.45** kwadrans literacki. „Z życia autora dramatycznego" — Wł. Perzyńskiego; godzina **21.00** koncert narodowościowy z Filharmonji; godz. **23.00** muzyka taneczna.

Königswusterhausen (1635 m) 12.00 i 14.00 gramofon. 16.30 koncert utworów Griega i Svendsena tr. z Hamburga. 20.00 tr. z Gdańska (marsz). 20.40 uroczystość setnej rocznicy śmierci Simona Bolivara: **Budapeszt (550 m)** 18.10 koncert. 20.00 transm. koncertu symfonicznego z Pragi: **Wiedeń (516 m)** 19.35 koncert muzyki lekkiej. 20.30 wyjątki z utworów Fr. Krauewittera (tragedje). 22.10 koncert organowy (utwory Bacha): **Strasburg (345** m) 17.45 19.15 i 20.30 gramofon. 21.30 koncert ludowy. 23.30 muzyka taneczna: **Medjolan (501 m)** 21.00 opera z Teatro alla Scala; **Sztokholm (435 m)** 20.00 koncert symfoniczny.

Wujek Czesio zaczyna mówić

Dla małych słuchaczy radjowych radosna nowina. Jutro, w środę, o zwykłej porze Wujek Czesio po dłuższej przerwie zaczyna mówić.

Odpowiedź p. A. Z. — Wywody Pańskie odnośne do transmitowanego w sobotę koncertu muzyki żydowskiej uznajemy za zupełnie słuszne. Prośbie Pańskiej jednakże niestety zadość uczynić nie możemy, ponieważ nie posiadamy wpływu na Radjo Poznańskie. które zresztą o opinję publiczną wcale się nie troszczy.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **M. Woch.** W Poznaniu: Dr. Jan Alkiewicz. ul. Fredry 1: dr. Z. Bochyński, pl. Wolności 18: dr. Danecki. św. Marcin 58; prof dr. Karwowski, ul. 27 Grudnia 18

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 15. grudnia zgłoszono: Adam Pietruszyński. 15 min. Kazimierz Lisiak. kierownik oddziału drukarni 49 l. Tadeusz Antoni Kubiak. 13 dni Wiktorja Kamińska. z domu Kamińska 30 l. Zygmunt Kwiatkowski. mistrz blacharski. 52 l. Ludwika Nawrocka. robotnica, 17 lat Wacław Bohn, garncarz 68 l. Antoni Czech. mistrz piekarski. Antoni Kwinta, nauczyciel gimn., 41 l. Weronika Mańczakówna. 18 l. Marja Chmielewska. 34 l. Łucja Sobkowiakówna. 1 rok. Stanisław Handschuh, mechanik. 28 l. Wiktorja Witkowska. z domu Przygoda. 58 l Antoni Kolaski. właśc. rozlewni piw. 65 lat. Marjan Grabara uczeń szkolny. 10 l Kazimierz Łukowski pantoflarz 58 l. Rozalja Błaszakowa, z domu Grzybowska. 67 l.

BAKALJOWĄ czekoladę kremową
poleca
A. PIASECKI, S. A. Kraków.
Pw 6540-70,271

OD PÓŁ WIEKU POWSZECHNIE ZNANY ZE SKUTECZNOŚCI
NISZCZY BRODAWKI SKÓRY STWARDNIENIA
ARAGO ST. GÓRSKIEGO WARSZAWA
ODCISKI
ŻĄDAĆ WSZĘDZIE

Piegi
Pryszcze
Liszaje
Plamy
pewnie usuwa
KREM VENUS

Dnia 15 grudnia 1930 r., o godz. 4 rano zasnął w Bogu po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy, najtroskliwszy ojciec, ś. p.

Hipolit Dobek

przeżywszy lat 64. Pogrzeb odbędzie się w czwartek. 18 grudnia o godzinie 3 po południu z domu żałoby.

zw 26901

W ciężkim smutku pogrążeni

Poznań, ul. Prusa 1. **żona, córki i zięciowie.**

Wielebnemu Duchowieństwu, Krewnym, Przyjaciołom i Znajomym, którzy raczyli oddać ostatnią przysługą naszemu ukochanemu synowi, bratu i szwagrowi, ś. p.

Witoldowi Andrée'mu

i wszystkim, którzy okazali nam w naszej ciężkiej żałobie tyle serdecznego współczucia, składamy na tej drodze z głębi serca płynące

Bóg zapłać!

W głębokim smutku pogrążeni

rodzice i rodzeństwo.

Miejska Górka, w grudniu 1930 r. dw 2359

Ś. p.

Marja Leliwa Chmielewska

Naszą drogą, ukochaną siostrę, ciocię, siostrzenicę i kuzynkę zabrał nam Bóg, opatrzoną Sakramentami św., w sobotę, o godz. 3-ciej.

Pogrzeb w środę o godz. 3.30 z kaplicy św. Józefa na stary cmentarz Św. Marciński przy ul. Towarowej. O czem Krewnym i Znajomym donoszą

w ciężkim smutku pogrążeni

siostry i bracia.

Poznań, Bukareszt, Berlin, Chamagan, dnia 16. XII. 1930. zw 26911

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Zakład Pogrzebowy Bolesław Jaśkiewicz. Poznań. ul Klasztorna

Ś. p.

Kazimierz Lisiak

zasnął w Panu, opatrzony Sakramentami św. dnia 14 grudnia 1930. Pogrzeb odbędzie się w środę o godz. 14,15 z domu żałoby ul. Marsz. Focha 47, o czem Krewnym i Znajomym donosi w smutku pogrążona

Poznań. **rodzina.**

zw 26908

Skład OBRAZÓW z WYSTAWY ul. 3. Maja l. 3. dom ogrodowy urządza **wyprzedaż dzieł najznakomitszych art.-malarzy** (Juljusz Kossak, Malczewski. Wyczółkowski, Pochwalski, Dębicki, Axentowicz. Weiss itp.) **od 11-1 i od 4-7** W czwartek 18 b. m. **publiczna aukcja** o godz 5. zw 26900.

Oprawy książek wszelkiego rodzaju introligatornia Drukarni Toruńskiej T. A. w Toruniu ul. św. Katarzyny 4.

†

Dnia 14 b. m., zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Anna Opaska

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 17. 12. r. b. o godz. 2.30 po poł. z Zakładu św. Józefa, na cmentarz św. Wojciecha. zw 26909/10

Tow. Pielgrzym pod wezw. Matki Bożej w Poznaniu

Wypadek 158.

Za szczere dowody serdecznego współczucia, za wieńce oraz za liczny udział w pogrzebie mojego najdroższego męża, ś. p.

Augusta Schreibera

składam niniejszem

najserdeczniejsze podziękowanie!

W ciężkim smutku pogrążona

zw 26906 **żona.**

W Poznaniu, 15 grudnia 1930.

Zeiss Ikon

A jednak

najpiękniejszym i najmilszym podarkiem gwiazdkowym jest tylko —

aparat fotograficzny!

Ciepłą atmosferę domowego ogniska, jarzącą się światłami choinkę, radość dzieci cały ten uroczysty nastrój Świąt utrwali wiernie tylko wasza kamera w postaci pięknych zdjęć, które na zawsze pozostaną żywemi pamiątkami, tych miłych — lecz tak krótkich chwil. —

Aparat fotograficzny nie jest zbytkiem. Jest on niezbędnym, niezawodnym dziś przyjacielem i „Kronikarzem" każdej rodziny. —

Jutro już kup kamerę

(Kodak, Zeiss-Ikon — lub Voigländer)

(od 36,— zł począwszy) w firmie:

FOTO-GREGER

(Kazimierz Greger)

Poznań, ul. 27 Grudnia 20.

Największy w Polsce magazyn aparatów i przyborów fotograficznych. Założony w roku 1910.

Bezpłatnie: kursy amatorskie, porady, ilustrowane cenniki i prospekty. Pw 7 783-51.50

20 jałowic

wysoko cielnych, czarno bystrych z łąk nad Notecią, z powodu parcelacji majątku **sprzeda majętność państwowa Jeżewo,** poczta Łabiszyn n/Notecią (Wielkopolska).

zw 26899

ZEGARKI
znane z swej dobroci, jak

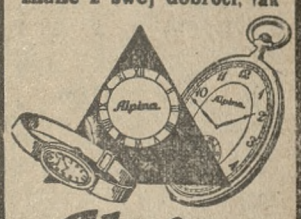

Alpina
PATEK, LONGINES
OMEGA, ZENITH
DOXA, CYMA
i inne fabrykaty
oraz
BRYLANTY
ZŁOTO, SREBRO
poleca w wielkim wyborze, od 30 lat znana firma
W. MAYER
właśc. L. Nalaskowski
Nowa 11 POZNAŃ Tel. 1844

Pw 7 473 49.102

Drabiny,
tablety, przybory kuchenne, siedzenia do krzeseł, prężniki do firan, drążki do szczotek i szczotki w wielkim wyborze poleca
A. KOSZEWSKI
Poznań, St. Rynek 61.
Hurt. Detal.
Pw 7398

Brzytwy
w najlep. gat.
Aparaty i ostrza do golenia
Scyzoryki
Nożyczki wszelk rodzaju
Nożyce do drobiu
Noże i widelce
Noże kuchenne
Nożyki do owocu
Łyżki i łyżeczki
poleca bardzo korzystnie w wielkim wyborze
Ed. Karge
Poznań, ul. Nowa 7/8.
Istnieje przeszło lat 50.

Pw 7849-0 75

Gościniec
pełnym koncesem 7 pokoi, 8 mórg parku 24 morg ziemi pszennej kregenia wpro od właściciela 10 lat wydzierżawię, objęcie inwentarza krestencji 7 tysięcy zł od Poznania 40 klm. Gościniec sąsiadem kolonialnym 43 morgi ziemi wielkiej wsi kościelnej 10 lat wydzierżawię objęcie 7 500 zł. zdw 26 902
Zgłoszenia Sowiński Poznań św. Marcin 72 tel. 18-9.

Mam
większą ilość świeżego topionego wieprzowego
smalcu
po cenach przystępnych do oddania. Bliższych informacyj udziela
Restauracja Galeck
Grochowe Łąki 7.
zw 26900

Uwaga!

Ogłaszamy niniejszem zapowiedziany już przed miesiącem konkurs gwiazdkowy, na który przeznaczyliśmy

3 cenne nagrody:

1. aparat 6-lampowy
2. głośnik szafkowy
3. aparat anodowy

Kto

poda najtrafniejszą ilość gniazd telefonicznych znajdujących się w zaplombowanym szkle, wystawionem w naszem oknie wystawowem, otrzyma nagrodę 1-szą

poda liczbę najwięcej zbliżoną do pierwszej, otrzyma nagrodę 2-gą

poda liczbę najwięcej zbliżoną do drugiej, otrzyma nagrodę 3-cią.

Pw 7781-51,42

W konkursie może brać udział każdy kto zakupi u nas za sumę ponad zł 3,—. Zgłoszenia przyjmujemy do dnia 5 stycznia godz. 18-tej.

Poznańskie Towarzystwo Telefonów

z o. p.

Poznań, Piekary 16/17 (Apollo) *tel. 24-80.*

Bydgoszcz, Jagiellońska 67/68 *tel. 738.*

Radjo-Telefony

tanio-dogodne warunki.

Nowo ustawione

Stacje Benzynowe

Ostrów, ul. Wrocławska przy Banku Polskim
Koźmin, na Rynku
Środa, na Nowym Rynku
Rawicz, przy placu Wolności
Leszno, ul. Komenjusza

dostarczają **benzynę** oraz **oleje** i smary samochodowe doborowej jakości **GALKAR**

„KARPATY"

Sprzedaż Produktów Naftowych
Spółka z ogr. por.

Pw 7780-51,55

Kto szuka podarku gwiazdkowego niech spieszy do Kałamajskiego

po tanie paski i gorsety

Pasek dreliszkowy z 4 podwiązkami biały	2^{50}
Pasek rypsowy z 4 podwiązkami kolorowy	3^{50}
Pasek satynowy z 4 podwiązkami kolorowy	4^{90}
Pasek na biodra dreliszkowy	14^{75}
Pasek na biodra z gumą adamaszkowy	16^{00}
Biustonosze madapolamowe	1^{75}
Biustonosze nansukowe z koronką	2^{95}

Pw 7498-50,24

Gwiazdka 1930 będzie stała pod znakiem

MONTBLANC*

Naprawdę wspaniałym podarunkiem gwiazdkowym jest pióro wietrzne Montblanc. Posiada ono wartość złota i klejnotów, a jednak niewiele kosztuje i mimo to wiernie służy przez 20 lat. Obdarowany, bez względu na to, czy to pani, pan, czy też dziecko, codziennie z wdzięcznością wspomina tego, od którego pióro wieczne otrzymał, gdyż co hwilę używa swego Montblanc.

Któż nie zma jeszcze nowego Naciskacza Montblanc?

Jedno naciśnięcie — i już napełniony! Cztery patenty światowe zgłoszone.

Proszę zbadać i poruwnać w jakimś lepszym składzie materjałów piśmiennych zalety tego nowego Montblanc, a wybór padnie napewno na niego.

Montblanc-Meisterstück 4810 z bezterminową kartą gwarancyjną.

zł. 48.50 zł. 60.— zł. 76.— zł. 97.—

Kupon nr 8 uprawniający do brania udziału w wielkim konkursie Montblanc.
W powyższem ogłoszeniu jest ..... błędów ortograficznych.
Nazwisko: .....
Adres: .....
Proszę zachować ten kupon wraz z wynikiem następnego ogłoszenia (nr 9). - Warunki jak i poprzednie kupony (nr. 1-7) można otrzymać bezpłatnie w każdym lepszym składzie przyborów piśmiennych, w którym znajduje się niniejsze ogłoszenie

nw 6023

NORWESKA SALETRA WAPNIOWA 15½% N

NORWESKA SALETRA (NORGE) 13% N

np 5922

Lokal

dla wojskowego zakładu krawieckiego i handlu

z wszelkiemi przyborami wojskowemi, przy pryncypalnej ulicy w dużym garnizonie (D. O. K.) byłej dzielnicy pruskiej, duże okna wystawowe, od 20 lat zaprowadzony, doskonała egzystencja, z powodu regulacji spadkowej natychmiast na sprzedaż. Warunki 2 lata dzierżawy zgóry i kupno urządzenia sklepowego. — Do objęcia potrzeba 20—30 000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod dw 2 360

Wspaniałe, modne urządzenie sklepowe na bławaty, konfekcję i towary krótkie sprzedamy za bar zo przystępną cenę.

zw 26 905 **BANKVEREIN, Chojnice.**

Poszukujemy

służącego - gospodarza

możliwie żonatego, bezdzietnego który objąłby bufet klubowy i kuchnię. Mieszkanie służebne ewentl. zapewnione. Zgłoszenia należy kierować **do Sekretarjatu Klubu, ul. Matejki 50.**

AUTOMOBILKLUB WIELKOPOLSKI.

Pw 7 78- ,38

Maszynę „Singera" tanio sprzedam. Wolnica 4-5, I., lewo. zd. 48 873

Lalkę kupię. Oferty Oredownik zd 48 [illegible]

Przedsiębiorstwo

dobrze prosperujące z obszernemi nieruchomościami w Wlkp. mieście ponad 100.000 mieszk., obiegowej wartości 1 000.000.— zł., a donoszące 70.000.— zł. rocznie, —

sprzedam z powodu choroby natychmiast

poniżej ⅓ wartości lub zamienię na dom czynszowy w Poznaniu. Spieszne oferty upraszam pod „Przedsiębiorstwo" do „Par", Bydgoszcz, Dworcowa 72.

Pw 7 662-63,798

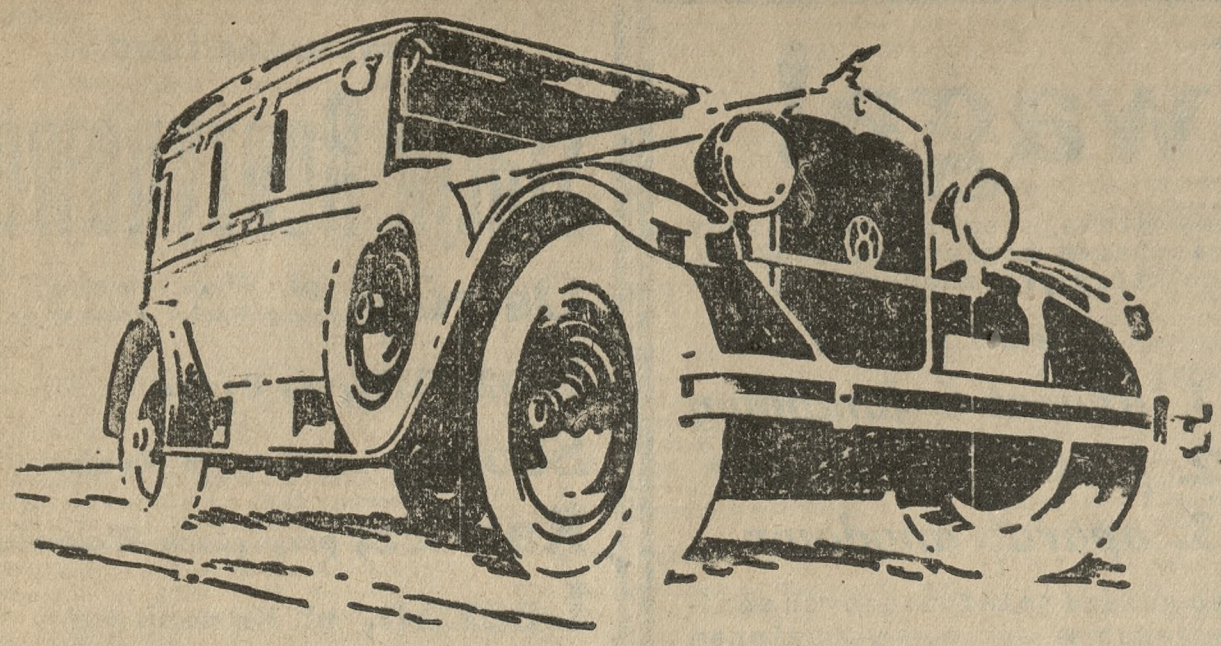

Samochody
osobowe
ciężarowe
autobusy

Oświęcim Praga

Znaczna
zniżka cen wobec
częściowego wyrobu w kraju.

Centralne Zakłady Naprawy i Składy części zapasowych w Oświęcimiu.

Tw 784

PRZEDSTAWICIELSTWA:

„OŚWIĘCIM-PRAGA-AUTO"

POZNAŃ: plac Wolności 11, Telefon 55-33, Telegr. „Autopraga"; **TORUŃ:** ulica Prosta 22; **LWÓW:** Jagiellońska 7, Telefon 3-05; **ŁÓDŹ:** Wólczańska 188; **WARSZAWA:** Kredytowa 4, Telefon 291-34, Telegr. „Centropług"; **WŁOCŁAWEK:** ul. Toruńska 2; **CZĘSTOCHOWA:** II. Aleja 42; **SOSNOWIEC:** Dęblińska 7; **KRAKÓW:** Kremerowska 6, Telefon 156-16 i plac Szczepański (Gmach Starego Teatru); **KATOWICE:** plac Wolności 9, Telefon 31-41.

„OŚWIĘCIM" ZJEDNOCZONE FABRYKI MASZYN I SAMOCHODÓW S. A.

Telefon 47. **Oświęcim II.** **Telegr. „Famis".**

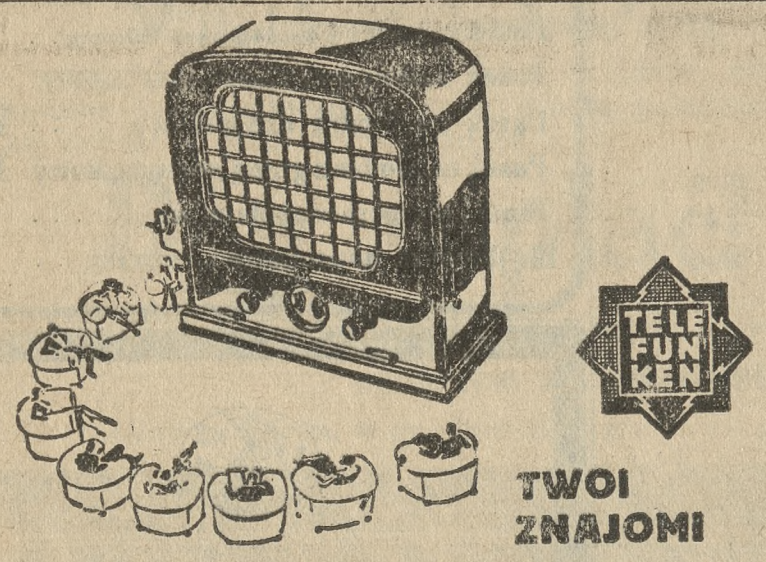

TWOI ZNAJOMI

podziwiać będą twój gust, gdy zakupisz radjoodbiornik

NOWY

„TELEFUNKEN" 33 W/L

odbiornik i głośnik w jednym aparacie. Cena całkowitego urządzenia . . . . . Zł. 730.—

Aparat Telefunken 33 W/L należy do rzędu odbiorników 3-lampowych, jest jednak najlepszym aparatem tego rodzaju, pozatem posiada wbudowany głośnik **Przyrząd do zwiększania selektywności** umożliwia doskonały odbiór nawet **bardzo odległych stacji.**

Prosimy za pomocą załączonego kuponu jeszcze dzisiaj zażądać od nas bliższych szczegółów.

Do Polskich Zakładów SIEMENS S. A.
Warszawa, Foksal 18.
Proszę o nadesłanie mi prospektów na radjoodbiornik Telefunken 33 W/L:
imię i nazwisko: . . . . . .
miejscowość: . . . . . .
ulica: . . . . . Nr. 4

Tw. 783

Tw 7 06248,-142

Moje praktyczne podarki gwiazdkowe

cieszą się wielkim popytem!

U wszystkich mile widziane.

Pończochy

damskie flor . . .	1,60 zł
macco	2,80 „
jedwab sztuczny .	3,25 „
jedwabne flor . . .	3,35 „
Fil d'ecossy . 5,—,	4,75 „
jedwab do prania .	4,75 „
podw.	5,50 „
czysta wełna . 8,50,	6,25 „
wełna z jedw. . . .	6,35 „
jedw. Bemberga 8,45,	6,70 „
Bemberga „złoto" .	9,— „
„IKO" Bemberga .	9,75 „

Rękawiczki damskie

Imit. duńsk. kol. 4,80, 4,20, 3,45, 2,95,	2,35
„ „ krem. 7,—, 5,90, 4,75, 4,20,	3,25
Igliczk. 6,25, 5,50, 4,65, 3,20, 2,80, 1,95,	1,75
z mankiet. 5,25, 4,75, 4,30, 3,90, 3,40,	2,95
damskie i męskie skórk. z podsz. od	7,50
„ glacé od 6,50 nappa od	8,25
„ krem. do prania w wodzie	13,—

Rękawiczki dziecięce

z podszewką 3,45, 2,80,	1,45
wełniane . . 5,35, 3,80, 3,25, 2,50,	2.—
podwójne 4,45,	3,25
trykot. z podszewką . 3,45, 2,80,	1,45
dziecięce nappa na podszewce .	6,—

Rękawiczki męskie duńskie do prania w wielkim wyborze!

STANISŁAW SCHULZ

Specjalny Magazyn Towarów Krótkich i Galanteryjnych

Poznań - Stary Rynek 80/82. Pw 7795 57.989

W Krajowym Zakładzie Psychjatrycznym w Kocborowie pod Starogardem na Pomorzu wakuje od 1. I. 1931 r. posada

kucharza wzgl. kucharki.

Osoby posiadające praktykę, mogą się zgłosić piśmiennie, dołączając życiorys z fotografją wraz z odpisami świadectw, do Dyrekcji Zakładu. dw 2354

Telefon **Świeże śledzie** 50-05

w 26784 w skrzyniach centnarowych poleca

F. Ziółkowski — Przemysł rybny — Poznań-Zawady.

7. N. 10/29. **I CHWAŁA** W sprawie odroczenia wypłat **firmie: „Telesfor Górny w Kruszwicy, handel bławatów i towarów krótkich"**, uchyla się odroczenie wypłat firmie „Telesfor Górny w Kruszwicy, handel bławatów i towarów krótkich", własność kupca Telesfora Górnego w Kruszwicy. Inowrocław, dnia 10 października 1930 r. **Sąd Powiatowy.** nw 3500

DZIŚ 6 stopni MROZU!

NATYCHMIAST trzeba kupić coś ciepłego!

DLA PAŃ:
pullovery dam. od 7,95
pończochy wełniane od 6.95
garsonki . . . . od 22,50
staniczki pół-wełn. 5,20

DLA PANÓW:
pullovery . . . . od 4,95
skarpetki wełn. . . od 2,50
skarpetki niciane . od 0,65
kalesony pół wełn. od 6,10
szale wełn. . . . . od 1,65

DLA DZIECI:
pullovery . . . od 3,95
rękawiczki skórkowe na flaneli . . od 6,00
garnituriki z czepiem futerkiem . . . od 3,10

Dobrowolski

Pocztowa 4 wydaje GRATIS piękne ścienne kalendarze przy zakupie ponad 8 zł.

ow 58

Wyciąć i zachować!

Zmiana telefonu

Obecnie osięgnąć nas można telefonicznie pod nr.

1144

Poznański Dom Komisowy

ul. Dominikańska 3.

Pw 7765-51,56

Najmilszy podarek dla Pań!

wszechświatowej sławy kosmetyki

ELISABETH ARDEN

LONDYN — PARYŻ — NEW YORK

do nabycia tylko Pw 7675-50,100

w Perfumerii J. Domicz

Poznań, plac Wolności 7.

Nie zawiodą się

te Panie, które stale codziennie używają Kremu Simon'a.

Krem ten wygładza wybiela i odżywia skórę, zapobiega zmarszczkom i daje cudowną cerę

Swe światowe powodzenie od lat 70-ciu zawdzięcza Crème Simon nie zwykle starannemu przygotowaniu. Jest on polecany przez lekarzy.

Crème Simon jest niezrównany.

ow 6022

CRÈME SIMON

Paris

Magazyn obuwia

w najlepszem położeniu m. Gdyni

największy na miejscu

od lat dobrze zaprowadzony i prosperujący, komfortowo urządzony, 2 duże okna wystawowe, sprzedam li tylko z powodu ciężkiej choroby. Zgłoszenia poważnych reflektantów z większą gotówką przyjmuje **Feliks Skrzypnik, Gdynia, Rynek Kaszubski.** nw 5 902

Gdy gra dziad podwórzowy
Znosisz straszne udręki,
Wyskakując ze skóry!

— — — — — — — —

Kup aparat radjowy
Dobry, tani u **„EMKI"**
Głos usłyszysz **Kiepury**

Uwaga! jeszcze tylko dwa dni taniej sprzedaży anodówek — proszę korzystać! Ceny poniższe są przekonywujące! 60 v. zł 8 — 90 v. zł 12 — 100 v. zł 13,50 120 v. zł 16,50 — 150 v. zł 21,50. Baterie kieszonkowe 50 gr — 3-lampowe aparaty radjowe od zł 50.

Polecamy stosowne podarki gwiazdkowe:

płyty gramofonowe od 3,90 — gramofony, aparaty fotograficzne oraz praktyczne aparaty elektryczne jak żelazka do prasowania, czajniki i t. p. — Modernizacja aparatów radjowych. — Naprawa słuchawek!

„EMKA" Zakłady elektryczne i fotograficzne Właśc. **Marjan Włodarczak**

Poznań — ul. Wrocławska 30 — Telefon 3683

Pp 7772-51,32

Zakopane pensjonat **„Bajadera"**

przy ul. Zamojskiego, nowy komfortowy z centr. ogrzewaniem zimna i gorąca woda bieżąca, kuchnia wyborowa, ceny przystępne otwarty z dn. 15 grudnia pod osobistym zarządem **Aleksandry Smolarskiej.**

zw 26492

Łóżka żelazne

Kuchnie westfalskie
Piece żelazne
Maszyny do prania
Magle domowe
Wyżymaczki do bielizny
Wanny do prania
Wagi decymalne
Okucia budowlane

poleca korzystnie

JAN DEIERLING

skład żelaza

Poznań, Szkolna 3

Telefon 35-18, 35-43.

Pw 7792-51,55

Przenośne piecyki kaflane

Marki „Standard" w rozmaitych wielkościach po znacznie zniżonych cenach dostarcza ewtl. loko pomieszkanie **M. Perkiewicz Zakłady Ceramiczne Ludwikowo, p. Mosina Składnica Poznań, Składowa 4 Gdynia Szosa Gdańska. Tel Mosina nr. 1, Gdynia 18-58.** Pw 7866-49 205

Do wynajęcia zaraz

lokal handlowo-biurowy

bezpośrednio od właściciela przy ul. Sew. Mielżyńskiego 2. składający się z 12 pokoi, 2 większych sal, skarbca, tresoru, z osobnem wejściem i centralnem ogrzewaniem. Wiadomość telefon 52-51. zw 26164

LOKALE NA BIURA HANDLOWE

do wynajęcia

od 1 stycznia 1931 r. przy ul. Dąbrowskiego, narożnik ul. Mickiewicza w Poznaniu.

Biura składają się z 3-pokojowych kompletów, o powierzchni od 100-200 m², które ewtl. można z sobą dowolnie łączyć. Gmach jest wyposażony w nowoczesne wymagania techniczne, centralne ogrzewanie i dźwig międzypiętrowy. Zgłoszenia przyjmuje

Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych

Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 2.

Pw 7768-50,148

Właściciel nieruchomości Mikołaj Kasprowicz z Poznania, ul. Matejki 7, zast. przez adwokata Cichowicza w Poznaniu, wniósł o wywołanie celem wykluczenia wierzyciela hipotecznego odnośnie do hipoteki zapisanej w księdze wieczystej Poznań-Jeżyce tom 38, wykaz l. 958, w dziale III, pod l. bież. wpisu 11, w kwocie 372 05 Mk. na rzecz Marji Rubach z domu Burszta w Lesznie. Wierzyciela hipotecznego wzywa się, aby się zgłosił w tut. Sądzie, pokój 69, najpóźniej w terminie wywoławczym, wyznaczonym na dzień 4 lutego 1931 r., godz. 12, i zgłosił swoje prawa do wspomnianej hipoteki, gdyż w przeciwnym wypadku zostanie ze swojemi prawami wykluczony. Poznań, 6 grudnia 1930 r. **Sąd Powiatowy.** nw 5 262

L. cz. 1. K. 2/30. **PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Ciszy powiat Chodzież** i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Cisza tom I, l. karty nr. 4, na imię obywatela ziemskiego Franciszka Średnickiego w Poznaniu, ul. Prusa 17, zostanie w drodze egzekucji przymusowej **dnia 26 lutego 1931 r. o godzinie 10 przed połudn. wystawiona na przetarg** w niżej oznaczonym Sądzie Grodzkim, pokój nr. 1. Nieruchomość o powierzchni 106.54.33 ha. składa się z roli drzewostanu, łąki, wody, ogrodu, podwórza i zabudowanej nieruchomości. — Czysty dochód jako podstawa podatku gruntowego wynosi 124,70 tal., wartość użytkowa jako podstawa podatku budynkowego wynosi 306 mk. Tabelę i wyciągi katastralne można przejrzeć w sekretarjacie sądowym. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 24 lutego 1930 r. Chodzież, dnia 15 grudnia 1930 r. **Sąd Powiatowy.** nw 5 569

3 K 26/30. **PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Parchaniu pow. Inowrocław** i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Parchanie, k. 21 i k. 25, na imię Stanisława Kamedulskiego, zostanie **dnia 11 marca 1931 r. o godz. 10 przed południem** w drodze egzekucji wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 33 Nieruchomość Parchanie k. 21 składa się z roli i łąki, powierzchni 15 ha. 78 a. 36 m², czysty dochód z gruntu 63—93 tal. Nieruchomość Parchanie k. 25 składa się z domu mieszkalnego z podwórzem, stajni, stodoły, spichlerza z chlewem i remizą, domu mieszkalnego komorniczego itd Powierzchni 15 ha. 78 a. 36 m². Roczna wartość użytkowa mieszkań wynosi 195 mk., czysty dochód z gruntu 88.92 tal. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 10 października 1930 r. Niniejszem wzywa się wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione, aby się z niemi zgłosili najpóźniej w dniu przetargu, przed wezwaniem do wnoszenia ofert i prawa te uprawdopodobnili, gdyby wierzyciel im przeczył W razie niezastosowania się do powyższego wezwania, prawa te przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione, a przy rozdziale ceny kupna dopiero po roszczeniu wierzyciela i innych prawach. Zaleca się dwa tygodnie przed terminem podać na piśmie albo do protokółu sekretarza sądowego dokładne obliczenie swych roszczeń w kapitale, odsetkach, kosztach wypowiedzenia i kosztach sądowego dochodzenia swych praw, oraz oznaczyć pierwszeństwo, którego się żąda. Tych, którym służy prawo sprzeciwienia się przetargowi, wzywa się, aby przed udzieleniem przybicia targu postarali się o umorzenie lub zawieszenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić się będzie zamiast do nieruchomości, tylko do uzyskanej ceny kupna. Inowrocław, dnia 28 października 1930 roku. **Sąd Powiatowy.** nw 5 563

PRZETARG PUBLICZNY

Wydział Powiatowy w Kościanie ogłasza niniejszem przetarg publiczny na dostawę większej ilości

kamieni na tłuczeń i żwiru

do utrzymania dróg loco wagon stacji Kolei Państwowej Kościan lub dla gmin w powiecie loco droga umocniona.

Warunki dostawy wyłożone są do wglądu w Powiatowym Zarządzie Drogowym w Kościanie (Starostwo pokój 18). Warunki płatności według umowy.

Piśmienne i zapieczętowane oferty składać należy do dnia 22 grudnia 1930 r w wyżej wymienionym Urzędzie, w którym to dniu o godz 10-tej przed południem, dokona się otwarcia tychże w biurze Powiatowego Zarządu Drogowego. Prawo wolnego wyboru oferenta zastrzega się. nw 5 561 **Wydział Powiatowy w Kościanie.**

Licytacja przepadłych fantów

odbędzie się w piątek, dnia 19 b. m., o godzinie 11-tej przed południem.

Giełda handlowa — Lombard

ul. Stawna 13 Pw 7794-57 837 **Telefon 28-08.**

PRZETARG PRZYMUSOWY

W środę, dnia 17 b. m, o godz. 11 i pół, w mojem biurze przy ul. Szamarzewskiego 36, sprzedawać będę najwięcej dającemu za gotówkę:

2 książki p. t. Hagers Handbuch der Pharmazeutischen Praxis. nw 5 645

Daroszewski, kom sądowy, Poznań, Szamarzewskiego 36.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, 19 grudnia 1930 r., o godz. 11-tej, ul. Skarbowa 4, I., sprzedam publicznie, najwięcej dającemu:

maszynę do pisania, 2 biurka z krzesłami, kasę żelazną i stół. nw 5 643

W. Trzeciak, kom sąd. Poznań, ul. Młyńska 3, tel. 51-18.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, 19 grudnia 1930 r., o godz 12-tej, ul. Składowa 11, sprzedam publicznie najwięcej dającemu:

aparat 3-lamp. i głośnik radjowy. nw 5 642

W. Trzeciak, kom. sąd. Poznań, ul. Młyńska 3, tel. 51 18.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 19 grudnia 1930 r., o godz. 10-tej przy ul. Małe Garbary 9, na placu spedytora Stachowskiego, sprzedam najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą:

nasamprzód motocykl marki Douglas PZ. 46102 siły 8 Km., następnie w wielkich ilościach różnego rodzaju trzewiki męskie, damskie i dziecięce, półbuciki damskie lakowe i różnokolorowe skórkowe, ponadto kamelowe wyłogi, trzewiki wysokie, damskie filcowe z obsadą skórzaną, półbuty męskie i półbuciki damskie beżowe, śniegowce damskie czarne i dziecięce, prunelki, sandałki, ludowe dziecięce i wiele innych różnego rodzaju. nw 5 641

Sprzedaż odbędzie się napewno.

Krawczyk, kom. sądowy, ul. Dąbrówki 14.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, dnia 20 b. m., o godz. 10-tej, sprzedawać będę w Granowie, „Młyn parowy", za gotówkę:

szafę żelazną, maszynę do pisania i urządzenie biurowe, 36 ctr. ospy pszennej, 42 ctr. ospy żytniej, 82 ctr. mąki pszennej, 18 ctr mąki gryzowej, ca 300 ctr. żyta, 3 konie robocze, 4 pary szorów roboczych, 2 pary szorów wyjazdowych, 3 wozy (hele), platformę, dwa wozy pojazdowe, 2 tuczniki, 10 gęsi, fortepian, bufet, kredens, 14 krzeseł, 5 obrazów i całe urządzenie pokoju jadalnego, biurko z fotelem, kanapę, 2 fotele, szafę do książek, dywan, radjo-aparat i całe urządzenie pokoju męskiego, 2 łóżka z materacami, pierzynami i spodkami i całe urządzenie pokoju sypialnego, szafę, futro oposowe i wiele innych rzeczy do gospodarstwa domowego. nw 5 646

Czub, kom. sądowy z pol. w Grodzisku.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, dnia 18. 12. 1930 r., o godz. 10 30. przy ul. Wielkiej 25 w podwórzu sprzedam najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą:

maszynę siodlarską Adler ciężką do szorów i prac siodlarskich, maszynę czółenkową do czapek z rączka. maszynę trykotarską „Sander-Graff" 10-85, wirówkę „Dürkopp" na zapęd elektryczny, 3 wirówki „Dürkopp" R. A. 300 litrów, wirówkę R. A. 200 litrów, wirówkę R. A. 120 litrów, wirówkę „Dürkopp" Alpina 90 litrów, wirówkę „Titania" 300 litrów, wirówkę „Titania" D. E. A. 75 litrów. nw 5 638

Przetarg odbędzie się napewno. Obejrzeć można pół godziny przed przetargiem.

Krawczyk, kom. sąd. Poznań, ul. Dąbrówki 14, tel. 75-71.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

Nagłe ogłoszenia

wieczorem po zamknięciu ekspedycji (godz. 18,30) do wydania **tylko porannego** przyjmuje portjernia. Wejście bramą św. Marcin 70 — dzwonek nocny przy bramie na prawo. Telefon portjerni nr. 35-25

Portjernia nie jest upoważniona do przyjmowania ogłoszeń do wydania wieczornego.

1 SPRZEDAŻE

Koń
na biegunach Tama Garbarska 26, skład, D. Szmytkowski. zdw 48 829

Sprzedam
w Inowrocławiu skład kolonjalny, dobrze prosperujący przy głównej ulicy z urządzeniem i przyległą ubikacją, w której był wyszynk. Do tego 3 pokoje i kuchnia. Zgłoszenia do Fr. Konieczny, Inowrocław Dworcowa 52. zdw 48 851

Na prowincji
Wielkopolski, w mieście powiatowem, gdzie gimnazjum i wszystkie inne uczelnie jest sklep (skład) obszerny z mieszkaniem. 2 duże okna wystawowe przy głównej ruchliwej ulicy z powodu choroby zaraz do sprzedania. Gotówki potrzeba 12 do 15 000 zł Zgłoszenia do Kurjera zdw 48 850

Zakład fryzjerski
damsko-męski, dobrze prosperujący z mieszkaniem do sprzedania z powodu zmiany Królewska Huta, Rynek 22. Kuczmierczyk zdw 48 844

Na raty! Podarki gwiazdkowe
za bonem Kredyt lub Szatniówka. Serwisy kawowe od 9.50, serwisy obiadowe od 29 kryształy lampy, noże i widelce, łóżka metalowe „Serwis", W. Ziętek, Poznań, 27 Grudnia 2. Pw 7 790 51.57

Brylanty okazyjnie
zegarki, wszelka biżuterja najtańsze źródło zakupu. Zygmunt Kutzner, św. Marcin 50 (narożny dom ul. Kantaka). zdw 48 830

Karakułowa
etola, Pocztowa 11, parter, prawo, II. drzwi. zdw 48 912

Ochraniaj ubrania suknie
polecamy jako praktyczne podarki gwiazdkowe płaszcze ochronne dla wszystkich zawodów oraz fartuchy damskie do pracy domowej Ceny fabryczne Specjalny Skład Odzieży Zawodowej B Hildebrandt, ul Pocztowa 33, blisko Starego Rynku Pw 7 695-51.19

Maszynę
damską sprzedam Drużbackiej 1, II. lewo. zdw 48 718/9

Sprzedam
maszynę damską oraz przyjmuje naprawy. Warsztat Szamarzewskiego 31. zdw 48 716/7

Skórki
blamy, futra męskie, ceny hurtowe Hankiewicz, Wielka 9, wchód Szewska. zdw 48 792/3

Klubowy
garnitur, inne meble, tanio sprzedam. Staszica 14, skład komisowy. zdw 48 694/5

Kanarki
śpiewaki od 13 zł, samiczki 4. — Borzyński, Górna Wilda 65. zdw 48 875-6

Lustro
szlifowane, duże w pięknej ramie, polerowane, z stolikiem 75 zł zamiast 130 zł, najtaniej sprzedaje gdyż z pierwszej ręki. Wytwornia luster, szlifiernia szkła, Wielkie Garbary 14. zdw 48 891-2

Gramofony Płyty gramofonowe mechanizmy
ceny najniższe Feliks Bałoń, ul. Woźna 12. Pw 7483/4 49.139/40

Zabawek
wózeczków, lalek wybór Kraszewskiego 11 „Światek dziecięcy". zdw 48 561

Domek
nowy 4 ubikacjami, morga ziemi, przy dworcu w mieście godzinę od Poznania, wpłaty 3—4 000 zł z powodu wyjazdu sprzeda tanio właściciel. Adres wskaże Kurjer zdw 48 630

4 kilometry
szyn kolejki polnej korzystnie do nabycia. R. Gruszczyński, Przemysłowa 22 hurtownia surowców. zdw 48 807

Radjo
3 lampowe z głośnikiem i akumulatorem tanio sprzedam. — Szkolna 7-8, II., prawo. zdw 48 752

Samochód
ciężarowy 1½ tonny korzystnie na sprzedaż. Dąbrowskiego 80. zdw 48 748

Koncesja
samochodowa na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 48 747

Pończochy
piękne, dobre, tanie. A. Szymański, Poznań, św Marcin 1, specjalny skład pończoch Pw 5 952/53-43 18 21

Pianino
zagraniczne, jak nowe korzystnie sprzedam. Rom. Szymańskiego 2, II., prawo. zdw 48 771

Skład
śródmieście, odpowiedni na każdą branże, odstąpię. — Adres wskaże Kurjer zdw 48 770

Futro
męskie, książki sprzedam, Matejki 45, II. lewo. zdw 48 627

Restauracja
z przyległem mieszkaniem ruchliwa ulica za zł 5 000 oddam Raczkiewicz, ul. Dąbrowskiego 83 85, biuro Baranek. zdw 48 620

Smoking
średnią figurę tanio na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 48 618

Szafa
żelazna tanio na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 48 616

Wodomierz
sprzedam. Kurjer zdw 48 615

Niebywała
okazja. Rower i akwarjum bardzo tanio sprzedam. Oferty Kurjer zdw 48 614

Skład kolonjalny
towary, urządzenie, mieszkanie 3 500 zł sprzedam. Dzierżawa 80 złotych. Tylkowski, Bydgoszcz, Pomorska 40 zdw 48 613

Fortepian
dobrze utrzymany tanio. Kwiatowa 13, II. lewo. zdw 48 608

Gabinet
jasny dąb, biurko, szafę, stół, klub, fotele, także 2 łóżka, szafę stolik, stół kuchenny sprzedam. Informacje telefon 59-38. zdw 48 591

Mahonie
4 fotele, stół sprzedam Informacje telefon 59 38. zdw 48 590

Okazja!
Sypialnię dębowo fornierowaną nową, tanio sprzedam. Grobla 30 II., lewo. zdw 48 778

Nowootwarty skład
towarów kolonjalnych T. Sobkowiak, Wrocławska 38 poleca się przy zapotrzebowaniach świątecznych. Magiel do dyspozycji Szan. Klienteli. Pw 7 774-51.17

Skład
drzewa opałowego, węgli oraz materjału budowlanego, obszerne szopy, Leszno, blisko dworca, najlepsze położenie natychmiast korzystnie na sprzedaż, objęcie 7 000—8 000. Jan Balon, Leszno, Dworcowa 23. nw 6 025

Torebki
nesesery, manicury parasole, laski najtaniej W. Stefański, Poznań, Stary Rynek 54 przy ul. Jezuickiej. Pw 7 415/8-49.52/3

Łóżeczko
żelazne, białe z materacem sprzedam. Tapicer, Dąbrowskiego 24 zdw 48 738

Klubowy
garnitur, elegancki, jak nowy sprzedam 320. Wielkie Garbary 18, II., lewo. zdw 48 816

Urządzenie
nadające się do kawiarni wzgl. delikatesów na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 48 819

Wózek
dziecięcy duży, łóżko żelazne materacem, płaszcz zimowy męski na sprzedaż. Żupańskiego 13 a, III. prawo, od 16 do 18 godz. zdw 48 707

Zakład fryzjerski
z mieszkaniem. Hurtownia dla fryzjerów, św. Marcin. zdw 48 886

Gwiazdka! Gwiazdka! Fabryka Ina
Mickiewicza 15, tel. 7660, poleca swoje łóżka żel., materace pat., tapczany, poduszki wyścielane po cenach bezkonkurencyjnych. — Skład fabryczny: Adam Jandy, Rynek 91 wchód Wroniecka, tel. 5608. zdw 48 885

Pianino
pierwszorzędne 1 600 zł. Ratajczaka 17, II., od 1—4. zdw 48 884

Wysprzedaż
całkowita fartuchów szkolnych, swetrów, pulowerów, garsonek, parasoli i zabawek. Warszawski Skład Fabryczny Jadwiga Podbielska Poznań, Wielkie Garbary 40 narożnik Wodnej. zdw 48 882

Bemberga
pończochy 3.25, prima Bemberga 5.90, jedwabne do prania 1.60, 2.25, prima Fildecosse 3 80. Warszawski Skład Fabryczny Jadwiga Podbielska, Poznań, Wielkie Garbary 40 narożnik Wodnej. zdw 48 881

Samochód
„Adler", 6 osobowy, nadający się dla rzeźnika w bardzo dobrym stanie korzystnie sprzedam. Zgłoszenia tel. 7065. zdw 48 880

Dom
w Poznaniu sprzedam. Gotówki potrzeba 24 000. Wiadomość: Matejki 7, u p. Mozer. zdw 48 888

Parcela
budowlana 800 kwm. przy Marszałka Focha (Łazarz). Zgłoszenia do Kurjera zdw 48 887

Skład
kolonjalny z mieszkaniem! Adres wskaże Kurjer zdw 48 785

SCHUBERT i ADAMCZEWSKI

Sprzedaż gwiazdkowa
trwa do dnia 21. bm. Velour Chiffon czarny zł 35.—; 48.—; 53.—; na suknie i okrycia Lindener-Velvet na kapelusze 5.50; Pa Velvet na suknie 9.50; Lindener-Velvet 80 i 90 cm 14.50; 17.50; 22.50; 24.50. Przyjmujemy asygnaty Tow. „Kredyt". Pw 7 658

Wózek
lalkowy sprzedam. Św. Wojciech 28, parter, prawo. zdw 48 774

Aparat
do kawy Polexpres, mało używany na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 48 818

Mandola
na sprzedaż. Dąbrowskiego 23, cukiernia. zdw 48 794

Pianino
czarne, zagraniczne, jak nowe za bezcen, lub zamienię. Strzelecka 26, III., prawo. zdw 48 790

Jadalnię
sypialnię z pierwszej ręki 20% taniej, dogodna spłata. Stolarnia, Szyperska 3. zdw 48 802

Koncesję
na dorożkę sprzedam natychmiast. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 874

Wózek
dziecięcy duży, biały sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 48 782

Pracownia
obuwia z powodu choroby korzystnie na sprzedaż. Wskaże Kurjer zdw 48 860

Fortepian
palisandrowy, krótki sprzedam Kwiatowa 13, II., lewo zdw 48 862

Kolonjalkę
urządzeniem towarem, obrót dzienny 400 złotych, wskaże Michalak, Wierzbięcice 41, restauracja. zdw 48 840

Wysprzedaję
tanio serwisy niewykupione Malarnia Porcelany, Poznań, Czartorja 8. zdw 48 859

Maszyna
do pisania Remington tanio. Dutkiewicz, Chwaliszewo 70. zdw 48 856

Maszynę
do szycia damską Singera, okrągłe czołenko, w bardzo dobrym stanie tanio sprzedam. Wolnica 45, I., lewo. zdw 48 872

Zamienię
motocykl na radjo. Dąbrowskiego 4 zdw 48 636

Pianino
jak nowe oddam. Wierzbięcice 6, II. prawo. zdw 48 634

Z
powodu wyjazdu sprzedam jadalnię i kuchnię. Oglądać można pomiędzy 11—3. Wrocławska 19 III front. zdw 48 633

Sypialnie
duże z lustrami marmurem od 850 zł sprzedaje Stolarnia mebli Kwiatowa 6. zdw 48 632

Pokrowce
na chłodnice siedzenia opony itp. oraz kufry samochodowe wykonuje Kruk Patr Jackowskiego 11 zdw 48 753

Skrzynie
nowe tanio na sprzedaż. Pl. Sapieżyński 8, w podwórzu, lewo. zdw 48 760

Radjoaparat
4 lampkowy z głośnikiem w dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 754

Kożuch
do wyjazdu korzystnie sprzedam Adres wskaże Kurjer zdw 48 631

Karakułowe
futro, kołnierz popielice sprzedam tanio. Hajcowa, Górna Wilda 28, I. piętro, prawo. zdw 48 763

Płaszcze damskie
Każda Pani oszczędzi dużo pieniędzy kupując płaszcz damski wprost w fabryce konfekcji damskiej W. Kowalski i S-ka Poznań Wielkie Garbary 22 dział miarowy. Pw 7643-57.801

Zaraz
interes kolonjalny połączony z handlem win. pełnym wyszynkiem i mieszkaniem od 27 lat dobrze prosperujący (w mieście pow. gimnazjum 4 szkoły, wojsko) do objęcia ca. 15 000 zł. Oferty Kurjer zdw 48 642

Fryzjernia
z mieszkaniem z powodu wyjazdu okazyjnie na sprzedaż Zgłoszenia do Kurjera zdw 48 650

Zakład fryzjerski
zaraz na sprzedaż. Cena podług ugody 1 300 mieszkańców Pieczkowo, pow. Środa, stacja Orzechowo. zdw 48 644

Stół
dęb. 12 osob., obraz Boga Rodz. okrągły, piecyk gaz., szafę lodową, obraz do jadalni sprzedam. Łąkowa 13, II. front. zdw 48 690

Tysiąc p. „Bemberg"
pończoch oddamy detalicznie po cenie fabrycznej tylko 10 dni. Hurtownia Pończoch „Atlantic", ul. Wrocławska 15, I. p. zdw 48 854

Sprzedam
skład rzeźnicki w pełnym biegu, zapędem i większem mieszkaniem Matecki, Rybaki 20 a. zdw 48 682

Powielacz
„Wtór", nowy, tanio sprzedam Hotel Europejski, 5—7 wiecz. zdw 48 671

Drezyna
oraz sanki krzesełkowe Małeckiego 8, I. zdw 48 711

Kufry
samowar. Adres Kurjer zdw 48 709

Szczeniaki
foksteriery wilczki 18 zł. Wierzbięcice 28, parter, prawo zdw 48 576

Sygnety
herby monogramy na kamieniach i metalach Ceny niskie. T. Gasiorowski, św Marcin 34 telefon 55 28 dw 2 158

Futra
Posiadam wielki wybór karakułowych z całych skór od 1 600, źrebce w różnych kolorach od 550 popielice 1.100, krety, piżmowce, tchórze 1 050 różnego rodzaju futra pierwszorzędnej jakości oraz skóry blamy, wydry, po cenach niskich gwiazdkowych. Łajewski, Poznań, Fredry 1. zdw 48 582

Starożytności
oraz przedmiotów okazyjnych wielki wybór Ceny okazyjne Antykwarnia Braci Pióro Aleje Marcinkowskiego 28 Pw 6470-46.18

Wózek
dla lalki korzystnie. Woźna 13, III., prawo rw 12 554

Sygnety
z herbem w kamieniu i metalu poleca St Frankowski, Fr Ratajczaka 1 telefon 55 52 Pw 7 470-49.99

Samochody
Okazyjna sprzedaż nowych i używanych samochodów części drzwiowych karetek Forda nowego typu A Miejsce szofera oddzielone oszklenia przegródka Dogodne warunki Autoruch Sp z ogr odp. w Poznaniu fabryka karoserji autobusowych ciężarowych ambulansowych i t d Specjalność warsztatów Naprawa Fordów Ul Marszałka Focha nar ul Palacz tel 77 75 Pw 6 537 46.196

Kiosk
na przedmieściu Poznania dobrze zaprowadzony sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 705

Parcele
Łazarzu Jeżycach, Ławicy, Winiarach, Szelągu, Ratajach, Wildzie, Dębcu okazyjnie tanio sprzedamy. „Biuro Techniczno-Agrarne, plac Wolności 9. zdw 48 734

Cukiernicy
książkę fachową korzystnie oddam. Małeckiego 4, skład. zdw 48 728

59 złotych
kompletny serwis obiadowy, dobra porcelana, 12 osobowy 39 — złotych kompletny serwis obiadowy, porcelana, 6 osobowy — 8½ złotego garnitur kawowy — 7½ złotego kompletny garnitur na umywalnie — Prezenty gwiazdkowe zupełnie tanio sprzedaje każdemu jedynie tylko Hurtownia Porcelany Wroniecka 24, podwórze — niedziela otwarta. zdw 48 759

Samochód
nowy, ciężarowy, 1½ tonnowy na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 48 259

Piece
kuchenki kaflowe przenośne ustawieniem poleca Milich, Dolna Wilda 21. zdw 47 839

Pierścienie
brylanty, zegarki i biżuterje poleca najkorzystniej znana fachowa firma Stefan Hubert Poznań, św Marcin 45 tel 1455 vis-à vis Hotelu Continental nw 5 927

Większą
ilość beczek składowych i transportowych rozmaitych pojemności w dobrym stanie mam do oddania. Oferty do Kurjera rw 12 508

Skład
kolonjalny, powiat Nowy Tomyśl na korzystnych warunkach na sprzedaż, dobrze zaprowadzony Oferty Kurjer zdw 47 882

5 KUPNA

Brylanty
złoto, srebro itd kupuje F Tarkowska Poznań Pl Wolności 11 Pw 5 464

Sanki
konne 4 osobowe kupię natychmiast. Oferty Kurjer zdw 48 780/1

Kupię
koncesję samochodową. Zgłoszenia do Kurjera zdw 48 687

Motocykl
używany kupię. Oferty Kurjer zdw 48 678

Pedałówkę
(bostonkę) kupię. Oferty Kurjer zdw 48 677

Pianino
w dobrym stanie kupię. Pelagja Nadolska, Bugaj, poczta Koźminiec. zdw 48 744

Sklepu
lub sutereny poszukuję Agenci pożądani Kruczyński Szewska 9 zdw 48 720

Wannę
używaną kupię. Kurjer zdw 48 776

6 KAMIENICE

Kamienica
masywna, piętrowa z ogrodem za cenę 30 000 zł na sprzedaż. Dochód miesięczny 275 zł Gdzie? wskaże Kurjer zdw 48 848

Kamienicę
ul. Półwiejska za 140 000 wpłaty 65 000, dochód 19 400, reszta 6%. Małecki, Poznań, Rybaki 20a. zdw 48 806

Wille
w pobliżu Parku Wilsona cena 160 000 wpłaty 60 000 natychmiast sprzedam Biuro Handlowe, Kantaka 1, II. zdw 48 831

Kamienica
rynek, Jarocin, mieszkanie, skład wolne, sprzedam. Oferty Kurjer zdw 48 474

Administrację
domów obejmie doświadczony zawiadowca. Kancja Kurjer zdw 48 676

7 PIENIĄDZ

75.000 zł
poszukuję na I. hipotekę na kamienicę w Poznaniu przynoszącą 30 000. J. Koczorowski, Poznań, Wyspiańskiego 19, telefon 69-17 zdpw 48 599

20.000
poszukuję na hipotekę dam wysoki procent. Gwarancja pewna. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 597

Gospodarza
poszukuję gospodarstwo 60 morgowe, kaucja 2—3 000 zł. Zgłoszenia Tomczak, Poznań, Górna Wilda 67. zdw 48 825 6

Do 20 tys.
dam na hipotekę tytułem wynagrodzenia przyjmę ewentualnie posadę lub dom w administracji. Oferty Kurjer zdw 48 710

Poszukuję
wspólnika z kapitałem od 5 do 10 tysięcy zł dla uruchomienia poważnego przedsiębiorstwa w Poznaniu. Pieniądze będą zagwarantowane towarem trzykrotnej wartości Ewentualnie może być potraktowane jako pożyczka — Oferty „Par" 27 Grudnia 18 pod 58.395. Pw 7 776 58.395

500 zł
pożyczki na skład za dobry procent na 2 miesiące poszukuję — Oferty Kurjer Poznański zdw 48 828

Bufet
przy dużej ślizgawce na cały sezon do wynajęcia. Spis-zne zgłoszenia Kurjer zdw 48 827

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
jednopokojowe kuchnia z meblami za gotówkę do oddania Oferty Kurjer zdw 48 628

Mieszkanie
3 pokojowe słoneczne z łazienką, elektrycznością gaz ewentualnie z garażem w nowowybudowanej willi do objęcia. Zgłoszenia Załachowski, Górna Wilda 101. zdw 48 598

2 próżne pokoje
słoneczne z balkonem, centralne ogrzewanie, ul Matejki, odnajmę najchętniej solidnemu panu. — Oferty do Kurjera zdw 48 304

Dwupokojowe
centrum, słoneczne czyste odstąpię z przejęciem mebli dzierżawa 60 miesięcznie. Krygierowa św. Marcin 22. zdw 48 835

Mieszkania
5 pokojowe 3 pokojowe i dwupokojowe z kuchnią są wprost od gospodarza do wynajęcia Piotr Zwierzycki, Pobiedziska, Rynek 6 zdw 48 658

Mieszkania
po pokoju z kuchnią w Luboniu za 2 letnią dzierżawę 900 zł 3 pokoje z kuchnią 1 800 zł do wydzierżawienia Oferty Kurjer zdw 48 593/4

Pokój
kuchnię za dzierżawę. Górczynie wskaże Michalak, Wierzbięcice 41, restauracja. zdw 48 835-6

Pokój
kuchnia z meblami. Adres Kurjer zdw 48 432

Mieszkanie
jeden pokój duży z meblami odstąpię zaraz. Wskaże Kurjer zdw 48 765

Mieszkanie
czteropokojowe wskaże „Informator" Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 48 813

Mieszkanie
5 pokojowe z komfortem, centrum Poznania zaraz do wynajęcia wprost od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 803

Komfortowe
3 pokojowe centrum sprzedam. Oferty Kurjer zdw 48 863

Mieszkanie
1. 2. 3 4 5. 6 7 8 pokojowe do oddania. Wizowa Gwarnecka u p. Anosi. zdw 48 856

Mieszkania
2—8 pokojowe dzierżawa zgóry. Biuro Handlowe Kantaka 1 II. zdw 48 832

Do wynajęcia
7 pokojowe mieszkanie przy ul. Mickiewicza od Nowego Roku. Zgłoszenia pod zdw 48 846

9 SZUKA MIESZK

Mieszkania
2 lub 3 pokojowego w miejscowości do 40 km od Poznania niedaleko dworca poszukuje urzędnik od zaraz lub później Oferty z podaniem warunków zdw 48 704

Za mieszkanie
dwu lub trzypokojowe ewentualnie skład mieszkaniem dam forte pian na mosiężnej płycie wartości 2.500 zł. Oferty Kurjer zdw 48 586

3 pokoi
komfort, poszukuję właścicielka nieruchomości wprost, płaci wyższy czynsz miesięczny. Oferty Kurjer zdw 47 877

2—4
pokoi na prywatne mieszkanie poszukuje adwokat tylko od gospodarza, czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 48 657

Małżeństwo
bezdzietne poszukuje pokoju z kuchnią lub portjerstwa wprost od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 800

Mieszkania
4 pokojowego poszukuję od właściciela. Oferty Kurjer zdw 48 866

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
eleganckie 5 pokojowe mieszkanie bardzo słoneczne, z łazienką w centrum miasta na 2—3 pokojowe. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Grobla 25 a, parter prawo od godz. 15—18. zdw 47 979

11 POKOJE UMEBL.

Gimnazjastów
dwóch przyjmie poważna rodzina przy Placu Bernardyńskim — troskliwa opieka zapewniona i pomoc w naukach. Adres wskaże Kurjer zdw 47 347

Dwuosobowe
eleganckie utrzymaniem bez telefonem inteligencji. Chełmońskiego 21. I., lewo. zdw 47 583

Pokój
wynajmę dwom panom. Wyspiańskiego 21. IV. Grobelna. zdw 48 629

Pokój
centralne ogrzewanie dwom. Majewski. Słowackiego 31-33. wejście Prusa. zdw 48 772

Centrum
dwuosobowy wygodami. Składowa 1. II. wejście parter. zdw 48 749

Pokój
Jeżycka 43. I., prawo. zdw 48 584

Pokój
utrzymaniem lub bez. Tylkowski, Strzałowa 4. zdw 48 595

Pokój
czysty, słoneczny, elektryczność, inteligentnemu panu zaraz lub od 1 stycznia wynajmę. Matejki 7, III. prawo. zdw 48 651

Pokój
elegancki tylko dla pana. Wały Jana 11, parter, prawo. zdw 48 786

Pokój
2—3 osobom, elektr., ogrzewanie centralne. Poznańska 58a, parter, lewo. zdw 48 767-8

Dwuosobowy
frontowy dla panów po 25 zł. Krysztofiak. Strumykowa 34, przy Rynku Wildeckim. zdw 48 683

Pokój
frontowy, elektryczność, wynajmę. Skryta 1. I. prawo. zdw 48 667

Pokój
wynajmę słoneczny niekrępujący dwom osobom. Wrocławska 56. IV. zdw 48 664

Pokój frontowy
wysoki parter z elektrycznem światłem jest tanio zaraz do wynajęcia. Bukowska 31, pt. lewo. zdw 48 660

Mickiewicza 13
I. piętro, prawo. Czysty wygody dla solidnej, inteligentnej osoby. zdw 48 691

Dwa
pokoje osobne wejście. Mazur, Skarbowa 14. zdw 48 736

Wspólny
pokój. Rybaki 8. II., lewo. zdw 48 732

Pokój
Czesława 9. Piechowiakowa. zdw 48 730

Pokój
Pomorska, Zygmunta Starego 6. zdw 48 721

Pokój
wolny. Knaflewska. Seweryna Mielżyńskiego 5. front. zdw 48 741

Niekrępujący
salon frontowy elektryczność, panu przejezdnemu. Drygalska. Ratajczaka 9. zdw 48 714

Pokój
umeblowany dla pana Skarbowa 20. III., prawo zdw 48 713

Wspólny
pokój. Półwiejska 11. Olszewska. zdw 48 737

Pokój
umeblowany dla małżeństwa Dąbrowskiego 98. Lulka. jw 5 231

Elegancki
pokój z elektrycznością, centralnem ogrzewaniem. Poznańska 58a, II., lewo narożnik Mickiewicza. jw 5 232

Pokój
wejście klatki schodowej, elektryczność utrzymaniem. Łazarz. Maleckiego 27. III. zdw 48 639

Pokój
panu. Długa 13. III. lewo. zdw 48 610

Niekrępujący
zaraz. Kraszewskiego 12. III., prawo. jw 5 234

Pokój
niekrępujący, pościel pożądana, 1 stycznia. Kowalska. Wodna 8. zdw 48 742

Małżeństwu
lub panom pokój. Umińskiego 9, wejście 12. zdw 48 764

Elegancki
pokój dwom panom. Plac Sapieżyński 5. III., prawo. zdw 48 769

Pokój
od zaraz. Woźna 9. III., lewo. zdw 48 773

Pokój
wolny. Malkowska. Czesława 17 a parter. zdw 48 654

„Informator" poleca pokoje
Ratajczaka 15 (Pasaż) zdw 48 814

1 — 2 pokoje
od 1. 1. 31. wynajmę. Kaczmarek. Grochowe Łąki 3. zdw 48 797

Pokój
Półwiejska 38a. IV. zdw 48 796

Gimnazjastów — panów
wejście klatka schodowa. Kanałowa 15, pierwsze. zdw 48 788

Studentka
szuka wspólniczki. Jackowskiego 21. III., lewo. zdw 48 871

Jeżyce
eleganckie, słoneczne pokoje. — Adres wskaże Kurjer zdw 48 870

Czysty
elegancki pokój. Maleckiego 17. I., lewo. zdw 48 869

Wspólniczki
Rzeczypospolitej 2. III., lewo. zdw 48 865

Słowackiego
35. III., prawo, dwa pokoje wynajmę. zdw 48 824

Pokoik
elektryczność zaraz. Różana 4. III., prawo. zdw 48 823

Pokój
dwuosobowy. Działyńskich 8. II., lewo. zdw 48 812

Pokój
elektryczność korzystnie wynajmę. Plac Nowomiejski 5. 3 wejście. II., lewo. zdw 48 811

Pokój
frontowy 2 panów zaraz. Grobla 29a. I., lewo. zdw 48 810

12 SZUKA POKOJU

Pani
poszukuję pokoju czystego i miłego zaraz. Cena 50—60 złotych. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 612

Pani
poszukuje pokoju przedewszystkiem czystego, najchętniej na Łazarzu. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 609

Przyjezdny
pan poszukuje na Łazarzu czystego, zupełnie niekrępującego pokoju z elektr. Oferty z ceną Kurjer zdw 48 589

Młode
małżeństwo szuka jednego lub dwóch pokoi od stycznia. Zgłoszenia z podaniem warunków zdw 48 638

Student
poszukuje pokoju z utrzymaniem Cena Kurjer zdw 48 661

Pokoju
skromnego poszukuję. Oferty Kurjer zdw 48 696

Cichego
jasnego pokoju na Łazarzu szuka spokojna urzędniczka. Oferty Kurjer zdw 48 684

Pokoju
umeblowanego z osobnem wejściem (niekrępujący) w okolicy św. Marcin i Piekary poszukuję. Oferty Kurjer zdw 48 712

„Informator" poszukuje pokoi
Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 48 815

Pan
szuka skromn. pokoju niekrępujące wejście, od 1. Oferty cena Kurjer zdw 48 893

13 LOKALE

Skład
próżny, nadający się na filję rzeźnicką wprost od gospodarza potrzebny. Oferty Kurjer zdw 48 727

Skład
z pokojem nadający się na każdą branżę wydzierżawię korzystnie. Kossmann, Fredry 6. zdw 48 855-a

Biuro
dwa pokoje urządzone wejście klatka schodowa, zaraz wynajmę. Ratajczaka 9, I. prawo zdw 48 715

14 DZIERŻAWY

Ogrodnik
poszukuje 20—40 mórg dobrej ziemi z zabudowaniami blisko Poznania celem dzierżawy. Oferty Kurjer zdw 48 344

Gospodarstwa
30—40 mórg dobrej ziemi, blisko Poznania poszukuję celem dzierżawy. Oferty Kurjer zdw 48 345

Skład z urządzeniem
mieszkaniem 4 pokojowem od 20 lat bławaty i konfekcja męska od stycznia 1931 do wydzierżawienia Zgłoszenia Strzelnica Chodzież zdw 46 938

Restaurację
przy Poznaniu z pełnym koncesem z powodu choroby wydzierżawię. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 670

Skład
3 pokoje kuchnia, rynku, niedaleko Poznania tanio wydzierżawię. Kurjer zdw 48 775

Dom
masywny, 2 pokoje kuchnia, chlewy, 1 morga ogrodu owocowego, położony przy jeziorze Bnińskiem idealne miejsce na letnisko, dogodna komunikacja autobusowa „Poznań — Śrem" od 1. 1. 31. tanio wydzierżawię. Zgłoszenia Agencja Kurjera w Kórniku. nw 6 029

Piekarnia
w pełnym biegu zaraz korzystnie do wydzierżawienia lub sprzedania. W. Jądrzyk. Ostroróg. zdw 48 837

Rzeźnictwo
pierwszorzędny interes na miejscu z mieszkaniem i całkowitem urządzeniem od 1. III 31 r. do wydzierżawienia. Do objęcia urządzenia rzeźnickiego potrzeba 6 do 8 000 zł. Fr. Krakowski. Łasin (Pomorze). zdw 48 849

15 UZDROWISKA

Rabka
Willa Primavera pensjonat pierwszorzędny otwarty cały rok centralne ogrzewanie kąpiele solankowe w domu Telefon 20. zdw 45 040

Krynica
pensjonat „Lotos" w centum zdrojowiska, komfort nowoczesny, kuchnia wykwintna, na żądanie djetetyczna, ceny przystępne. zdp 40 653

Zakopane
pensjonat „Sienkiewiczówka" — Drowej Heleny Mrozowej tel. 277 poleca na sezon zimowy pokoje nowocześnie urządzone, kuchnia wykwintna. nw 5899

Zakopane
Willa „Obrochtówka" Chałubińskiego, kuchnia dobra obfita, ceny umiarkowane. nw 5 730

16 OSOBISTE

P. Czesławie
Dziękuję miły liścik. Byłam 13. 12. 7.30 plac Nowomiejski, niepoznaliśmy się. Proszę odpowiedź, odpiszę. Dyskrecja zapew. zdw 48 588

Haleczko
widziałem Cię jak weszłaś do Br Maclalli, ale dlaczego nie spojrzałaś na mnie Łobuz zdw 48 725 6

Poszukuję
świadków za wynagrodzeniem, którzy widzieli kradzenie desek z rozebranej szopy długości 1½ mtr. z parceli ul Łukaszewicza. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 697

Ostrzeżniel
Z długi mej żony Antoniny Sołtysiak z domu Szalczyk, zamieszkałej Dąbrowskiego 90. nie odpowiadam. Stefan Sołtysiak. Bukowska 5. jw 5 233

20 LICYTACJE

Licytacja przymusowa
Dnia 17 grudnia 1930 r. o godzinie 14-tej. Pocztowa 6, odbędzie się licytacja aparatów detektorowych i słuchawek. Urząd Telegraficzny. zdw 48 783

21 ZGUBY

Zgubiono
papiery wojskowe Franciszek Piechowiak, Poznań - Starołęka, św. Antoniego 40. zdw 48 787

Zgubiono
książeczkę wojskową. Wincenty Rydlak, Piotra Wawrzyniaka 7. zdpw 48 637

Skradzioną
książeczkę wojskową unieważniam Władysław Pokora Pozrań. Chwaliszewo 5 zdw 48 804 5

Zagubiono
książeczkę wojskową na nazwisko Józef Frasunkiewicz, ul. Fabryczna 21. zdw 48 666

Znalezione
pieniądze poniedziałek. 7 wieczór św. Marcin odebrać Wegner, Wodna 4. zdw 48 784

Zgubiono
2 książeczki rejestr. samochodu, znalazcę proszę o zwrot za wynagrodzeniem. Jan Okopiński. Pocztowa 1. zdw 47 572

Paczkę
zostawiłem w niedzielę w pociągu (2 kl.) przychodzącego do Poznania 21 45 ze strony Ostrowa. Łaskawego znalazcę uprasza się o podnie adresu do Kurjera zdw 48 611

Zgubiono
11. bm. portfel wykazem osobistym i pozwoleniem noszenia broni. Alfons Odya, Półwiejska 13. II., lewo. zdw 48 853

22 ROZMAITE

Oddam
roczne dziecko za własne Adres Kurjer zdw 48 305

Odnawiam
meble wszelkiego rodzaju (specjalność antyki) solidnie tanio oraz wymieniam za stare Stolarnia, Kopernika 3. zdwp 47 612

2,90 zł
powleczenia na poduszki na pościel od 8.80. poduszki strojne od 4 25 Podpłcia i komplety strojne po znacznie zniżonych cenach poleca Fabryka Bielizny J. Schubert, ul. Wrocławska 3 Pw 7481-49.114

Bańki
suche i cięte, bardzo pomocne w cierpieniach przystawiam. Ulica Negolewskich 10, pierwsze piętro, na lewo. zdw 48 319

Robótki Siostry Streich
św. Marcin 43, między Zamkiem a ulicą Gwarną i ul. Kantaka 4. II. piętro. Wielki wybór rysowanych i skończonych. Tw 740

Uczennica lub studentka
dobrej rodziny znajdzie w domu profesora we własnej willi — Jeżyce — utrzymanie i opiekę. — Oferty Kurjer zdw 48 601

Zakład kąpielowy
ul. Woźna 18, przy Starym Rynku poleca kąpiele parowe, wannienkowe oraz kąpiele wszelkiego rodzaju. zdw 48 600

Zakład fotograficzny
śródmieście Poznania zaraz sprzedam. Oferty Kurjer zdw 48 470

Sukienki
płaszcze szyje tanio. Sew. Mielżyńskiego 25 a. III. prawo. zdw 45 514

Pokój
wolny dam panu tylko solidnemu wzamian za prowadzenie książkowości. Oferty Kurjer zdw 48 649

Przyjmuję
wszelką bieliznę do szycia. Wielkie Garbary 5. Hamrol. zdw 48 700

Dziecko
przyjmę na wychowanie. Adres wskaże Kurjer zdw 48 722

Jasnowidz
Pewuki metapsychografolog wyjaśnia, rozwiązuje wszelkie najtrudniejsze sprawy. Woźna 18. III., prawo. zdw 48 889

Z powodu
likwidacji prosimy o odbiór oddanych do reparacji trzewików do dnia 20. bm. „Tempo", zakład zelowania. Romana Szymańskiego 1. zdw 48 801

Dziewczynkę
trzymiesięczną oddam w dobre ręce na wychowanie za wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 48 842

Gustownie
niedrogo wykonuję wszelką garderobę damską niemodne suknie modernizuję Półwiejska 26. III Kowalska. zdw 48 822

Zamienię
moje gospodarstwo 340 mórg na oberżę i 50 mórg roli lub gospodarstwo do 100 mórg R. Schliter Bydgoszcz 5. Pańska 2. Pw 7 786 63.805

Pismo
matrymonjalne, dobrze zaprowadzone, z powodu zmiany stosunków korzystnie do sprzedania. Oferty „Par", Poznań, 27 Grudnia 18 pod „Korzystnie" Pw 7 785 51.53

„Irnis"
Inst. Hig. Kosmetyczny
Piekary 5, telefon 25-91
Racjonalna kosmetyka. Ogólna higjena ciała. Odtłuszczanie: prafina i aparatem amerykańskim. Specjalny masaż i nagrzewanie na ischias, reumatyzm i artretyzm. Salon damski. Ondulacje wodną i zwykłą, manicure i pedicure etc. Zakład otwarty od 8.30 do 7.00. dw 2 267

23 OŻENKI

Wdowa
starsza, samotna pragnie poznać również starszego, samotnego wdowca. Cel matrymonjalny. — Oferty Kurjer zdw 48 645

Urzędniczka
lat 26, z mieszkaniem i gotówką, pragnie poznać inteligentnego pana w celu matrymonjalnym. Tylko poważne zgłoszenia do Kurjera zdw 48 686

Panna
blondynka lat 26, posiadająca cośkolwiek majątku poszukuje znajomości panów w celu matrymonjalnym. Poważne oferty proszę Kurjer zdw 48 689

Córka
profesora, lat 35, przystojna, praktycznie wykształcona, posiadająca 30.000 zł w gotówce chciałaby wyjść zamąż. Panowie oficerowie, profesorowie, lekarze zechcą złożyć swe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 48 693

Kawaler
na stanowisku szuka pań w celu matymonjalnym Oferty Kurjer zdw 48 708

Leśniczy
państwowy lat 35 wysoki szatyn zamożny znużony samotnością, szuka żony Może być biedna natomiast przystojna, zgrabna gospodarna. Pierwszeństwo mają blondynki Dyskrecja zapewniona Nieanonimowe zgłoszenia z fotografją do Kurjera zdw 48 843

Panna
przystojna własnem mieszkaniem Poznaniu wyjdzie zamąż za urzędnika państwowego 30—40 lat. Zgłoszenia nieanonimowe Kurjer zdw 48 861

Przystojna
brunetka, lat 30, bez majątku, na stałej posadzie, pozna przystojnego bruneta. Wdowcy nie wykluczeni Cel matrymonjalny Oferty fotografja Kurjer zdw 48 820

Pana
o stałym charakterze z zawodu piekarza cukiernika pragnie poznać celem ożenku młoda bogata panna, posiadająca własną realność liczącą około 60 000 zł wraz z piekarnią cukiernią. Panowie zechcą złożyć ofertę wraz z fotografją do Kurjera pod zdw 48 847

Rodzice
poszukują dla syna właściciela 350 mórg panny w młodszym wieku z majątkiem 10 20 000 zł. celem ożenku. Zgłoszenia „Par" Bydgoszcz pod „Przyszłość". Pw 7 787 63.804

24 NAUKA

Tanie kursy tańców
Opaliński. 27 Grudnia 19 II 6—9 zdw 47 292

Kursy stenografji
pisania na maszynach. Kantaka 1 II. zdw 47 934

Szkoła Tańców Antoszewskiego
Zielona 3. Pw 7477-49.142

Nauka
pisania na maszynach, metoda nowoczesna. Zapisy codziennie w firmie Block Brun w Poznaniu Plac Wolności 8. I. piętro. Pw 7 507 46 29

English lessons
Leçons de français
M. Dołgow, ulica 3 Maja 5. m. adwokata Bernsztejna. zdw 48 585

Poszukuję
nauczycielki języka francuskiego cena obojętna. Oferty Kurjer zdw 48 680

Szkoła Tańców Modernistycznych Jarosława Średzińskiego
zapisy każdego czasu. Strzelecka 3, parter, prawo. zdw 48 755

Trzy lekcje dwa tańce
Makowskiego Szkoła
prywatnie, zapisy św. Marcin 40 6—8. Pw 7 788-57.838

25 MUZYKA

Skrzypek
fortepianista potrzebni Zgłoszenia kino „Polonia", Górczyn, godziny 9—12. zdw 48 864

Skrzypek
poszukuje fortepianistki celem zgrania się Zgłoszenia do Kurjera zdw 48 868

26 ROZRYWKA

Gwiazdkowe książki
dla dzieci i dorosłych. Najładniejsze i najtańsze. Wielki wybór, ceny zniżone. „Książka - Antykwarjat", Woźna 12. zdw 48 758

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w ej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Ogrodnik
samotny, egzaminowany, dobre świadectwa po 5 latach praktyki, jako samodzielny, poszukuje stałej posady od Nowego Roku lub później. Zgłoszenia W. Szczegula, Grodzisk, Kolejowa 12. zdw 48 033

Służąca
uczciwa pracowita poszukuje posady z cośkolwiek gotowaniem Oferty do Kurjera zdw 47 937

Obuwnik
poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 48 499

Ogrodnik
obeznany wszechstronnie w swym zawodzie, specjalność kwiaciarstwo i szkółkarstwo szuka posady w większym majątku od 1 2. lub 1 3. jako kawaler lub żonaty. Oferty do Kurjera zdw 47 146

Stenotypistka
polsko - niemiecka z stenografją poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 48 360

Ogrodnik
kawaler, lat 28, poszukuje posady od 1 I. 31 Zgłoszenia do Kurjera zdw 47 992

Bufetowa
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 48 554

Oficer
emeryt lat 44, nauczyciel gimnazjalny, historyk poszukuje zajęcia w Poznaniu: w szkole redakcji, biurze lub tym podobne. — Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 48 573

Posługaczka
uczciwa z dobremi poleceniami poszukuje posługi w śródmieściu. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 367

Zecer
znajdzie dobrą i stałą pracę za pożyczkę zł 1 000 Oferty Kurjer zdw 48 553

Dzielna
ekspedjentka z branży cukierniczo-piekarskiej dobrze polecona szuka posady. Kurjer zdw 48 624

Pokojowa
poszukuje posady, posiada dobre świadectwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 623

Fryzjerka
młoda zmieni posadę. Zgłoszenia Agentura Kurjera Poznańskiego Leszno. Komeniusza 42. nw 6 024

Dziewczyna
wiejska z gotowaniem i bardzo dobremi świadectwami, poszukuje posady od 1. 1. 31. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 48 879

Krawcowa
poszukuje pracy w dom. Oferty Kurjer zdw 48 799

Starsza
służąca samodzielna, sumienna, poszukuje posady od 1 stycznia do samotnej osoby lub dwojga osób. Oferty Kurjer zdw 48 798

Przyjmę
posługę. Oferty Kurjer zdw 48 795

Dziewczyna
szuka posługi z praniem lub bez. Oferty Kurjer zdw 48 791

Służąca
ze wsi z lepszej rodziny szuka posady do wszystkiego zaraz lub od 1. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 841

Cukiernik
dzielny w swym zawodzie poszukuje posady. Po pracy może być pomocnym przy obsługiwaniu gości. Wymagania skromne Łaskawe oferty Kurjer Poznański, Gdynia pod „Fachowiec". nw 6 027

Ekspedjentka
młodsza, dzielna szuka posady do składu kolonjalnego, cukierniczego, piekarskiego lub innej. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 821

Aptekarska
siła pomocnicza z 10 letnią praktyką, władająca językiem polskim i niemieckim poszukuje posady od 1. I. lub 15. I 31 roku. Oferty proszę Kurjer zdw 48 845

Krawcowa
dzielna, poszukuje posady poza dom. Oferty Kurjer zdw 48 809

Zdolna
krawcowa poszukuje pracy. — Oferty Kurjer zdw 48 622

Szofer - mechanik
6 letnią praktyka, posiada chlubne świadectwa, obeznany z elektrownia (instalacja) i remontem wszelkich motorów poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 48 617

Gospodyni
szuka posady od zaraz lub 1. 1. 31 najchętniej u samotnej osoby Zgłoszenia Kurjer zdw 48 606

Tapicer
wykonuje wszelkie prace po domach szybko i tanio Zgłoszenia do Kurjer Poznańskiego zdw 48 605

1.000 zł
kaucji dam za posadę inkasenta magazyniera lub inną pracowałem kilka lat w przedsiębiorstwach handlowych, z szkołą handlową. Oferty Kurjer zdw 48 602

Mężatka
poszukuje posługi Oferty Kurjer zdw 48 583

Poszukuję
posady samodzielnej gospodyni z dobrem gotowaniem do samotnej osoby lub w majątku od 1 stycznia. Oferty Kurjer zdw 48 641

Dziewczyna
uczciwa poszukuje parnia lub posługi. Oferty Kurjer zdw 48 648

Maszynistka
biegła poszukuje posady. Kurjer zdw 48 643

Uczeń
z ukończoną szkołą wydziałową szuka posady Oferty Kurjer zdw 48 862

Panienka
z dobremi świadectwami, znająca wszelką prace domową oraz szycie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 48 656

Osoba
starsza inteligentna poszukuje posady gospodyni samodzielnej, najchętniej do samotnej osoby z pracą domową, długoletnie dobre świadectwa Łaskawe oferty Kurjer zdw 48 692

Magistrat miasta Żnina ogłasza niniejszem

KONKURS

na stanowisko rachmistrza

zaraz. Stabilizacja nastąpi po odbyciu jednorocznej zadawalniającej próby.

Uposażenie według grupy X ustawy uposażeniowej dla urzędników państwowych oraz 15 proc. dodatku komunalnego.

Jedynie dzielni fachowcy będą uwzględnieni. Inwalidzi wojenni, posiadający odpowiednie kwalifikacje, mają pierwszeństwo na powyższe stanowisko.

Zgłoszenia z odpisami świadectw i własnoręcznie napisanym życiorysem, przyjmuje do 31 grudnia 1930 roku

MAGISTRAT w ŻNINIE
w z. Ratajski

dw 2 353

Państw.
egz. dentysta biegły w operatywie i tech. poszukuje posady od zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 48 653

Ekspedjentka
starsza branży kolonjalno-restauracyjnej, rutynowana, kilkoletnią praktyką biegła w polskim, niemieckim szuka posady. Miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia zdw 47 832

Nawet przy najsilniejszem
Zakatarzeniu
Wata od kataru
w cenie 1,30 z marki
„Chemergon"
przynosi ulgę natychmiast. dw 2208

Dziewczyna
wiejska umiejąca samodzielnie gotować poszukuje posady do małej rodziny. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 655

Elektromonter - szofer
kawaler poszukuje posady, na życzenie mogę złożyć kaucję. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 48 685

Przenośne piecyki kaflane!
Marki „Standard" w rozmaitych wielkościach po znacznie zniżonych cenach dostarcza ewtl. loco mieszkanie: **M. Perkiewicz, Zakłady Ceramiczne, Ludwikowo, p. Mosina, Składnica Poznań, ul. Składowa nr. 4, Gdynia Szosa Gdańska Telef. Mosina nr. 1. — Gdynia 18-58**
Pw 7762-51,2

Przyjmę stanowisko sekretarki
posiadam języki francuski i niemiecki, piszę biegle na maszynie, chlubne referencje. Łaskawe zgłoszenia do ekspedycji Kurjera zdw 48 674

Kto
z pp. kupców przyjmie inteligentnego chłopca lat 17 w naukę? Oferty Kurjer zdw 48 735

DZISIAJ w KINIE

Apollo: Parada Paramountu.
Aurora: „Demon doliny śmierci".
Colosseum: „W noc po zdradzie".
Corso: „6 tygodni wśród apaszów".
Casino: „Ja chcę na płótno".
Edison „Rosita, śpiewaczka ulicy".
Harfa: „Królowa Puszczy".
Kapitol „W miłosnym obłędzie".
Metropolis: „Nanon".
Odeon: „Zwalczanie prostytucji" (czyli: „Co to jest miłość?").
Orzeł: I część „Władca djamentów", II część „Podwójne oblicze".
Renaisance „Saora-czarny bohater" (Miłość murzyńska).
Słońce „Dynamit".
Stylowe — Teatr Rewja: „Gdy się kobieta zarumieni".
Tecza: „Wino Miłości".
Wilsona: „Białe Piekło Pitz Palü".

Osoba
uczciwa i pracowita poszukuje posady do wszystkiego od 1-go stycznia 1931. Oferty Kurjer zdw 48 681

Służąca
uczciwa, pracowita, poszukuje posady od 1 stycznia. Oferty Kurjer zdw 48 729

Garncarski
czeladnik poszukuje pracy. — Oferty Kurjer zdw 48 724

Panienka
lat 21, poszukuje posady jako towarzyszka do starszej pani wzgl. jako reprezentantka domu do starszej osoby. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego dw 2 357

Panna
z porządnej rodziny lubiąca czystość, uczciwa, poszukuje posługi lub posady od 1 stycznia. Oferty Kurjer zdw 48 740

Posługaczka
młoda porządna, uczciwa, pracowita poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 48 739

Krawcowa
dzielna 3.50 dziennie Oferty Kurjer zdw 48 445

Kuśnierka
poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 48 453

Elewka
szuka posady, najchętniej do kawiarni. Oferty Kurjer zdw 48 545

Krawcowa
pierwszorzędna szuka posady. — Zgłoszenia Kurjer zdw 48 007

Książkowy - bilansista
dzielny z dłuższą praktyką poszukuje posady, w razie potrzeby kaucja. Oferty Kurjer zdw 48 038

Maszynistka
biegła, z dłuższą praktyką adwokacką, władająca językiem polskim i niemieckim poszukuje posady zaraz lub od 1 stycznia 1931. Łaskawe zgłoszenia proszę składać w ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zdw 48 409

Cukiernik
skromnych wymagań poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer zdpw 48 356

Praczka prasowaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 48 347

Książkowa bilansistka
z dłuższą praktyką, pisząca biegle na maszynie, szuka posady zaraz lub później. Łaskwe oferty Kurjer zdw 45 069

Kowal
maszynista samotny z długoletnią praktyką i szkołą podkuwaczy koni poszukuje posady zaraz lub 1. I. 1931. Miejscowość obojętna Oferty Kurjer zdw 47 646

Emeryt.
posterunkowy Policji Państwowej, młodym wieku szuka jakiejkolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 48 269

Panna
znająca krawiecczyznę, krój, prasowanie, nieco robótek, znajomością języka niemieckiego poszukuje stosownej posady. Zgłoszenia pisemne Anna Kowalewska, Tarnowo Podgórne, pow. poznański. zdw 48 551

28 WOLNE MIEJSCA

Uczennice
do szycia potrzebne. Podgórna 12 b, parter, prawo. zdw 48 541

Krawcowa
na miarowe spodnie potrzebna zaraz. Stary Rynek 8. IV. piętro. zdw 48 604

Agenci
losowi natychmiast potrzebni Wysoka prowizja. Aleje Marcinkowskiego 5 Zakład Fotograficzny 11—3. zdw 48 350

Posługaczka
czysta i uczciwa potrzebna Zgłoszenia od godziny 7. Pyszkowa, Przemysłowa 40 II. zdw 48 436

Służąca
młodsza z dobrem gotowaniem do wszystkiego potrzebna zaraz. Tomiakowa, Woźna 9, II. piętro zdw 48 477

Dziewczę
do dziecka i pomocy pani, od 15 lat, potrzebne. Fryzjer, Adama Jeskiego. zdw 48 524

Pomocnik
fryzjerski. Chwaliszewo 33. zdw 48 540

Posada
biurowa stała za pożyczkę 2—3.000, krótki czas. Oferty Kurjer zdw 48 534

Dziewczyna
potrzebna. — Skład cukierków, Wrocławska 32. zdw 48 475

Poszukuję
ekspedjentki do składu rzeźnickiego z pożyczką 500 złotych zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 488

Stenotypistki
piszącej biegle po polsku i niemiecku poszukuje biuro adwokackie w Poznaniu. Zgłoszenia z odpisami świadectw i życiorysem do Kurjera zdw 48 539

Chłopiec
do rozwożenia towaru potrzebny. „Słońce", Strzelecka 31. zdw 48 533

Posada
magazyniera, inkasenta, druga dla bufetowej za pożyczką 1.000 złotych zaraz do objęcia. Zgłoszenia — „Pawilon", Marszałka Focha 15. zdw 48 478

Wywiadownia Handlowa
poszukuje we wszystkich miejscowościach w Poznańskim i na Pomorzu korespondentów informatorów którzy dobrze stosunki kupców w swojej miejscowości znają. Zgłoszenia pod skrzynka pocztowa 513, Katowice. zdp 48 413

4 panów
pań do lekkiego podróżowania, artykuły gwiazdkowe i nowości. Pensja, karta kolejowa. Aleje Marcinkowskiego 16, III. zdw 48 548

Panienka
do wszystkiego praniem znająca szycie, uczciwa, dobremi poleceniami zaraz. Oferty Kurjer zdw 48 703

Służąca
zaraz potrzebna. Skrzetuski, Dąbrowskiego 52, I., lewo zdw 48 014

Fryzjer
męski, dzielny na stałą posadę potrzebny. Wojkowski, Półwiejska 5. zdw 48 733

Pomocnik
fryzjerski, dzielny potrzebny zaraz. Sienna 8. zdw 48 723

Pannę
nauczę szycia wszelkiej garderoby damskiej. Adres Kurjer zdw 48 877 8

Czeladnik
rzeźnicki w średnim wieku potrzebny zaraz na samodzielną stałą pracę z kaucją 300 zł — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 48 743

Szczerosrebrne

papierośnice, popielnice, ołówki, spinki, laski, ustniki, rozcinacze i t. d. i t. d.

Pw 7784-5149

u Szulca w Poznaniu, pl. Wolności 5.

Fryzjera
dzielnego, na stałą posadę poszukuje Wojkowski Półwiejska 5. zdw 48 443

Młodsza
panna, z polskiem i niemieckiem w słowie i piśmie jako ekspedjentka może się zgłosić Oferty Kurjer zdw 48 507

Pannę
grającą na skrzypcach mającą chęć się wyszkolić przyjmę do trio damskiego. Oferty z fotografją do Kurjera zdw 48 625

Rutynowanego
sekretarza poszukuje kancelarja adwokacka w Poznaniu. Oferty z życiorysem i odpisem świadectw Kurjer zdw 48 298

Jan Kiepura

śpiewa dziś o godz. 20,30

w Cukierni „ROMA"

Ratajczaka 33. Tel. 33-41.

Pw 7798-51,50

Kilka
krawcowych przyjmie zaraz. B Mazurkiewicz Wielka 10 zdw 48 404

Służąca
czysta, zdrowa, uczciwa z gotowaniem potrzebna. Wielkie Garbary 53 Racławska. zdw 48 429

Chcesz
otrzymać posadę Musisz ukończyć kursy fachowe korespondencyjne im. profesora Sekułowicza Warszawa Żórawia 42 Kursy wyuczają listownie buchalterji rachunkowości kupieckiej korespondencji handlowej stenografji nauki handlu, prawa kaligrafji pisania na maszynach towaroznawstwa, angielskiego francuskiego niemieckiego pisowni gramatyki polskiej oraz ekonomji. Po ukończeniu świadectwa Żądajcie prospektów. nw 5729

WYTWORNA MLECZARNIA-CUKIERNIA
Łowiczanka
W POZNANIU,
Aleje Marcinkowskiego 21
poleca

zsiadłe mleko z kartoflami	—,80 zł
zacierka na mleku	—,85 „
kasza z słoninką	—,90 „
ryż z jabłkami	1,— „

Znana wyborowa kawa i pączki domowe.

Fryzjerka
potrzebna zaraz. Fr. Rutawski, ul. Wrocławska 35. zdw 48 472

Kucharka
z dobrem gotowaniem potrzebna zaraz na wieś. Zgłoszenia z odpisami świadectw przyjmuje Majętność Nieszawa poczta Długa Goślina, powiat Obornicki. zdw 48 062

Fabryka
siedzeń klozetowych i drabin poszukuje podróżującego, który odwiedza składy żelaza i instalatorstwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 706

Poważna
administracja poszukuje akwizytora do zbierania ogłoszeń. Oferty do Kurjera zdw 48 592

Służąca
zaraz na miejsce chorej Przemysłowa 33 a, II., lewo. zdw 48 587

Dziewczyna
kochająca dzieci również do prac domowych potrzebna. Wierzbięcice 29, ptr. prawo. zdw 48 619

5
czeladników krawieckich od zaraz. Gajowa 6. Cieślewicz. zdw 48 659

Szofer
potrzebny, kaucja 1.000—2 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 688

Akwizytorzy
zaprowadzeni w drogerjach mogą otrzymać dodatkowy artykuł. — Oferty Kurjer zdw 48 675

Służąca
oraz dziewczę do dziecka potrzebne zaraz. Szwajcarska 12, I. lewo zdw 48 672

Praczka
zaraz potrzebna. Woźna 13 b, parter, prawo. zdw 48 669

Młoda dziewczynka
do posyłek i do pomocy w składzie. Oferty Kurjer zdw 48 665

Służąca
do wszelkich prac domowych, czysta i uczciwa, z dobremi świadectwami zaraz lub później potrzebna. Zgłoszenia wieczorem 8—9 godz. Kapczyńska, Plac Nowomiejski 5. zdw 48 596

Służąca
do wszystkiego potrzebna. Otlewska, Kozia 33. zdw 48 701

Apteka
w Poznaniu poszukuje od stycznia młodszego wpracowanego współpracownika (czki). Referencje, warunki Kurjer zdw 48 702

Służąca
czysta, uczciwa zaraz potrzebna Kaczmarek, ul. Łukaszewicza 14 zdw 48 699

Do
większego miasta na Pomorzu poszukuję osoby inteligentnej, miłej powierzchowności, reprezentacyjnej, do lat 35, celem zastąpienia pani domu. Zgłoszenia z fotografją do Kurjera Poznańskiego pod 48 745

Posługaczka
od 10—4. Zgłoszenia przed południem Sobczak, Jezuicka 9, II. zdw 48 751

Fryzjerski
pomocnik potrzebny. Kantaka 6. zdw 48 750

Służąca
do wszelkiej pracy bez spania potrzebna. Jerzego 5, parter prawo zdw 48 857

Dziewczyna
samodzielna rzutka, czysta, pracowita z dobrem gotowaniem i do pomocy w składzie potrzebna od 1. I. 31. Zgłoszenia z dołączeniem fotografji Wielkopolski Skład Delikatesów, Gdynia Portowa 46. nw 6 028

Kucharka służąca
z dobremi świadectwami potrzebna na wieś do skromnego domu. Zgłoszenia do Kurjera dw 2 361

Bufetowa
cukierni gwarancja potrzebna Jan Mroczkowski, Wały Królowej Jadwigi 11, skład zdw 48 838

7664 50.83

Dzielna
ekspedjentka z branży rzeźnickiej z dłuższą praktyką może się zaraz zgłosić. M. Figaszewski, Wrocławska 8. zdw 48 779

Ekspedjentkę
znająca korespondencję z kaucją zł 1 500 przyjmę zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 48 766

Zarobek 100 złotych
tygodniowo zarobi każda pani, każdy pan. Zgłoszenia: Holwek, Łazarz, Mottego 2, czwarte piętro, lewo. zdw 48 817

Przychodnia
pracy. Ratajczaka 10, II. zdw 48 883

Akademik
któryby przygotował chłopca do klasy V gimn. potrzebny od 1 stycznia, pensja 80 zł. Majętność Górki Dąbskie, poczta Królikowo Nowe, powiat szubiński. Pw 7 777 57 833

Służąca
starsza z dobremi świadectwami z gotowaniem. Szyperska 3, III., prawo. zdw 48 890

Służąca
samodzielna, gotowaniem, praniem potrzebna zaraz. Friebe, Zwierzyniecka 22. zdw 48 894

Kucharka
zdrowa, uczciwa, z dobrem gotowaniem potrzebna. Groszkiewicz, Mickiewicza 36. zdw 48 789

Wychowawczyni nauczycielka
z językiem francuskim do dziewczynki potrzebna od 1 stycznia, Pensja 100 zł. Majętność Górki Dąbskie, poczta Królikowo Nowe, powiat szubiński Pw 7 778-57.834

Człowieka
do palenia centralnego ogrzewania i robót. Masztalarska 7 a, I. rw 12 555

Dziewczę
do dzieci zaraz potrzebne Grześkowiak, Mostowa 24, dom ogrodowy, I. piętro. rw 12 556

Służąca
z gotowaniem potrzebna zaraz. Zgłoszenia św. Marcin 14 I piętro, lewo. zdw 48 867

Bufetowej
z obsługą gości, która pracowała na prowincji w hotelach lub restauracjach, dobrze poleconej z kaucją 150 zł poszukuje zaraz Hotel Hüttnera w Środzie. Pw 7 789 51.62

nw 5296

Humor zagraniczny

= Czy to ze względu na posag pan się moją córką interesuje?

— Wcale nie, zapewniam pana!

— W takim razie może pan odejść! Nie chcę idjotów mieć w rodzinie. (Judge, N. Jork). S. F.

Przedpłata na styczeń 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł. 4.50 z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.04, kwartalnie zł 15.07, pod opaską w Polsce zł 9.00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr, na stronie czwartej 120 gr, na stronie drugiej 150 gr, przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt, do godz. 9 przedpołudn. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr, każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.